

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till hiss säkerhetslag

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att det stiftas en hiss säkerhetslag. De nuvarande bestämmelserna om hissars säkerhet i elsäkerhetslagen avskiljs från den för att bilda en egen speciallag, och den reglering som huvudsakligen finns på förordningsnivå ska lyftas upp på lagnivå. Totalreformen av lagstiftningen om hissars säkerhet är i huvudsak en lagteknisk reform och ändringar i sektorsfrågor har föreslagits i mycket begränsad omfattning.

Syftet med den föreslagna lagen är att sätta i kraft Europaparlamentets och rådets direktiv om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om hissar och säkerhetskomponenter till hissar. Hissdirektivet är ett led i den omfattande reform av produktlagstiftningen som genomförs inom Europeiska unionen och som bedöms kunna ha omfattande konsekvenser för lagstiftningen om produktsäkerhet och marknadskontroll.

Genom den föreslagna lagen säkerställs, utöver det att bestämmelserna i hissdirektivet genomförs, dessutom säkerheten hos hissar i drift, med andra ord hissar som har släppts ut på marknaden. I lagen föreslås bestämmelser om underhåll, reparation, ombyggnad och besiktning av hissar och om arbeten inom hissbranschen samt om tillsynen över dem. Säkerheten hos hissar som är i drift hör till nationell reglering.

Hissdirektivet ska genomföras senast den 19 april 2016 och det börjar tillämpas den 20 april 2016. Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 20 april 2016.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	3
1 1 INLEDNING.....	3
2 NULÄGE	4
2.1 Lagstiftning och praxis.....	4
2.2 Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen i utlandet och i EU.....	7
2.3 Bedömning av nuläget	12
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN.....	16
3.1 Målsättning och de viktigaste förslagen.....	16
3.2 Alternativ	18
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	19
4.1 Ekonomiska konsekvenser.....	19
4.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet	21
4.3 Samhälleliga konsekvenser	22
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	22
5.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial	22
5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats.....	23
6 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER.....	26
DETALJMOTIVERING	27
1 LAGFÖRSLAG	27
1.1 Hissäkerhetslag	27
2 NÄRMARE BESTÄMMELSER OCH FÖRESKRIFTER	69
3 IKRAFTTRÄDANDE	69
4 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING	69
LAGFÖRSLAG	77
Hissäkerhetslag.....	77
BILAGA	105
FÖRORDNINGSGRUND	105
Statsrådets förordning om hissars säkerhet	105

ALLMÄN MOTIVERING

1 1 Inledning

Europeiska kommissionen utfärdade den 21 november 2011 nio förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om produkter, det s.k. Alignment Package (nedan *direktivpaketet*). Direktivpaketet omfattade nio direktivförslag och däribland också ett förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av hissar och säkerhetskomponenter till hissar KOM(2011) 770 slutlig (omarbetning). Med det ovan nämnda förslaget till hissdirektiv ersätts det gällande hissdirektivet (95/16/EG). Direktivpaketet innehöll också två andra direktivförslag som handlar om elsäkerhet: ett förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om elektromagnetisk kompatibilitet KOM(2011) 765 slutlig (omarbetning) och ett förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av elektrisk utrustning avsedd för användning inom vissa spänningsgränser KOM(2011) 773 slutlig (omarbetning). De direktiv som ingår i direktivpaketet har anpassats till EU:s nya lagstiftningsram (New Legislative Framework, NLF).

Europaparlamentet och rådet godkände gemensamt på kommissionens förslag (21.11.2011) i sedvanlig lagstiftningsordning, genom medbeslutandeförfarandet (artikel 289.1 i FEUF), de åtta direktivförslag som ingick i direktivpaketet. Europaparlamentet antog direktiven den 5 februari 2014 och rådet antog direktiven den 20 februari 2014. Rådet och Europaparlamentet undertecknade direktiven den 26 februari 2014. Direktiven delgavs medlemsstaterna för kännedom och publicerades officiellt i Europeiska unionens tidning den 29 mars 2014. Direktiven trädde i kraft den 18 april 2014. Medlemsstaterna ska godkänna och publicera sådana nationella bestämmelser som behövs för genomförande av direktiven senast den 19 april 2016 och tillämpningen av bestämmelserna börjar den 20 april 2016. Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/29/EU om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av pyrotekniska artiklar (omarbetning) hade antagits redan tidigare, den 2 juni 2013, och publicerats i Europeiska unionens officiella tidning den 28 juni 2013. Bland direktiven i direktivpaketet fanns också Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/33/EU om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av hissar och säkerhetskomponenter till hissar, nedan *hissdirektivet*, Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/30/EU om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om elektromagnetisk kompatibilitet (omarbetning), nedan *EMC-direktivet*, samt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/35/EU om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av elektrisk utrustning (omarbetning), nedan *lågspänningsdirektivet*.

Europeiska kommissionens förslag till hissdirektiv satte igång lagberedningsarbetet för reform av elsäkerhetslagstiftningen. Det fanns också grundlagsenliga orsaker till att lagberedningsarbetet inleddes. Det gällande hissdirektivet har införlivats med den nationella lagstiftningen nästan enbart genom handels- och industriministeriets beslut om hissars säkerhet (564/1997). Det här sättet av genomförande uppfyller inte längre grundlagens krav, eftersom bestämmelser om många frågor borde enligt grundlagen ha utfärdats på lagnivå. De krav som härleds från grundlagen ska beaktas vid både planeringen av beredningsprojektet och vid prövningen av olika lagstiftningsalternativ. I grundlagens bemärkelse är endast lagar och förordningar författningar. Förordningar är statsrådets förordning, republikens presidents förordning och ministeriernas förordningar. Den gällande grundlagen känner inte längre till en författning som heter handels- och industriministeriets beslut. Enligt 80 § i grundlagen ska bestämmelser om frågor som enligt grundlagen hör till området för lag utfärdas genom lag. Bestämmelser om exempelvis grunderna för en individs rättigheter och skyldigheter ska utfärdas i lag, och riksdagen kan inte till denna del överföra sin lagstiftningsbehörighet (delegeringsförbud). Delege-

ring av lagstiftningsbehörigheten förutsätter dessutom att det i lag finns en grundläggande bestämmelse om saken samt en tillräckligt noggrant avgränsat och exakt bemyndigande. Problemet med hela elsäkerhetslagstiftningen är uttryckligen det att bestämmelser om sådana frågor som borde ha utfärdats på lagnivå har utfärdats på förordningsnivå, och att de paragrafer som bemyndigar att utfärda förordningar är bristfälliga och att det på lagnivå inte finns några grundläggande bestämmelser alls eller inte tillräckliga sådana. Av denna anledning bör hela elsäkerhetslagstiftningen genomgå en totalreform.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis

Bestämmelser om hiss säkerhet

De gällande bestämmelserna om hissars säkerhet ingår i elsäkerhetslagstiftningen. Elsäkerhetslagen (410/1996), som trädde i kraft den 1 september 1996, upphävde ellagen (319/1979) som hade givits den 16 mars 1979. Elsäkerhetslagen och de bestämmelser på lägre nivå som utfärdats med stöd av den tillämpas med stöd av elsäkerhetsförordningen (498/1996) på alla krav som gäller hissars säkerhet.

Europaparlamentets och rådets direktiv 95/16/EG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om hissar, nedan *gällande hissdirektiv*, har införlivats med den nationella lagstiftningen genom handels- och industriministeriets beslut om hissars säkerhet.

Bestämmelser om frågor kring hissar i drift, vilka omfattas av den nationella lagstiftningen, såsom kompetens, underhåll och besiktningar, finns utöver elsäkerhetslagen också i elsäkerhetsförordningen (498/1996), handels- och industriministeriets förordning om användning av hissar (663/1996) samt i handels- och industriministeriets beslut om arbeten inom elbranschen (516/1996).

Bakgrunden till författningsstrukturen

Den nuvarande strukturen hos elsäkerhetslagstiftningen uppstod i samband med en omfattande reform i mitten av 1990-talet då förvaltningsmodellen för elsäkerhet ändrades. Åren 1928–1994 sköttes övervakningen av elsäkerheten och därtill hörande besiktningsuppgifter på föreningsbasis, först av föreningen Sähkötarastuslaitos ry och sedan 1980 av Elinspektionscentralen. Aktörerna inom branschen svarade gemensamt för utvecklingen av elsäkerheten. Tillsynen och andra myndighetsuppgifter och å andra sidan tekniska besiktnings- och provningsuppgifter skiljdes åt i samband med reformen på 1990-talet. Elinspektionscentralens verksamhet lades ned och dess uppgifter fördelades mellan olika aktörer. År 1995 inrättades ett nytt statligt ämbetsverk, Säkerhetsteknikcentralen, Tukes, för skötseln av tillsyns- och myndighetsuppgifter. Tekniska besiktnings- och provningsuppgifter anförtroddes åt företag och inrättningar, som kan agera som s.k. tredje parter. Orsaker bakom reformen var bl.a. den europeiska integrationen, effektivitetsideologin, privatiseringen och utvecklingen av tjänster.

Lagstiftningen om elsäkerhet har tillämpats på hissar ända sedan lagen angående elektriska anläggningar (167/28). Dessutom har arbets- och näringsministeriet (fram till 30.12.2007 handels- och industriministeriet) med stöd av lagarna om elsäkerhet utfärdat bestämmelser och föreskrifter på lägre nivå om hissar. Hissar har ansetts vara elanläggningar och därmed lyda under ellagstiftningen.

Tillsynen över hissars säkerhet

Enligt elsäkerhetslagen ankommer den högsta ledningen och styrningen av tillsynen över hisssäkerheten på arbets- och näringsministeriet och säkerheten inom hissbranschen övervakas av Säkerhets- och kemikalieverket, Tukes, som lyder under ministeriet. Säkerhets- och kemikalieverket följer det resultatavtal som ministeriet fastställt när verket utövar tillsyn över säkerheten i hissbranschen.

Säkerhets- och kemikalieverket övervakar installationen, underhållet, besiktningen och driften av hissar i enlighet med de gällande författningarna om hissar samt arbets- och näringsministeriets anvisningar. Säkerhets- och kemikalieverket är marknadskontrollmyndighet när det gäller hissar. Säkerhets- och kemikalieverket samarbetar med nationella intressentgrupper och deltar i internationellt samarbete. Säkerhets- och kemikalieverket undersöker vid behov sådana olyckor där hissar varit inblandade. Till verkets uppgifter hör också att följa utvecklingen av standarder inom hissbranschen. Säkerhets- och kemikalieverket utfärdar anvisningar för harmonisering av tillämpningen av bestämmelserna om hissar samt administrativa anvisningar, s.k. Tukes-anvisningar. Till verkets uppgifter hör dessutom utvecklings-, kommunikations- och informationsverksamhet kring hissarnas säkerhet.

Nya hissars överensstämmelse med kraven

Som ett direktiv enligt den nya metoden innehåller hissdirektivet bestämmelser om de grundläggande hälso- och säkerhetskrav som ställs på nya hissar. En hiss anses uppfylla de grundläggande hälso- och säkerhetskraven när den har konstruerats och tillverkats i enlighet med sådana harmoniserade europeiska standarder som gäller den. Hissar får också avvika från standarder, men när det gäller avvikande lösningar ska man visa att den säkerhetsnivå som standarderna anger uppnås. Standarderna utarbetas av det europeiska standardiseringsorganet CEN (European Committee for Standardization) på basis av ett mandat från Europeiska kommissionen.

Överensstämmelse med kraven för de hissar som släpps ut på marknaden säkerställs i enlighet med de förfaranden för bedömning av överensstämmelse med kraven som fastställts i modulerna i hissdirektivet. Förfarandena baserar sig på olika typer av kontroller och kvalitetssäkringssystem. Det förfarande som oftast tillämpas i Finland är att hissar konstrueras och tillverkas i överensstämmelse med en typhiss som genomgått en EU-typkontroll och att ett anmält organ gör en slutlig kontroll av hissen när hissen tas i bruk. I samband med att en hiss släpps ut på marknaden utfärdar installatören en EU-försäkran om överensstämmelse för hissen i fråga och fäster en CE-märkning på hissen. Med installatör avses i hissdirektivet en part som svarar för konstruktion, tillverkning, installation och utsläppande på marknaden av hissar. I hissdirektivet ställs också krav på aktörer som har anknytning till tillverkningen och utsläppandet på marknaden av nya hissar, såsom installatörer och anmälda organ.

Periodiska besiktningar

På sådana hissar som är i bruk görs en periodisk besiktning vartannat år i enlighet med handels- och industriministeriets förordning om användning av hissar (663/1996). Besiktningen görs dock för första gången inom fyra år från ibruktagandet. Periodiska besiktningar utförs av de besiktningsorgan som Säkerhets- och kemikalieverket har auktoriserat. År 2014 hade Finland tre auktoriserade organ som utför besiktningar av hissar. Vid en periodisk besiktning säkerställs att hissen är säker vid drift, att underhållsprogrammet för hissen har följts och att de redskap och dokument som behövs vid underhållet av hissen finns tillgängliga. Vid besiktningen upprättas ett besiktningsprotokoll, där upptäckta fel och brister antecknas. Protokollet

ställs till hissinnehavarens förfogande. Innehavaren av en hiss ska sörja för att de brister och fel som upptäckts i hissen repareras tillräckligt snabbt.

Arbeten på hissar

En verksamhetsutövare som utför arbeten på hissar ska, innan denne inleder sin verksamhet, göra en anmälan till Säkerhets- och kemikalieverket. Verksamhetsutövaren ska i sin tjänst ha en ledare av hissarbeten. Ledaren av hissarbeten har till uppgift vid ett företag att se till att arbetet på hissar och slutresultatet är säkert. Det har uppställts kompetenskrav på ledare av hissarbeten. Kraven gäller utbildning, arbetserfarenhet och avläggande av hiss säkerhetsexamen.

Det finns två typer av hissbehörighet: hissbehörighet 1 berättigar att arbeta som ledare av byggnads-, ombyggnads-, reparations- och underhållsarbeten på hissar och hissbehörighet 2 berättigar att arbeta som ledare av reparations- och underhållsarbeten på hissar. En verksamhetsutövare kan utföra arbeten på hissar i den omfattning som hissarbetsledarens behörighet berättigar till. Båda hissbehörigheterna berättigar dessutom att utföra elarbeten i den omfattning som elbehörighet 3 enligt elsäkerhetslagen medger. Kompetensen hos en ledare av hissarbeten bedöms och behörighetsintyget utfärdas av ett bedömningsorgan som Säkerhets- och kemikalieverket har utnämnt, Person- och företagsbedömning SETI Ab. Villkoret för att behörighet beviljas är att man har ett intyg som beviljats av (det nationella ackrediteringsorganet) FINAS. Intyget baserar sig på bedömningsorganets bedömning av den verksamhet som gäller beviljande av hissbehörighet. Vid bedömningen verifieras att kraven angående kännedom om elsäkerhetsbestämmelserna uppfylls samt organets opartiskhet och oavhängighet genom tillämpning av den europeiska standarden SFS-EN17024 ("Conformity assessment – General requirements for bodies operating certification of persons") ("Bedömning av överensstämmelse – allmänna krav på organ som utför personcertifieringar). Utöver den första bedömningen och den mer omfattande bedömning som görs med jämna intervall övervakar FINAS SETI Ab:s verksamhet kring beviljande av hissbehörigheter genom periodiska kvalitetsrevisioner. Hiss säkerhetsexamen arrangeras av Säkerhets- och kemikalieverket.

I Säkerhets- och kemikalieverkets register över elentreprenörer finns 103 verksamhetsutövare som gjort en anmälan om hissarbeten. SETI Ab har under de gångna 20 åren behandlat 153 ansökningar om behörighetsintyg, varav 13 har avslagits. Under 2010-talet har i medeltal fem behörighetsintyg per år beviljats. Under samma period har antalet avslagna ansökningar varit sex, dvs. i medeltal en per år.

Det har uppställts behörighetskrav på personer som självständigt utför arbeten på hissar. Kraven handlar om utbildning, instruktion och arbetserfarenhet. Om kraven angående yrkesskicklighet inte uppfylls, ska arbetet övervakas och ledas av en yrkeskunnig person inom hissbranschen.

På hissarbeten tillämpas vad som i elsäkerhetslagstiftningen, såsom i handels- och industriministeriets beslut om arbeten inom elbranschen (516/1996), föreskrivs om säkerhet vid elarbeten. De säkerhetskrav som anges i bestämmelserna anses bli uppfyllda då arbetet utförs enligt sådana relevanta standarder som Säkerhets- och kemikalieverket fastställt. Till sådana standarder hör bl.a. standardserien SFS 6000 Lågspänningselinstallationer samt standard SFS 6002 Säkerheten vid elarbeten.

Hissinnehavaren

Hissinnehavaren har ålagts ett stort ansvar för att en hiss som är i bruk är och förblir säker. Hissinnehavaren ska se till att ett underhållsprogram har upprättats för hissen och att hissen underhålls i enlighet med det och att upptäckta fel korrigeras och brister avhjälpas utan dröjs-

mål. Hissinnehavaren ska också se till att hissen besiktas med jämna mellanrum och att räddning ur hissen sker säkert och tillräckligt snabbt. I praktiken uppdrar hissinnehavaren oftast åt en hisservicefirma att sköta underhållet och reparationen av hissen samt räddningen av personer ur hissen.

Ombyggnadsarbeten på hissar

Med ombyggnadsarbeten avses ersättande av en hissdel eller större anordningshelhet med en hissdel eller konstruktion som avviker från den ursprungliga. När det gäller ombyggnadsarbeten på hissar krävs det att de nya anordningshelheter som ersätter de gamla ska överensstämma med de nyaste kraven. Om det är fråga om reparation och inte ombyggnad av hissen, får sådana bestämmelser som gällde vid tidpunkten då hissen byggdes följas. Som ett allmänt krav nämns att reparations- och ombyggnadsarbetena inte får försämra hissens säkerhet.

Andra anordningar än personhissar

Handels- och industriministeriets förordning om användning av hissar tillämpas förutom på personhissar även på vissa andra anordningar. Till sådana hör följande med hissar jämförbara anordningar för lyftning och flyttning av personer: rulltrappor, rullramper, lätthissar, trapphissar och paternosterhissar. I förordningens övergångsbestämmelser har i tillämpningsområdet inkluderats också vissa anordningar som inte används för flyttning av personer. Sådana anordningar är lyftdörrar av viss typ, lyftluckor, stapelhissar, varuplattformshissar och småhissar. I förordningen föreskrivs om underhållet och besiktningen av ovan nämnda anordningar på motsvarande sätt som föreskrivits om personhissar, med undantag av att dessa förutom av ett auktoriserat organ även kan besiktas av en auktoriserad besiktningsman och att intervallerna för anordningarnas periodiska besiktningar avviker från intervallerna för personhissars periodiska besiktningar. Alla ovan nämnda anordningar hör till tillämpningsområdet för Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/42/EG om maskiner och om ändring av direktiv 95/16/EG (omarbetning) (nedan maskindirektivet). Anordningarna omfattas av statsrådets förordning om maskiners säkerhet (400/2008), och de släpps ut på marknaden i enlighet därmed. För marknadskontrollen ansvarar i fråga om sådana anordningar som finns på arbetsplatserna social- och hälsovårdsministeriet jämte underlydande regionförvaltningsverk och för de anordningars del som används av konsumenter Säkerhets- och kemikalieverket. Anordningarna på arbetsplatser omfattas, när det gäller saker under drifttiden, förutom av handels- och industriministeriets förordning dessutom av statsrådets förordning om säker användning och besiktning av arbetsutrustning (403/2008).

2.2 Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen i utlandet och i EU

Utländsk lagstiftning

Eftersom det är fråga om sådan reglering som baserar sig på fullständig harmonisering och som ska tillämpas samtidigt i alla medlemsstater inom Europeiska unionen, ska den utländska lagstiftningen i princip till sitt sakinhåll motsvara lagstiftningen i Finland. Skillnaderna i sak har samband med nivån av de bestämmelser genom vilka direktivet har införlivats i olika länders lagstiftning. Jämförelsen med utländsk lagstiftning är svår därför att förfarandena för genomförande har i olika medlemsstater framskridit parallellt.

Europeiska unionens nya lagstiftningsram

Med den s.k. nya lagstiftningsramen (New Legislative Framework, NLF) strävar man efter att främja en enhetlig och effektiv produktreglering för att eliminera handelshinder samt att främja människors hälsa och säkerhet samt miljöskyddet. Den nya lagstiftningsramen grundar

sig på två rättsakter: Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter (nedan *NLF-förordningen*) och Europaparlamentets och rådets beslut nr 768/2008/EG om en gemensam ram för saluföring av produkter (*NLF-beslutet*). I rättsakterna definieras de centrala begrepp och principer som den sektorspecifika produktregleringen bygger på och i enlighet med vilka regleringen ska utvecklas.

NLF-förordningen tillämpas vid sidan av den sektorspecifika lagstiftningen sedan den 1 januari 2010. Den innehåller bestämmelser om ackreditering, marknadskontroll, kontroll av produkter från tredjeländer och CE-märkning. NLF-förordningen är direkt tillämplig rätt och som sådan förpliktande för medlemsstaterna.

I NLF-beslutet fastställs en gemensam ram för EU:s lagstiftning om harmonisering med avseende på produkter. Denna ram består av sådana bestämmelser som allmänt används inom EU:s produktlagstiftning (t.ex. definitioner, bestämmelser om näringsutövarnas skyldigheter, anmälda organ, skyddsmekanismer och förfaranden för bedömning av produkters överensstämmelse med kraven). I den nya lagstiftningsramen åläggs verksamhetsutövarna skyldigheter som effektiviserar verkställigheten av och tillsynen över produktlagstiftningen. I NLF-beslutet beskrivs alternativa sätt att visa att en produkt överensstämmer med kraven. NLF-beslutet utgör emellertid inte direkt tillämplig rätt, utan innehåller sådana anvisningar för lagstiftaren som ska iakttas då ny sektorspecifik lagstiftning utarbetas.

Inom Europeiska unionen har två olika reformprojekt pågått i syfte att harmonisera och förtydliga bestämmelserna om produkters överensstämmelse med kraven, produktsäkerhet och marknadskontroll. Europeiska kommissionen framlade den 21 november 2011 ett direktivpaket. Direktiven i direktivpaketet har anpassats till NLF-beslutet.

Vidare framlade Europeiska kommissionen i anslutning till produktsäkerhets- och marknadskontrollpaketet den 13 februari 2013 ett förslag till förordning om konsumentprodukters säkerhet (KOM(2013) 78 slutlig) och ett förslag till förordning om marknadskontroll av produkter (KOM(2013) 75 slutlig). Syftet är att förbättra säkerheten hos varor som rör sig på den inre marknaden. Ett särskilt syfte med förordningsförslagen är att samla ihop och stärka EU:s krav angående produktsäkerheten, att effektivisera marknadskontrollen och samordningen av den samt att förenkla strukturen hos EU-regleringen. Förslagen uppskattas kunna ha omfattande inverkan på lagstiftningen om produktsäkerhet och marknadskontroll. Behandlingen av EU:s produktsäkerhets- och marknadskontrollpaket har avbrutits på grund av kravet gällande ursprungsbeteckning för produkter i artikel 7 i produktsäkerhetsförordningen.

Det omarbetade hissdirektivet

Det nya hissdirektiv som utfärdats 2014 (2014/33/EU) baserar sig långt på hissdirektivet från 1995 (95/16/EG). I det nya hissdirektivet har NLF-förordningen beaktats och sådana ändringar som NLF-beslutet förutsätter har gjorts i direktivet. Syftet med omarbetandet av hissdirektivet och de tillägg som gjorts med stöd av NLF-beslutet har varit att harmonisera direktivets innehåll och struktur med de övriga produktdirektiven. Det nya hissdirektivets tillämpningsområde och dess grundläggande hälso- och säkerhetskrav motsvarar dem som finns i det gällande hissdirektivet. Ett ytterligare syfte med hissdirektivet är att eftersträva det huvudsakliga målet för EU:s inre marknad, dvs. att trygga den fria rörligheten av varor samt att säkerställa att de hissar och säkerhetskomponenter till hissar som släpps ut på marknaden överensstämmer med kraven och är säkra. Genom det nya hissdirektivet upphävs 1995 års hissdirektiv.

Det nya hissdirektiv ska tillämpas på sådana hissar och säkerhetskomponenter till hissar som släpps ut på marknaden. Hissdirektivets huvudsakliga tillämpningsområde omfattar personhis-

sar och hissar för person- och varutransport. Också sådana hissar som är avsedda uteslutande för transport av varor hör i vissa, noggrant avgränsade, fall till direktivets tillämpningsområde. Dessutom har 11 anordningar lämnats utanför hissdirektivets tillämpningsområde. Hissdirektivet tillämpas inte heller i sådana fall där det i unionens speciallagstiftning finns mer detaljerad tillämplig reglering om risker som är förenade med hissar eller säkerhetskomponenter till hissar. I hissdirektivet har det införts harmoniserade definitioner på termer som är allmänt förekommande överallt i unionens harmoniseringslagstiftning.

I hissdirektivets kapitel II har det, beroende på NLF-anpassningen, införts noggrannare bestämmelser om olika ekonomiska aktörers skyldigheter. Samtliga ekonomiska aktörer som åsyftas i hissdirektivet har skyldighet att vidta behövliga åtgärder för att säkerställa att endast sådana hissar som är förenliga med hissdirektivet släpps ut på marknaden och att endast sådana säkerhetskomponenter till hissar som är förenliga med hissdirektivet tillhandahålls på marknaden. De ekonomiska aktörerna svarar för detta i enlighet med sin uppgift i leverantörskedjan, och därför har detaljerade bestämmelser utfärdats om fördelningen av skyldigheterna mellan dessa. När det gäller hissar vilar huvudansvaret på installatörer och i fråga om säkerhetskomponenter till hissar huvudsakligen på tillverkare. Installatörernas skyldighet är att säkerställa att hissar överensstämmer med kraven. Installatörerna ska säkerställa att de hissar som släpps ut på marknaden har konstruerats, tillverkats, installerats och provats så att de uppfyller de grundläggande hälso- och säkerhetskrav som anges i hissdirektivet. Installatörerna ska upprätta den tekniska dokumentationen för hissar och genomföra bedömningen av hissars överensstämmelse med kraven med hjälp av ett anmält organ. En likadan skyldighet har tillverkarna när det gäller säkerhetskomponenter till hissar. Enligt hissdirektivet är också tillverkarna och installatörerna, som besitter detaljkunskap om konstruktions- och tillverkningsprocessen, de som bäst kan genomföra förfarandet för bedömning av överensstämmelse. Av denna anledning hör bedömning av överensstämmelse med kraven uteslutande till tillverkarnas och installatörernas skyldigheter. Importörerna å sin sida svarar för att de säkerhetskomponenter till hissar som de släppt ut på marknaden uppfyller kraven i direktivet, och importörerna försäkrar sig om att förfaranden för överensstämmelse med kraven har följts och att den dokumentation som förutsatts enligt hissdirektivet är tillgänglig för de nationella myndigheterna. Distributörerna å sin sida svarar för att de iakttar vederbörlig omsorg för att se till att deras hantering av säkerhetskomponenter inte inverkar negativt på deras överensstämmelse med kraven. De ekonomiska aktörerna ska vidta sådana åtgärder som närmare föreskrivs i hissdirektivet också i sådana fall där de upptäcker en risk med en hiss eller en säkerhetskomponent till hissar.

I hissdirektivets kapitel III finns bestämmelser om de grundläggande hälso- och säkerhetskrav som ställs på hissar och säkerhetskomponenter till hissar, om presumptionen om överensstämmelse, förfaranden för bedömning av överensstämmelse, EU-försäkran om överensstämmelse samt om CE-märkning och om anbringande av den. Den teknik att utfärda bestämmelser som tillämpas i hissdirektivet är sådan att närmare bestämmelser om detaljerna utfärdas oftast i bilagorna till direktivet och att den aktuella artikeln i direktivet endast innehåller hänvisning till bilagorna.

I bilaga I till hissdirektivet presenteras de grundläggande hälso- och säkerhetskrav som ställs på hissar och säkerhetskomponenter till hissar. Installatörer respektive tillverkare ska för det första visa att hissar eller säkerhetskomponenter till hissar överensstämmer med de grundläggande hälso- och säkerhetskraven genom att de tillämpar de förfaranden för bedömning av överensstämmelse som anges i hissdirektivet. Enligt hissdirektivets presumtion om överensstämmelse anses en hiss och en säkerhetskomponent till hissar uppfylla de grundläggande hälso- och säkerhetskraven, om den överensstämmer med de harmoniserade standarder som gäller den. I bilagorna till hissdirektivet presenteras också förfarandena för bedömning av hissars och säkerhetskomponenters överensstämmelse med kraven. Bedömningen av att en hiss

eller en säkerhetskomponent till hissar överensstämmer med kraven kan göras enligt direktivets olika moduler och kombinationer av dem, t.ex. typkontroll av hissar och därtill slutlig kontroll. Genom att en installatör av hissen eller en tillverkare av säkerhetskomponenter till hissen upprättar en EU-försäkran om överensstämmelse åtar denne sig ansvaret för att hissen eller säkerhetskomponenten till hissen uppfyller de krav som anges i direktivet. En CE-märkning som fästs på en produkt visar å sin sida utåt att produkten överensstämmer med kraven och är således en synlig följd av processen för bedömning av överensstämmelse med kraven.

I hissdirektivets kapitel IV ställs krav på anmälda organ. I direktivet föreskrivs om de villkor som organ för bedömning av överensstämmelse ska uppfylla för att kunna bli anmälda organ. De organ som uppfyller kraven anmäls till Europeiska kommissionen, varefter de i egenskap av anmälda organ för EU:s medlemsstater får utföra sådana uppgifter för bedömning av överensstämmelse med kraven som är förenliga med direktivet. I direktivet föreskrivs om anmälningsförfarandet och om skyldigheter i samband med anmälda organs verksamhet.

I hissdirektivets kapitel V finns bestämmelser om marknadskontroll. För marknadskontrollens del hänvisas i hissdirektivet till NLF-förordningen. I förordningen finns bestämmelser om bl.a. medlemsstaternas skyldigheter, åtgärder för marknadskontroll, begränsande åtgärder, informationsutbyte och samarbete. I hissdirektivet finns bestämmelser också om förfaranden med sådana hissar eller säkerhetskomponenter till hissar som utgör en risk på den nationella nivån. I direktivet föreskrivs också om unionens förfarande i fråga om skyddsåtgärder samt om åtgärder efter upptäckten av att en hiss eller säkerhetskomponent till hissar som överensstämmer med kraven utgör risk. I direktivet finns också bestämmelser om formell bristande överensstämmelse. Formell bristande överensstämmelse kan gälla CE-märkning, EU-försäkran om överensstämmelse, den tekniska dokumentationen eller ekonomiska aktörers, hissars eller säkerhetskomponenters identifieringsuppgifter.

I hissdirektivets kapitel VI föreskrivs om kommittéförfarande och utfärdas vissa övergångsbestämmelser och slutbestämmelser. För det första ska medlemsstaterna föreskriva om sanktioner som tillämpas när ekonomiska aktörer bryter mot nationella bestämmelser som utfärdats med stöd av direktivet. De sanktioner som föreskrivs ska vara effektiva, proportionella och avskräckande.

I direktivets övergångsbestämmelser konstateras att medlemsstaterna inte får förhindra ibruktagande av hissar eller tillhandahållande på marknaden av säkerhetskomponenter till hissar som omfattas av och är förenliga med 1995 års hissdirektiv och som släppts ut på marknaden före den 20 april 2016. Intyg och beslut som utfärdats av anmälda organ i enlighet med 1995 års hissdirektiv är giltiga enligt det nya hissdirektiv som utfärdats år 2014.

Enligt direktivet ska medlemsstaterna senast den 19 april 2016 anta och offentliggöra de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa de ändringar som gjorts i direktivet. Medlemsstaterna ska tillämpa bestämmelserna från och med den 20 april 2016.

Lagstiftning och praxis i vissa av Europeiska unionens medlemsstater

De krav som ställs i hissdirektivet är enhetliga för alla Europeiska unionens medlemsstater. Kraven gäller bl.a. ekonomiska aktörer, anmälda organ, marknadskontroll, hissars överensstämmelse med kraven och metoderna för utsläppande av hissar på marknaden.

Hissdirektiv 95/16/EG har införlivats med den nationella lagstiftningen på olika sätt i olika länder, t.ex. genom att utfärda en författning som är nästan identisk med direktivet (The Lifts

Regulations 1997, Storbritannien), genom att inkludera direktivets bestämmelser i två, tre nationella författningar (Sverige, Nederländerna) eller genom att föreskriva om kraven i direktivet i mer allmänna horisontella författningar (Tyskland).

Bestämmelser om omständigheter under drifttiden för en hiss, dvs. om sådana saker som kan regleras nationellt, har utfärdats antingen i samband med genomförandet av hissdirektivet eller i en egen författning.

Stiftandet av lag och tillsynen över den har oftast organiserats så att författningar utfärdats och ansvaret för dem vilar på organisationer på ministerienivå och att tillsynen över efterlevnaden av bestämmelserna sköts av tillsynsmyndigheter. I vissa länder har båda uppgifterna anförtratts åt samma part. De ministerier vars förvaltningsområde omfattar hissäkerhetsfrågor varierar från land till land enligt följande: Federal Ministry of Labour and Social Affairs (Tyskland), The Ministry of Social Affairs (Nederländerna), Health and Safety Executive, sponsored by the Government Department for Work and Pensions (Storbritannien), Boverket, Myndigheten för samhällsplanering, byggande och boende (Sverige). Tillsynen över efterlevnaden av lagstiftningen utövas av antingen myndigheter som lyder under statsförvaltningen eller regionala myndigheter eller båda parallellt. I allmänhet fungerar samma parter också som marknadskontrollmyndigheter.

Besiktningen av hissar i fråga om nya hissar sker enhetligt i medlemsstaterna, eftersom hissdirektivet innehåller bestämmelser om bedömningen av hissars överensstämmelse med kraven och besiktningarna i anslutning därtill vilka utförs av anmälda organ. Medlemsstaterna anmäler till Europeiska kommissionen sådana organ för bedömning av överensstämmelse med kraven som uppfyller de krav som i direktivet uppställs på anmälda organ. Organet i fråga har därefter rätt att utföra besiktningar enligt direktivet inom Europeiska unionens område.

Besiktningarna av sådana hissar som är i bruk omfattas av den nationella lagstiftningen. De periodiska besiktningarna utförs i allmänhet av nationellt auktoriserade besiktningsorgan (Tyskland, Sverige, Nederländerna). Intervallerna för periodiska besiktningar varierar från land till land. I Tyskland är intervallen för periodiska besiktningar två år, i Sverige ett år och i Nederländerna 18 månader. Storbritannien har ett litet annorlunda system, eftersom där inte förekommer något egentligt begrepp "periodisk besiktning", men sådana hissar som finns på arbetsplatser ska undersökas grundligt med sex månaders intervall och övriga hissar med 12 månaders intervall. Besiktningarna utförs av företag som specialiserat sig på besiktningar eller av försäkringsbolag.

När det gäller installationen av nya hissar finns det inga nationella specialkrav. De krav som ställs i hissdirektivet anses vara tillräckliga och det anses inte heller vara möjligt att uppställa ytterligare nationella krav, eftersom dessa skulle innebära begränsning av släppandet av hissar ut på marknaden.

Ansvaret för att en hiss som är i bruk är och förblir säker har i alla undersökta länder anförtratts åt hissinnehavaren eller hissägaren.

År 1995 har Europeiska kommissionen utfärdat en rekommendation (95/216/EG) till medlemsstaterna för att förbättra säkerheten för befintliga hissar. I rekommendationen föreslås att det vidtas lämpliga åtgärder för att tillförsäkra ett tillfredsställande underhåll av existerande hissar och presenteras tio tekniska principer att uppgradera säkerhetsnivån på dessa hissar. De tekniska principerna har beaktats i varierande omfattning i medlemsstaterna. Finland har inte ansett det vara behövligt att utfärda bestämmelser om de tekniska principer som anges i rekommendationen på lagnivå, utan har valt att vidta åtgärder som baserar sig på frivillighet när det gäller genomförandet av rekommendationerna, t.ex. genom olika informationskampanjer.

Detta har motiverats bl.a. med att en delvis ombyggnad av hissen inte ur säkerhetssynpunkt är en lika bra lösning som en helt ny hiss. Om innehavare av hissar skulle tvingas att enligt snabb tidtabell genomföra en delvis modernisering, skulle detta kunna skjuta upp installationen av en helt ny hiss. Övervakningen av sådana moderniseringar skulle vara mycket arbetsamt för myndigheten och kräva stora resurser. Det bör dessutom beaktas att hissar i vilket fall som helst byts ut i viss takt och att problemet kommer att försvinna med tiden genom frivilliga åtgärder.

2.3 Bedömning av nuläget

Hiss säkerhetens nivå

Det sker ganska sällan sådana olyckor där en hiss är inblandad. Säkerhets- och kemikalieverket får årligen anmälningar om 5–10 incidenter med hissar och 1–2 av dem orsakar allvarliga skador. Det senaste dödsfall där en hiss varit inblandad skedde år 2003. I Finland finns cirka 55 000 personhissar och över fem miljarder hissfärder företas med dem årligen. Också i förhållande till detta kan det anses att det sker få olyckor med hissar.

Enligt elsäkerhetslagen ska allvarliga hissolyckor anmälas till Säkerhets- och kemikalieverket. Ur ett register som förs av Olycksfallsförsäkringsanstaltens förbund fås dessutom information om alla incidenter med hissar som inträffat under arbetstid. Deras antal är cirka 150 per år och siffran inkluderar olyckor i alla allvarlighetsklasser (den lindrigaste är 0–3 dagars sjukledighet). Säkerhets- och kemikalieverket får dessutom information om räddningsväsendets uppdrag som har att göra med hissar. Dessa metoder att skaffa information garanterar att Säkerhets- och kemikalieverket blir underrättad om alla typer av olyckor som hissar är inblandade i. Också verksamhetsutövarnas anmälningar och den nyhetsuppföljning som medierna gör har för sin del bidragit till informationsflödet.

De viktigaste faktorer som bidragit till det goda säkerhetsläget i Finland är att man i Finland tagit i bruk hissar av hög kvalitet, som underhålls på tillbörligt sätt och besiktas regelbundet.

Problemen med den nuvarande författningsstrukturen

Den viktigaste orsaken till att elsäkerhetslagstiftningen reformeras är att de produktdirektiv som omarbetats till följd av NLF-harmoniseringen, såsom hissdirektivet, lågspänningsdirektivet och EMC-direktivet, ska införlivas med den nationella lagstiftningen. Det finns dock också grundlagsmässiga skäl till att elsäkerhetslagstiftningen behöver reformeras. Det gällande hissdirektivet har införlivats med den nationella lagstiftningen genom handels- och industriministeriets beslut om hissars säkerhet. Det här sättet för genomförande uppfyller inte längre grundlagens krav. I grundlagens bemärkelse är endast lagar och förordningar författningar. Grundlagen känner inte längre till en författning som handels- och industriministeriets beslut. I ett större perspektiv betraktat ligger de frågor som i elsäkerhetslagstiftningen regleras på olika författningsnivåer annars inte heller i linje med grundlagen. Enligt 80 § i grundlagen ska bestämmelser om frågor som enligt grundlagen hör till området för lag utfärdas genom lag. Bestämmelser om exempelvis grunderna för individens rättigheter och skyldigheter ska utfärdas i lag, och riksdagen kan inte till denna del överföra sin lagstiftningsbehörighet. Delegering av lagstiftningsbehörigheten förutsätter dessutom att det i lag finns en grundläggande bestämmelse om saken samt en tillräckligt noggrant avgränsat och exakt bemyndigande. Problemet med hela elsäkerhetslagstiftningen är att bestämmelser om sådana saker som borde ha utfärdats på lagnivå har utfärdats på förordningsnivå, att de paragrafer som berättigar till utfärdande av förordningar är bristfälliga och att det på lagnivå inte finns några grundläggande bestämmelser alls eller inte tillräckliga sådana. Av ovan nämnda orsaker är hela elsäkerhetslagstiftningen i behov av en totalreform.

Nuläget, där elsäkerhetslagen och fyra författningar på lägre nivå som utfärdats med stöd av den tillämpas på hissarnas säkerhet, är svårtolkat. Det krävs en djup sakkunskap för att man ska kunna bli på det klara med vilka elsäkerhetsbestämmelser som ska tillämpas på hissar. Elsäkerhetsförfattningarna har utfärdats i första hand för elsäkerhetsbehov och de handlar om t.ex. elanläggningar, elmateriel och elentreprenader, och de lämpar sig inte på bästa möjliga sätt för hissar. Av författningsstrukturen följer också att det är lagtekniskt svårt att göra ändringar som gäller säkerheten hos hissar.

Det finns inte något behov av att göra några betydande ändringar i de nationella bestämmelserna om hissars säkerhet när det gäller innehållet i dem. De största ändringsbehoven beror på genomförandet av det nya hissdirektivet samt behovet att skapa klarhet i el- och hissäkerhetsbestämmelsernas struktur. Det finns dock också några brister i de gällande nationella författningarna.

Nationella specialkrav vid installationen av nya hissar

För närvarande ställer lagstiftningen nationella specialkrav på installationen av nya hissar. I elsäkerhetslagen, elsäkerhetsförordningen och i handels- och industriministeriets beslut om arbeten inom elbranschen har det uppställts krav på utförandet av arbeten inom hissbranschen. Innan en verksamhetsutövare som utför arbeten på hissar inleder sin verksamhet ska denne göra en anmälan till Säkerhets- och kemikaliverket. Verksamhetsutövaren ska i sin tjänst ha en ledare av hissarbeten. Det har uppställts kompetenskrav på ledaren av hissarbeten. Kraven gäller utbildning, arbetserfarenhet och avläggande av hissäkerhetsexamen. För tillfället finns det två hissbehörigheter med varierande omfattning. En verksamhetsutövare kan utföra arbeten på hissar i den omfattning som hissarbetsledarens behörighet berättigar till.

Nuvarande praxis, som innebär att de nationella bestämmelserna uppställer specialkrav på installatörer av nya hissar, står i strid med hissdirektivet. I hissdirektivets artikel 3, som handlar om den fria rörligheten av varor, konstateras att medlemsstaterna inte ska förbjuda, begränsa eller hindra att hissar släpps ut på marknaden och tas i bruk, om de uppfyller kraven i direktivet. Nationella specialkrav på installatörer av nya hissar ska anses begränsa utsläppandet av hissar på marknaden.

När nationella specialkrav har ställts på installationen av nya hissar, har detta också orsakat ett problem i och med att det inte har fastställts entydigt vilken part som ansvarar för säkerheten hos hissar och för hissars överensstämmelse med kraven. Enligt hissdirektivet är det installatören (eng. installer) som har ansvaret. Med installatör avses varje fysisk eller juridisk person som svarar för konstruktionen, tillverkningen, installeringen och utsläppandet på marknaden av hissar. Parten i fråga anbringar CE-märkningen på hissen och utfärdar försäkran om överensstämmelse för hissen i fråga. Enligt de nationella bestämmelserna är det den som bygger hissen, dvs. den verksamhetsutövare som har entreprenadrättigheter för hissarbeten, som har ansvaret. Enligt den nationella lagstiftningen är det den ledare av hissarbeten som finns hos verksamhetsutövaren som svarar för att en hiss överensstämmer med kraven. De två parter som nämns ovan är i Finland ofta två olika verksamhetsutövare. Små hissentreprenörer installerar i egenskap av underleverantörer en stor del av stora aktörers nya hissar.

De omständigheter som nämns ovan gäller också för sådana lyft- och flyttanordningar som är avsedda för flyttning av personer och som omfattas av handels- och industriministeriets förordning om användning av hissar, dvs. rulltrappor, trapphissar och lätthissar. Maskindirektivet innehåller för nämnda anordningars del motsvarande krav angående den fria rörligheten av varor och begränsningen av utsläppandet på marknaden som finns i hissdirektivet för hissarnas del.

Besiktningsverksamhet

Det har konstaterats att det finns behov av ändringar i någon mån i de nationella bestämmelserna om auktoriserade organs besiktningsverksamhet.

Enligt de gällande bestämmelserna ska omfattande ändringsarbeten på hissar besiktas av ett anmält organ. Objektet för ändringsarbetet är i regel en gammal hiss, som byggts innan direktivet trätt i kraft den 1 juli 1999. Det är i regel fråga om ett krävande projekt där nya anordningshelter placeras i den gamla hissens konstruktioner. Vid ändringsarbetet och besiktningen av ett sådant krävs djupgående kännedom om gamlas hissars konstruktion och gamla nationella krav på hissar. En lämpligare part att utföra besiktningar av omfattande ändringsarbeten än anmälda organ är nationella auktoriserade organ. Sättet att utföra besiktningen behöver inte ändras. Den nuvarande metoden med besiktning av enskilda produkter, som beskrivs i modul G i hissdirektivet, är tillräckligt omfattande. Den föreslagna ändringens konsekvenser för besiktningsorganens verksamhet bedöms vara obetydliga, eftersom det för närvarande i Finland finns tre organ och alla dessa är både anmälda organ och auktoriserade organ.

Enligt gällande bestämmelser ska den första periodiska besiktningen av en hiss göras inom fyra år från ibruktagandet och därefter ska hissen besiktas vartannat år. Den första periodiska besiktningen bör dock göras inom två år från ibruktagandet. Detta skulle skapa klarhet i situationen: nuförtiden har hissinnehavarna svårt att komma ihåg den varierande besiktningsintervallen. Visserligen skulle hissinnehavarna bli tvungna att köpa en ytterligare besiktning jämfört med nuläget, men å andra sidan skulle de fel och brister som uppenbarar sig efter ibruktagandet bli upptäckta medan garantin gäller.

Enligt gällande bestämmelser görs endast en besiktning av trapphissar och rullstolshissar i enskilt bruk. Besiktningen görs inom tre månader från ibruktagandet. Praxisen bör i fortsättningen tillämpas på sådana lätthissar som är i enskilt bruk. De används i liten utsträckning och just inga olyckor inträffar med dem, varför det inte är motiverat att kräva att periodiska besiktningar av dem ska utföras i samma utsträckning som på normala personhissar.

Utöver de ovan nämnda sakerna har det dessutom upptäckts några mindre ändringsbehov i de bestämmelser som handlar om besiktning. Dessa beror närmast på att besiktningspraxisen och bestämmelserna inte längre motsvarar varandra eller att bestämmelserna är bristfälliga. Dessa handlar om undertecknandet av besiktningsprotokollet över periodiska besiktningar, fastställandet av den part som ska fästa besiktningskortet på hissen samt kraven avseende de uppgifter som ska finnas på besiktningskortet.

Anordningar som inte används för att flytta personer

Handels- och industriministeriets förordning om användning av hissar tillämpas utöver hissar också på vissa anordningar som inte används för att flytta personer och som omfattas av maskindirektivet. Sådana anordningar är lyftdörrar, lyftluckor, varuplattformshissar, stapelhissar och småhissar. Ovan nämnda anordningar omfattas också av följande förordningar inom social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde: statsrådets förordning om maskiners säkerhet och statsrådets förordning om säker användning och besiktning av arbetsutrustning. Marknadskontroll och övervakning av hissar som är i drift utförs av flera olika myndigheter. Fastställandet av vilken författning som ska tillämpas på anordningarna är inte noga avgränsat, utan beror bl.a. på det ställe där anordningen drivs och typen av anordning. Det är ibland svårt att fastställa vem som bör utföra besiktningen och hur ofta besiktningen bör utföras. Nuläget är både lagtekniskt och administrativt sett rörigt och det uppstår oklarheter kring tillämpningen av författningarna och tillsynen över efterlevnaden. Situationen upplevs som problematisk inom branschen och bland anordningsinnehavarna och myndigheterna.

Auktoriserade besiktningsmän

För närvarande kan utöver auktoriserade organ också enskilda auktoriserade besiktningsmän utföra periodiska besiktningar enligt handels- och industriministeriets förordning om användning av hissar. En auktoriserad besiktningsman kan ges fullmakt att besikta andra anordningar som nämns i förordningen än personhissar. Auktoriserade besiktningsmän utnämns av Säkerhets- och kemikalieverket.

För närvarande fungerar två personer som auktoriserade besiktningsmän för sådana anordningar som nämns i handels- och industriministeriets förordning om användning av hissar. Båda dessa är kompetenta och auktoriserade att besikta lyftdörrar. Några befogenheter att besikta andra anordningar som nämns i förordningen än lyftdörrar har inte tidigare beviljats auktoriserade besiktningsmän, och det kan inte heller förväntas att det i fortsättningen skulle finnas något behov av sådana befogenheter.

Rätt att få information av myndigheter

I elsäkerhetslagen finns inte nuförtiden några bestämmelser om tillsynsmyndigheternas rätt att av andra myndigheter, såsom polisen, räddningsverket och arbetarskyddsmyndigheten, få sådan information som behövs för tillsynen. Detta har ibland orsakat svårigheter i samarbetet mellan myndigheter. Det är dock väsentligt att information fås, särskilt vid undersökningen av olyckor. Därför finns det orsak att i hissäkerhetslagen föreskriva om rätten att få information.

Olycksrapportering

Enligt 52 a § i elsäkerhetslagen ska polisen, räddnings- och arbetarskyddsmyndigheterna samt distributionsnätinnehavaren för ett distributionsområde till elsäkerhetsmyndigheten anmäla en elskada som medfört allvarig olycka. När bestämmelsen i fråga tillämpas på hissar avses med elskador incidenter med hissar. Anmälan om en incident där en hiss varit inblandad kommer oftast från den som underhåller hissen eller från installatören, ibland också från hiss-innehavaren. I praktiken aldrig från sådana parter som nämns i elsäkerhetslagen. Det skulle vara på sin plats att i bestämmelserna utsträcka anmälningsskyldigheten till att omfatta den som underhåller hissen, installatören och hiss-innehavaren.

Trapphissar och rullstolshissar och lyftplattformar

Enligt 11 § i handels- och industriministeriets förordning om användning av hissar ska endast en periodisk besiktning utföras på en trapphiss eller rullstolshiss som är i enskilt bruk. Majoriteten av trapphissar och rullstolshissar är i enskilt bruk, eftersom de antingen finns i privatbostäder eller är tillgängliga bara för vissa personer t.ex. med hjälp av en nyckel. Enligt 17 § i handels- och industriministeriets beslut om arbeten inom elbranschen krävs inte någon hissbehörighet i fråga om anordningar för byte av nivå vilkas lyfthöjd är högst 2 meter. Trapphissars, rullstolshissars och lyftplattformars fallhöjd är vanligen under 2 meter, vilket innebär att det i praktiken inte krävs någon hissbehörighet för monterings-, underhålls- eller reparationsarbeten på dessa anordningar. Av ovan angivna skäl finns det inte något behov av att föreskriva om trapphissar, rullstolshissar eller lyftplattformar i hissäkerhetslagen.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Målsättning och de viktigaste förslagen

Målsättningen med propositionen är att stifta en ny hiss säkerhetslag genom vilken hissdirektivet ska införlivas med den nationella lagstiftningen. Ett ytterligare syfte med lagen är att det ska utfärdas nationella bestämmelser om säkerheten hos hissar i drift, varvid man också kunde säkerställa en bra nivå av säkerhet för sådana hissar som är i bruk. Avsikten är att kapitel IV i hissdirektivet, ”Anmälan av organ för bedömning av överensstämmelse”, genomförs nationellt genom en lag om anmälda organ för vissa produktgrupper, och kapitel V i hissdirektivet, ”Marknadskontroll i unionen, kontroll av hissar eller säkerhetskomponenter till hissar som förs in på unionsmarknaden och unionens förfarande i fråga om skyddsåtgärder”, genomförs nationellt genom en lag om marknadskontrollen av vissa produkter. I den föreslagna hiss säkerhetslagen har hänvisningstekniken använts i fråga om bilagorna II och IV-XII till hissdirektivet. Avsikten är att en del av kraven i direktivet ska genomföras genom en förordning av statsrådet som utfärdas med stöd av den föreslagna lagen. Hissdirektivet baserar sig långt på total harmonisering, vilket lämnar endast begränsade möjligheter till nationella lösningar. Det nya hissdirektivet ska tillämpas på sådana hissar och säkerhetskomponenter till hissar som släpps ut på marknaden. Av denna anledning regleras säkerheten hos hissar som är i drift i den nationella lagstiftningen.

Man beslöt att genomföra en totalreform av hiss säkerhetslagstiftningen eftersom en delreform inte skulle ha varit möjlig av grundlagsmässiga och lagtekniska orsaker. Målsättningen med propositionen är att bringa regleringen om hissar i överensstämmelse med grundlagen.

Det viktigaste målet för förslaget är att skapa innehållsmässig och strukturell klarhet i lagstiftningen om hissar, vilket underlättar tillämpningen och tolkningen av bestämmelserna. Målet är att hiss säkerhetslagen ska innehålla entydiga och klara bestämmelser om lagens tillämpningsområde, om hissars och deras säkerhetskomponenters överensstämmelse med kraven, ekonomiska aktörers skyldigheter, förfaranden för bedömning av överensstämmelse, om underhållet, reparationen, ombyggnaden och besiktningen av hissar liksom också om arbeten inom hissbranschen och tillsynen över dem, om myndigheternas uppgifter, administrativa metoder, straff och materiella bestämmelser på lagnivå som förutsätts i grundlagen samt om be- myndigande att utfärda förordning.

På grund av NLF-anpassningen av hissdirektivet föreslås det att det i lagförslaget inkluderas ett eget kapitel om skyldigheterna för olika ekonomiska aktörer inom branschen. Med ekonomiska aktörer avses hissleverantörer, komponenttillverkare, importörer, auktoriserade representanter och distributörer. Spårbarheten av hissar och säkerhetskomponenter till hissar ska förbättras, så att hissleverantörerna, komponenttillverkarna och importörerna ska lämna sina kontaktuppgifter och detaljerade identifieringsuppgifter om anordningen.

I den föreslagna lagen ska det finnas grundläggande bestämmelser om hissars och deras säkerhetskomponenters överensstämmelse med kraven. En grundläggande bestämmelse om de väsentliga hälso- och säkerhetskraven för hissar och säkerhetskomponenter till hissar ska finnas i den föreslagna lagen, men närmare bestämmelser om dem föreslås, i likhet med den nuvarande lagstiftningen, bli utfärdade genom förordning av statsrådet. De gällande bestämmelserna om de krav som ställs på hissar och säkerhetskomponenter till hissar, på bedömningen av deras överensstämmelse med kraven, på CE-märkning och dokument som ska åtfölja produkterna ska ändras, så att de motsvarar kraven i det nya hissdirektivet. Närmare bestämmelser om de förfaranden som tillämpas vid bedömning av överensstämmelse, dvs. de så kallade modulerna, ska utfärdas genom förordning av statsrådet.

I fråga om sådana omständigheter under driftstiden av hissar om vilka nationella bestämmelser kan utfärdas, föreslås i lagen bestämmelser om underhåll, reparation, ombyggnad och besiktning av hissar och om arbeten inom hissbranschen samt om tillsynen över dem. Den grundläggande principen ska i likhet med den gällande lagstiftningen vara att man efter det att hissen tagits i bruk ser till att den förblir säker. Det har inte ansetts vara behövligt att utfärda retroaktiva bestämmelser i syfte att bringa hissarna i överensstämmelse med de senaste säkerhetskraven.

Avsikten med lagförslaget har varit att skapa klarhet i hissinnehavarens ansvar och skyldigheter. Enligt den föreslagna lagen ska den som innehar en hiss sörja för att ett underhållsprogram görs upp för underhållsarbeten med bestämda intervaller för att hissen fortsättningsvis ska vara säker. Hissinnehavaren ska också svara för att underhållsprogrammet följs. Den som innehar en hiss ska sörja för att de brister och fel som upptäckts i hissen repareras tillräckligt snabbt och att periodiska besiktningar görs på hissen. Hissinnehavaren ska dessutom sörja för att räddningen av passagerare ur en korg, som har stannat mellan våningarna, sker tryggt och tillräckligt snabbt.

Det behöver inte göras några stora ändringar i den nationella delen av regleringen. Det föreslås dock att följande ändringar görs:

Nationella specialkrav vid installationen av nya hissar ska slopas. Installationen av nya hissar ska inte längre vara sådan verksamhet som kräver anmälan till myndigheten. I och med det som sagts ovan behöver verksamhetsutövare inte längre i sin tjänst ha en ledare av hissarbeten med tanke på installationen av nya hissar. Nationella specialkrav ska slopas, eftersom de strider mot hissdirektivet och begränsar den fria rörligheten av hissar inom EU-området. De krav som ställs på utsläppandet av marknaden av nya hissar anges i hissdirektivet.

I bestämmelserna om hissars säkerhet ska det inte längre föreskrivas om omständigheter under driften av vissa anordningar som omfattas av maskindirektivet. Sådana anordningar är lyftluckor, varuplattformshissar, stapelhissar, småhissar, trappissar, rullstolshissar och lyftplattformar. Bestämmelser om lyftdörrar av en viss typ föreslås också fortsättningsvis bli införda i lagstiftningen om hissars säkerhet, men tillämpningsområdet föreslås bli begränsat, bl.a. lyftdörrar i enskilt bruk ska lämnas utanför.

I fråga om personhissar ska den första periodiska besiktningen utföras inom två år från ibruktagandet av hissen, och inte inom fyra år från ibruktagandet som föreskrivs i den gällande lagstiftningen. Av tydlighetsskäl och för att problemen efter ibruktagandet av hissen ska komma fram snabbare, är det motiverat att den första besiktningen görs inom två år från ibruktagandet.

På en lätthiss som är i privat bruk föreslås inte några periodiska besiktningar, utan endast en certifieringsbesiktning inom tre månader från ibruktagandet. Med privat bruk avses det att anordningen kan användas endast av vissa personer som är instruerade i användningen. Privat bruk är det fråga om exempelvis när anordningen finns i en privatbostad eller när en nyckel som möjliggör användningen innehas endast av vissa personer.

Det föreslås att Säkerhets- och kemikalieverket ska vara hiss säkerhetsmyndighet som utövar tillsyn över efterlevnaden av lagen. I lagen föreslås, i likhet med den gällande lagstiftningen, bestämmelser om auktoriserade organ, auktoriserade besiktningsmän samt om kompetensbedömningsorgan.

Åland

I 18 och 27 § i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) finns bestämmelser om hur behörigheten fördelar sig mellan riket och landskapet Åland. Förslaget till hissäkerhetslag handlar om frågor som enligt 18 § i självstyrelselagen faller inom landskapets lagstiftningsbehörighet, eftersom förslaget handlar om sådan näringsverksamhet som avses i 18 § 22 punkten och de villkor för undantag som skulle ge riket lagstiftningsbehörighet inte uppfylls. Således svarar landskapet Åland för genomförandet av hissdirektivet inom landskapet. Elsäkerheten kan också omfatta frågor kring allmän ordning och säkerhet, vilka enligt 18 § 6 punkten i självstyrelselagen för Åland också faller inom landskapets lagstiftningsbehörighet. Konsumentskyddet (27 § 10 punkten) och standardiseringen (27 § 19 punkten) däremot faller inom rikets lagstiftningsbehörighet. Således har landskapet Åland inte behörighet att genom standarder bestämma om nivån på elsäkerhet; noteras bör att nivån på elsäkerhet ofta fastställs redan på EU-nivån.

3.2 Alternativ

Trots att hissdirektivet långt baserar sig på total harmonisering, har medlemsstaterna dock till många delar möjlighet att besluta om hur de genomför det nationella verkställandet. I samband med arbetet för beredning av elsäkerhetsbestämmelserna granskades tre olika alternativ för en totalreform av lagstiftningen om hissars säkerhet och elsäkerhet.

Alternativ I

Enligt detta alternativ hade det stiftas en ny elsäkerhetslag genom vilken hissdirektivet, lågspänningsdirektivet och EMC-direktivet skulle genomföras. Dessutom skulle lagen ha omfattat den nationella regleringen. Detta alternativ skulle ha motsvarat den nuvarande lagstiftningsmodellen. I denna modell skulle lagen ha haft ett vitt tillämpningsområde och någon överlappande reglering skulle inte ha förekommit. Detta alternativ slopades, eftersom det skulle ha varit svårtolkat just för hissbestämmelsernas del. Hissar som produkter avviker från elprodukter och -anläggningar, och dessutom tillämpas hissbestämmelserna av helt olika aktörer än elbestämmelserna.

Alternativ II

Enligt detta alternativ skulle följande tre lagar ha stiftats: en lag om elprodukter (produktlag), en lag om elanläggningar och entreprenader samt en lag om hissäkerhet. Detta alternativ gallrades bort, eftersom gränsdragningen mellan de två förstnämnda lagarna inte skulle ha varit klar på alla punkter. Lagstiftningens tydlighet skulle således ha lidit och det skulle ha förekommit överlappande bestämmelser i större utsträckning.

Alternativ III

Det skulle stiftas en särskild hissäkerhetslag som skulle omfatta genomförandet av hissdirektivet och den nationella lagstiftningen om hissar i drift. Det skulle dessutom stiftas en ny elsäkerhetslag som skulle omfatta genomförandet av lågspänningsdirektivet och EMC-direktivet samt den nationella regleringen som har samband med dessa. Alternativ III ansågs vara det bästa alternativet. Man stannade för detta alternativ på grund av dess enkelhet och klara lagssystematik. Det ansågs inte ändamålsenligt att hålla kvar hissbestämmelserna i elsäkerhetslagen. Det tredje alternativet gjorde det möjligt att samla alla bestämmelser om hissar till en klar och systematisk helhet. Valet av detta alternativ resulterar i överlappande bestämmelser i någon mån i hissäkerhetslagen och i elsäkerhetslagen, men med hänsyn tagen till den strukturella

tydligheten och båda lagarnas längd samt möjligheten att stifta två allmänna lagar, är detta alternativ det absolut mest ändamålsenliga.

Det fjärde alternativet skulle ha varit att stifta en till sitt tillämpningsområde mycket omfattande produktbalk genom vilken alla direktiv i direktivpaketet skulle ha genomförts. Genomförandet av detta alternativ skulle ha varit arbetsamt och svårt, och det var inte möjligt att utreda det närmare inom ramen för den frist som gäller för genomförandet av direktivpaketet.

I samband med totalreformen har också de hissbestämmelser på lägre nivå som utfärdats med stöd av elsäkerhetslagen utretts och föreslagits bli upplyfta till lagnivå genom den föreslagna hiss säkerhetslagen.

4 Propositionens konsekvenser

Det förslag till direktivpaket som kommissionen framlade i november 2011 inbegrep kommissionens konsekvensbedömning (SEC(2011) 1376 final) samt ett sammandrag över konsekvensbedömningen (SEC(2011) 1375 final). Enligt bedömningen har direktivpaketet många positiva effekter. Genom direktivpaketet främjas genomförandet av den inre marknaden och den inre marknadens funktion. Genom direktivpaketet säkerställs att en så hög skyddsnivå som möjligt avseende hälsa och säkerhet, konsumentskydd och miljöskydd, och andra allmänna intressen, kan tillgodoses genom de produkter som tillhandahålls på marknaden inom EU. För det andra säkerställs den fria rörligheten för varor i och med att de nationella bestämmelserna ersätts av en enda harmoniserad helhet av krav avseende marknadsföringen av de aktuella produkterna vilken tillämpas i alla EU:s medlemsstater. Enligt bedömningen bidrar direktivpaketet till att göra lagstiftningen om produkter mer konsekvent, vilket underlättar tillämpningen och tolkningen av bestämmelserna.

4.1 Ekonomiska konsekvenser

Propositionen är till stora delar lagstiftningsteknisk och den inbegriper inte några betydande ändringar i de tekniska kraven och säkerhetskraven på hissar. I och med genomförandet av hissdirektivet ska klarhet skapas i ekonomiska aktörers skyldigheter, men det handlar inte om några betydande ändringar. De flesta skyldigheter som ålagts ekonomiska aktörer kompletterar de befintliga skyldigheterna eller motsvarar den sedvanliga praxisen vid företag som redan är ansvarstagande i enlighet med andan i den nuvarande lagstiftningen. Det är möjligt att de skyldigheter som åläggs importörer/distributörer och kraven på spårbarhet (t.ex. skyldighet att lämna kontaktuppgifter och noggranna identifieringsuppgifter om anordningen) har en kostnadseffekt, men den betraktas som skäligen. De konsekvenser som propositionen medför är allt som allt ganska obetydliga och de orsakas närmast av de ändringar som föreslås i den nationella delen av lagstiftningen.

Slopandet av de speciella nationella krav som ställts på installationen av nya hissar gör att de som bedriver sådan verksamhet inte längre behöver göra en anmälan om hissarbeten till tillsynsmyndigheten och behöver inte i sin tjänst ha någon ledare av hissarbeten. Detta medför ekonomiskt positiva konsekvenser för företag som installerar nya hissar. En stor del av de verksamhetsutövare som installerar nya hissar utför också underhålls- och reparationsarbeten på hissar utöver installationen av nya hissar, och i sådana fall omfattas de också i fortsättningen av nationella bestämmelser om anmälningskyldighet och hissbehörighet. För tillfället finns det cirka tio verksamhetsutövare som utför enbart installationer av nya hissar. Dessa är närmast små företag som fungerar som underleverantörer till större hiss företag och är ofta tvungna att köpa tjänster av ledare av hissarbeten utanför företaget.

Enligt förslaget ska den första periodiska besiktningen av en hiss göras inom två år från ibruktagandet i stället för de nuvarande fyra åren. Efter den första besiktningen ska hissar besiktas vartannat år liksom också nuförtiden. Jämfört med nuläget skulle hissinnehavaren vara tvungen att låta göra en ytterligare besiktning under hissen drifttid. Innehavaren av hissen skulle å andra sidan kunna dra nytta av att sådana brister och fel som uppdagas efter ibruktagandet upptäcks under garantitiden. Ändringen skulle i någon mån öka sysselsättningen bland dem som utför besiktningar.

Det föreslås att endast en certifieringsbesiktning ska utföras på lätthissar i privat bruk, dvs. så kallade villahissar. Besiktningen ska göras inom tre månader från det att lätthissen tagits i bruk. Slopandet av periodiska besiktningar vartannat år lättar hushållens ekonomiska börda. Nuförtiden har sådana periodiska besiktningar som förutsätts i lagstiftningen gjorts också på lätthissar i privat bruk.

I författningarna om hissar ska det i fortsättningen inte längre föreskrivas om underhåll och periodiska besiktningar av stapelhissar, varuplattformshissar, småhissar och lyftluckor med gångjärn i kanterna. De ovan nämnda anordningar som omfattas av maskindirektivets tillämpningsområde finns på arbetsplatser och ska också fortsättningsvis omfattas av statsrådets förordning om säker användning och besiktning av arbetsutrustning. I hissäkerhetslagstiftningen ska i fortsättningen inte heller längre föreskrivas om sådana trappstegs- och rullstolshissar och lyftplattformar som är i bruk. Förslaget antas inte ha någon inverkan på underhållet av ovan nämnda anordningar, men den eventuella minskningen av periodiska besiktningar minskar de kostnader som medförs för innehavarna av anordningar, men minskar å andra sidan omsättningen för dem som tillhandahåller besiktningstjänster.

År 2014 uppgick antalet besiktningar som gjorts med stöd av hissbestämmelserna till sammanlagt 37150. Av dessa var 4186 besiktningar av nya anordningar och 32964 var periodiska besiktningar av hissar och lyftdörrar. Stapelhissars, varuplattformshissars, småhissars, lyftluckors, trapphissars, rullstolshissars och lyftplattformars andel av det ovan nämnda antalet periodiska besiktningar var 1466, dvs. cirka 4,4 %. På en del av de ovan nämnda anordningarna ska det också fortsättningsvis utföras periodiska besiktningar med stöd av statsrådets förordning om säker användning och besiktning av arbetsutrustning.

Enligt gällande bestämmelser det utföras periodiska besiktningar av lyftdörrar med en lyfthöjd som överstiger 2 meter. Enligt förslaget ska gränsen för lyfthöjd höjas till 2,9 meter. Avsikten är att sådana små dörrar genom vilka man kör med personbil men inte med lastbil ska lämnas utanför besiktningsskyldigheten. Sådana dörrar är bl.a. garagedörrarna till egnahemshus, dörrar till parkeringshallar för höghus och köpcentrum samt dörrar till avgiftsbelagda parkeringshus. Slopandet av periodiska besiktningar minskar kostnaderna för innehavare av lyftdörrar, men å andra sidan minskar omsättningen för dem som tillhandahåller besiktningstjänster i motsvarande mån. År 2014 uppgick antalet besiktningar av nya hissar till 1566 och antalet periodiska besiktningar av hissar till 23442. År 2014 gjordes på motsvarande sätt 1744 besiktningar av nya lyftdörrar och antalet periodiska besiktningar av lyftdörrar uppgick till 7374.

För närvarande finns det i Finland två anmälda organ som anmälts enligt hissdirektivet, dvs. Inspecta Tarkastus Oy och Oy Elspecta Ab. Sedan 2011 har också ett anmält organ som anmälts av Sverige, dvs. Hissbesiktningar i Sverige Ab, haft en filial i Finland. I Finland finns det fem sådana auktoriserade organ, som Säkerhets- och kemikalieverket har utnämnt. Av de auktoriserade organen har tre, dvs. Inspecta Tarkastus Oy, Oy Elspecta Ab och filialen till Hissbesiktningar i Sverige Ab, rätt att utföra alla besiktningar enligt hissbestämmelserna. Två andra auktoriserade organ, dvs. NLT Nostolaitetarkastus Oy och Nosturiexpertit Oy, har rätt att endast besikta lyftdörrar. Det finns två verksamma auktoriserade besiktningsmän som får besikta endast lyftdörrar. I Finland finns ett kompetensbedömningsorgan, dvs. Person- och fö-

retagsbedömning SETI Ab, som utnämnts av Säkerhets- och kemikalieverket. År 2014 utfärdade SETI Ab 1030 behörighetsintyg enligt elsäkerhetslagen. Bland dessa fanns det sex stycken intyg över hissbehörighet. Under hela den tid som bolaget varit verksamt har SETI Ab beviljat 16568 behörighets- och kompetensintyg. I dessa ingår 137 intyg över hissbehörighet.

En av världens ledande tillverkare av hissar och rulltrappor finns i Finland. Enligt Statistikcentralen fanns det år 2012 i Finland 72 företag vars bransch var installation av hissar och rulltrappor, och branschen sysselsatte 1 741 personer. Antalet företag som tillverkade lyft- och flyttningsanordningar var 152 och de hade 6 573 anställda. Enligt de anmälningar som gjorts till Säkerhets- och kemikalieverket uppgår antalet verksamhetsutövare som utför hissarbeten enligt de nuvarande bestämmelserna till 68 (konsulter och sådana som underhåller den egna fabriken hissar har inte räknats med). Av de nämnda 68 verksamhetsutövarna har 50 verksamhetsutövare installationsbehörighet och 18 verksamhetsutövare underhållsbehörighet.

4.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet

Tillsynsmyndighet enligt hissäkerhetslagen föreslås vara Säkerhets- och kemikalieverket. I den nya lagen har bestämmelser om marknadskontroll preciserats i och med genomförandet av hissdirektivet, så att tillsynsmyndigheterna ska få en mer detaljerad handlingsmodell med tanke på tillsynen över hissar och säkerhetskomponenter till hissar. På basis av den föreslagna lagen kan myndigheterna lättare spåra produkter som inte överensstämmer med kraven och ekonomiska aktörer som är ansvariga för dessa, särskilt i de fall då produkterna härstammar från tredje länder. Detta kommer troligen att effektivisera den marknadskontroll som myndigheten utför och förbättra verksamhetens resultat. Mer omfattande bestämmelser om marknadskontroll än den föreslagna lagens bestämmelser föreslås i en lag om marknadskontrollen av vissa produkter genom vilken kapitel V i hissdirektivet huvudsakligen ska genomföras.

Det att de nationella specialkraven på installationen av nya hissar slopas bedöms ha liten inverkan på den tillsyn som hissäkerhetsmyndigheterna utövar. När det är fråga om sådana verksamhetsutövare som endast installerar nya hissar, inriktar sig tillsynen på verksamhetsutövaren istället för ledaren av hissarbeten. Verksamhetsutövarens skyldigheter ska basera sig på hissdirektivet och verksamhetsutövaren omfattas dessutom på normalt sätt av nationella bestämmelser bl.a. om säkerheten vid hissarbeten, säkerheten vid elarbeten och det allmänna arbetarskyddet.

I propositionen föreslås bestämmelser om tillsynsmyndigheternas rätt att av andra myndigheter, såsom polisen, räddningsverket och arbetarskyddsmyndigheten, få sådan information som behövs för tillsynen. Det är av väsentlig betydelse att information fås, särskilt vid undersökningen av olyckor. När det finns bestämmelser om saken i lag, underlättas samarbetet mellan myndigheter. Detta bedöms dock i praktiken just inte alls öka myndigheternas arbetsbörda.

Skyldigheten att anmäla olyckor till hissäkerhetsmyndigheten ska utsträckas från polisen samt räddnings- och arbetarskyddsmyndigheterna till att omfatta också hissleverantörer, verksamhetsutövare, auktoriserade organ, auktoriserade besiktningsmän och hissinnehavare. Saken har betydelse ur olycksutredningens och statistikens samt säkerhetsutvecklingens synvinkel. Ändringen inverkar inte på bördan för dem som anmäler olyckor, eftersom man redan i praktiken handlar så som det föreslås i propositionen.

Det att utfärdandet av bestämmelser om underhåll och besiktning av vissa anordningar som omfattas av maskindirektivet (bl.a. stapelhisar, varuplattformshissar) överförs från arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde till social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde bedöms i liten utsträckning öka social- och hälsovårdsministeriets och regionför-

valtningsverkens arbetsbörda, men i motsvarande mån minska arbets- och näringsministeriets och Säkerhets- och kemikalieverkets arbetsbörda.

4.3 Samhälleliga konsekvenser

Strukturen hos bestämmelserna om hissars säkerhet blir mycket klarare, när bestämmelserna om hissars säkerhet samlas i en lag. På säkerheten hos hissar tillämpas för närvarande elsäkerhetslagen och de bestämmelser på lägre nivå som utfärdats med stöd av den. Det kräver en djup sakkännedom när man ska utreda vilka punkter i elsäkerhetsbestämmelserna som ska tillämpas på hissar. Enligt propositionen underlättar reformen förståelsen av bestämmelserna om hissars säkerhet och den bedöms ha positiva effekter på branschen och på hissinnehavarnas, fastighets- och disponentbranschens samt också på myndigheternas verksamhet.

Propositionen har inga betydande konsekvenser för sysselsättningen. Det att bestämmelser om besiktning av vissa anordningar stryks ur de författningar som handlar om hissar minskar i viss mån arbetsbördan för dem som utför besiktningar, men bestämmelser om besiktning finns å andra sidan också i författningar inom social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde.

Den föreslagna lagen gör det lättare för utländska företag att komma till Finland, när nationellt anmälningsförfarande och uppfyllande av kompetenskrav inte längre krävs för installation av nya hissar.

5 Beredningen av propositionen

5.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial

Det nationella genomförandet av direktivpaketet har organiserats officiellt med hjälp av en ledningsgrupp och två officiella arbetsgrupper. För det nationella genomförandet av hissdirektivet, lågspänningsdirektivet och EMC-direktivet bildades två inofficiella underarbetsgrupper.

Direktivpaketets ledningsgrupp

Arbets- och näringsministeriet tillsatte den 11 januari 2012 en ledningsgrupp som fick i uppdrag att samordna det nationella genomförandet av direktivpaketet. Ledningsgruppen tillsattes för perioden 11.1.2012–30.6.2015. Ledningsgruppen tillsattes för samordning av projektet. Ansvaret för genomförandet av alla direktiv i direktivpaketet vilar på gruppen för konsumentpolitik och teknisk lagstiftning på avdelningen för arbetslivs- och marknadsfrågor vid arbets- och näringsministeriet. Avsikten var att också Säkerhets- och kemikalieverkets experter samt existerande delegationer och deras sektioner anlitas som hjälp vid lagberedningsarbetet.

Enligt tillsättningsbeslutet har projektets ledningsgrupp till huvuduppgift att samordna det nationella genomförandet av direktivpaketet. Ledningsgruppen planerar, leder och samordnar genomförandet av projektet, säkerställer de resurser som behövs för projektet, utreder horisontella och grundlagsmässiga frågor samt följer särskilt beredningen av de allmänna lagarna om ackreditering och marknadskontroll.

Europeiska kommissionen framlade i februari 2013 sina förslag till förordningar om marknadskontroll och produktsäkerhet. Av denna anledning utfärdade arbets- och näringsministeriet ett beslut den 13 september 2013 om ändring av uppgifterna för den ledningsgrupp vars uppgift var att samordna det nationella genomförandet av direktivpaketet. I beslutet ändrades ledningsgruppens uppdragsbeskrivning så att ledningsgruppen i fortsättningen skulle sam-

ordna det nationella genomförandet av EU:s produktlagstiftningsreform till den del det är fråga om lagstiftningen inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde. Med detta åsyftas de omarbetade produktdirektiven samt den huvudsakligen nya produktsäkerhetsförordningen och delvis också den nya marknadskontrollförordningen. Ledningsgruppens mandatperiod förlängdes så att den sträcktesig ända till den 31 december 2015. Ledningsgruppens mandatperiod förlängdes ytterligare den 24 september 2015 så att den nya mandatperioden sträcker sig till den 30 juni 2016. Med tanke på projekthelheten tillsatte arbets- och näringsministeriet dessutom två arbetsgrupper: arbetsgrupp I och arbetsgrupp II. Ledningsgruppens uppgift är att leda det utredningsarbete som arbetsgrupp 2 utför. Ledningsgruppen följer också det arbete som arbetsgrupp 1 utför till den delen det utredningsarbete som görs där inverkar på det arbete som utförs i arbetsgrupp 2 eller på arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde.

Arbetsgrupp 1 och arbetsgrupp 2

Arbets- och näringsministeriet tillsatte den 6 september 2013 två arbetsgrupper för att förbereda det nationella genomförandet av EU:s produktlagstiftning. Arbetsgruppernas mandatperiod var 6.9.2013-31.12.2015.

Arbetsgrupp 1 hade till uppgift att utreda de ändringar av lagstiftningen om marknadskontroll som EU:s marknadskontrollförordning skulle ha förutsatt samt de ändringar av lagstiftningen som följde av de förvaltningsövergripande skyldigheter som föreskrivs i den nya produktsäkerhetsförordningen. Arbetsgruppens ytterligare uppgift var att utreda de ändringsbehov som gäller den nationella lagstiftningen om ackreditering.

Arbetsgrupp 2 hade till uppgift att utgående från de omarbetade, NLF-anpassade produktdirektiven samt EU:s nya produktsäkerhetsförordning utreda de ändringar som behövde göras i den nationella produktsäkerhetslagstiftningen inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde. Arbetsgruppen hade enligt beslutet inte till uppgift att bereda sådana innehållsmässiga ändringar i produktlagstiftningen som gäller säkerhetskraven på produkter i större utsträckning än vad som är nödvändigt för att EU-lagstiftningen kan genomföras och de krav som ställs i grundlagen uppfyllas.

Underarbetsgrupp 1 och underarbetsgrupp 2

Med tanke på beredningen av totalreformen av elsäkerhetslagstiftningen grundade arbets- och näringsministeriet vid sidan av de två officiella arbetsgrupperna dessutom två inofficiella underarbetsgrupper, eftersom det fanns ett behov att få med branschexperter i totalreformen av elsäkerhetslagstiftningen. Målet för underarbetsgrupperna var att bereda de regeringspropositioner jämte författningsförslag som totalreformen av elsäkerhetslagstiftningen kräver i enlighet med ledningsgruppens och de officiella arbetsgruppernas principer. Underarbetsgrupp 1 hade till uppgift att bereda elsäkerhetsbestämmelserna och underarbetsgrupp 2 till uppgift att bereda hissbestämmelserna. Delegationen för elsäkerhet har dessutom haft möjlighet att kommentera propositionsutkastet under lagberedningsarbetets gång.

5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats

Ett remissförfarande ordnades med anledning av utkastet till regeringens proposition med förslag till hissäkerhetslag hösten 2015. Remissförfarandet inleddes den 15 september 2015 och avslutades den 12 oktober 2015. Om propositionsutkastet har utlåtande begräts av följande instanser: utrikesministeriet, justitieministeriet, inrikesministeriet, försvarsministeriet, finansministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, kommunikationsministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, miljöministeriet, Ålands landskapsregering,

Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet (ARA), Teknologiska forskningscentralen VTT, Tullen, Säkerhets- och kemikalieverket, dataombudsmannens byrå, Finas, Arbetshälsoinstitutet, Kommunikationsverket, Konkurrens- och konsumentverket, Trafiksäkerhetsverket Trafi, Livsmedelssäkerhetsverket Evira, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården Valvira, Regionförvaltningsverket i Södra Finland/ansvarsområdet för arbetarskydd, Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland/ansvarsområdet för arbetarskydd, Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry, Företagarna i Finland rf, Finlands Fastighetsförbund rf, Suomen Isännöintiliitto ry, Suomen Hissiyhdistys ry, RAKLI ry, Teknologiiindustriin rf, Finlands Näringsliv EK, Förbundet för Finsk Handel FH rf, Finlands Standardiseringsförbund SFS rf, Suomen Kauppakeskushdistys ry, Teknisen Kaupan ja Palveluiden yhdistys ry, Finlands Elentreprenörsförbund STUL ry, SESKO rf, Sähköinsinööriiliitto ry, Sähkötarkastusyhdistys SÄTY ry, STEK ry, Sähköalojen ammattiliitto ry, Finlands Konsultbyråers Förbund SKOL rf, Person- och företagsbedömning SETI Ab, Finsk Energiindustri rf, Tammerfors yrkeshögskola, Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry, Kone Oyj, Otis OY, Inspecta Oy, Oy Elspecta Ab, ThyssenKrupp Hissit Oy, Hissipörssi Yhtiöt Oy, NLT Nostolaitetarkastus Oy och Nosturiexpertit Oy.

Sammanlagt 32 utlåtanden erhöles. Av dem som hade gett utlåtande meddelade åtta remissinstanser att de inte hade något särskilt att anföra. Remissinstanserna ställde sig positiva till propositionen och ansåg det vara en god sak att bestämmelserna om hissars säkerhet har avskiljts från elsäkerhetsbestämmelserna.

Ålands landskapsregering konstaterade i sitt utlåtande att förslaget till hissäkerhetslag faller enligt 18 § i självstyrelselagen för Åland inom landskapets lagstiftningsbehörighet. Elsäkerheten kan i vissa fall också tolkas vara en fråga som hör till den allmänna ordningen och säkerheten, varvid också den faller inom landskapets lagstiftningsbehörighet. Ålands landskapsregering anser att de frågor som ingår i förslaget till hissäkerhetslag regleras i 9 kap. i självstyrelselagen och frågor som gäller tillämpningen av elsäkerhetslagen i 11 kap. i självstyrelselagen.

I några remissyttranden ansågs det att det i lag bör finnas skyldigheter som förpliktar till modernisering av gamla hissar och dessutom föreslogs att den nya hissäkerhetslagen också bör innehålla bestämmelser om säkerheten hos hissar som är i bruk. För modernisering av gamla hissar talade bolaget Inspecta Tarkastus Oy, bolaget Kone Hissit Oyj, föreningen Metalliteollisuuden Standardisointiyhdistys METSTA ry, bolaget OTIS Oy, föreningen Suomen Hissiyhdistys ry och Teknologiiindustriin rf. Disponentförbundet ansåg det vara positivt att man vid reparationen av hissar i princip får iaktta de bestämmelser som var i kraft när hissen byggdes. Eftersom arbets- och näringsministeriets ledning har fastställt att man i fråga om gamla hissar som är i bruk inte vidta några lagstiftningsåtgärder som skulle förplikta att modernisera gamla hissar, har inga sådana skyldigheter föreslagits bli intagna i den föreslagna lagen. Med undantag för 2 och 3 kap., handlar alla kapitel i den föreslagna lagen om säkerheten hos hissar som är i drift. Den föreslagna hissäkerhetslagens tillämpningsområde är med andra ord mer omfattande än hissdirektivets, eftersom det omfattar även säkerheten hos sådana hissar som är i drift.

Justitieministeriet anförde att klarhet bör skapas i kompetensbedömningsorganets ställning och uppgifter särskilt mot bakgrund av 124 § i grundlagen. Uppmärksamhet fästes också vid kravet på exakthet i fråga om straffparagrafen, behovet av straffbestämmelser och graden av tillräknande. I justitieministeriets remissyttrande togs dessutom den hänvisningsteknik med hänvisningar till bilagorna till direktivet som används i lagförslaget upp.

Finansministeriet och Tullen anförde att Tullens roll bör klarläggas. I motiveringen till propositionen har den föreslagna lagens förhållande till lagen om marknadskontroll klarlagts och

därigenom har också Tullens uppgifter preciserats när det gäller produkter som omfattas av den föreslagna lagens tillämpningsområde. Dataombudsmannens byrå påpekade i sitt utlåtande att i fråga om tolkningspraxis har dataombudsmannen rekommenderat att myndigheternas webbtjänster ska ordnas så att det i 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet angivna förfarandet med anhållan – prövning – utlämnande förverkligas. I remissyttrandet påpekades vidare att datainnehållet i ett register bör framgå av lagen och att skyddet för personuppgifter bör beaktas.

Undervisnings- och kulturministeriet uttryckte sin belåtenhet över att man i lagberedningsskedet hade varit i kontakt med ministeriet med anledning av paragrafen som gäller utbildning och arbetserfarenhet som skattats utomlands. I remissyttrandet konstaterades att innehållet i 49 § i utkastet till proposition till sitt innehåll motsvarar de riktlinjer som överenskommits.

Inrikesministeriet anförde i fråga om räddning ur hissen att kravet ska kompletteras med en skyldighet att på förhand planera de åtgärder som behöver vidtas i en sådan situation. Syftet ska vara att säkerställa att hissinnehavare ger instruktioner om hur man ska bete sig vid larm och ordnar med ändamålsenlig dejourering med tanke på felsituationer. Frågan klarlades i motiveringarna till 55 §.

KONE Hissit Oy anförde att anvisningarna om de väsentliga hälso- och säkerhetskraven bör ges ”antingen på finska eller på svenska”. Förslaget ändrades så att det ena av de nämnda språken räcker, dvs. det krävs alltså inte att anvisningarna är på båda inhemska språken. Detta kan motiveras med att anvisningarna i fråga inte används av konsumenterna utan av yrkesmänniskor i branschen.

Det föreslogs att det skulle vara på sin plats att göra en ny besiktning i sådana fall som innebär en omedelbar risk (62 §). Den nya besiktningen föreslås bli gjord inom tre månader från det att det fel som orsakade den omedelbara risken har åtgärdats och hissen på nytt tagits i bruk.

I det utkast till proposition som skickades ut på remiss föreslogs att gränsen för obligatorisk besiktning av lyftdörrar blir 2,9 meter. En sänkning av besiktningsgränsen till 2,5 meter föreslogs av Oy Elspecta Ab, Inspecta Tarkastus Oy, Teknisen Kaupan ja Palveluiden Yhdistys ry och Sähkötarkastusyhdistys SATY Ry. Enligt Säkerhets- och kemikalieverkets åsikt är 2,9 meter den rätta gränsen. Nosturiexpertit Oy Nosturilloyds anförde att höjningen av gränsen till 2,9 meter och lämnandet av lyftdörrar i privat bruk utanför lagens tillämpningsområde inte har någon betydelse ur besiktningsverksamhetens synvinkel, eftersom besiktningar av sådana knappast utförs. Det beslutades att gränsen för obligatoriska besiktningar ska kvarstå vid de föreslagna 2,9 metrarna. Enligt remissyttrandena ansågs det att en periodisk besiktning av samtliga lyftdörrar, som omfattas av besiktningsplikten, ska utföras med fyra års intervall, skapa klarhet. RAKLI ansåg det nuvarande förfarandet vara ett bättre alternativ.

Säkerhets- och kemikalieverket anförde i sitt remissyttrande att enligt verkets åsikt ska regleringen göras ännu lättare än vad som föreslagits i fråga om hiss säkerhetslagens bestämmelser om lyftdörrar. Lagförslaget innehåller i stor utsträckning reglering som är överlappande i förhållande till social- och hälsovårdsministeriets bestämmelser. Det faktum att omständigheter som gäller lyftdörrar under deras drifttid inkluderas i hiss säkerhetslagen gör att lagen blir mer komplicerad och inbegriper anordningar som inte lyfter människor. Lyftdörrarna avviker till sin struktur, sitt användningsändamål och de risker som är förenade med dem från övriga anordningar som omfattas av hiss säkerhetslagen. Det sker mycket sällan sådana incidenter med lyftdörrar som medför svåra personskador. I samband med beredningen av den föreslagna lagen förde arbets- och näringsministeriet förhandlingar om överföring av regleringen om lyftdörrar i drift till social- och hälsovårdsministeriet, men vid förhandlingarna stannade man dock för det föreslagna alternativet.

Energiindustrin ansåg det vara en bra sak att regleringen om hissar kan göras lättare genom propositionen.

I remissyttrandena framfördes dessutom många detaljerade observationer angående lagförslaget. Målet har varit att beakta det som föreslagits i remissyttrandena i tillämpliga delar vid finslipningen av regeringspropositionen.

De finska och svenska lagtexterna har granskats vid justitieministeriets laggranskningsenhet.

6 Samband med andra propositioner

Samtidigt med denna proposition finns hos riksdagen för behandling en proposition till riksdagen med förslag till elsäkerhetslag (planeras bli lämnad i februari 2016). Genom den propositionen föreslås elsäkerhetslagen av den 13 juni 1996 bli upphävd. Samtidigt föreslås också följande hissbestämmelser på lägre nivå bli upphävd: elsäkerhetsförordningen (498/1996), handels- och industriministeriets beslut om hissars säkerhet (564/1997), handels- och industriministeriets förordning om användning av hissar (663/1996) och handels- och industriministeriets beslut om arbeten inom elbranschen (516/1996). Bestämmelserna i de författningar som föreslås bli upphävd har i tillämpliga delar inkluderats i den föreslagna hissäkerhetslagen och i den förordning av statsrådet som föreslås bli utfärdad med stöd av den. I den föreslagna hissäkerhetslagen finns också hänvisningar till den föreslagna nya elsäkerhetslagen.

Samtidigt med denna proposition finns hos riksdagen för behandling också en proposition till riksdagen med förslag till lag om marknadskontrollen av vissa produkter (planeras bli lämnad i februari 2016). Den föreslagna lagen om marknadskontrollen av vissa produkter innehåller bestämmelser genom vilka kapitel 5 i hissdirektivet huvudsakligen ska genomföras nationellt.

Samtidigt med denna proposition finns hos riksdagen för behandling också en proposition till riksdagen med förslag till lag om anmälda organ för vissa produktgrupper (planeras bli lämnad i februari 2016). Den föreslagna lagen om anmälda organ för vissa produktgrupper innehåller bestämmelser genom vilka kapitel 4 i hissdirektivet ska genomföras nationellt.

Propositionen har sambad med genomförandet av EU:s hissdirektiv (2014/33/EU). Hissdirektivet har trätt i kraft den 18 april 2014 och medlemsstaterna ska senast den 19 april 2016 anta de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa direktivet. Medlemsstaterna ska tillämpa bestämmelserna från och med den 20 april 2016.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Hiss säkerhetslag

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. Lagens syfte. I paragrafen fastställs syftet med hiss säkerhetslagen. I 1 mom. föreslås att syftet med denna lag är att säkerställa överensstämmelse med kraven hos och den fria rörligheten av de hissar och säkerhetskomponenter till hissar som släpps ut på marknaden. Målet för lagen är att säkerställa att de hissar och säkerhetskomponenter till hissar som finns på marknaden är säkra och uppfyller alla krav som tillgodoser en hög skyddsnivå avseende hälsa och säkerhet och andra allmänna intressen. Lagens centrala specialsyfte föreslås å andra sidan vara att minska antalet sådana hissar och säkerhetskomponenter till hissar på marknaden vilka inte överensstämmer med kraven. Den fria rörligheten för varor är ett av huvudmålen för EU:s inre marknad. Detta mål eftersträvas bl.a. genom harmonisering av lagstiftningen i medlemsstaterna. Enligt artikel 3 i hissdirektivet får medlemsstaterna inte förbjuda, begränsa eller hindra att hissar släpps ut på marknaden och tas i bruk eller att en säkerhetskomponent till hissar tillhandahålls på marknaden inom deras territorium, om de uppfyller kraven i direktivet.

I samma moment föreslås också ett konstaterande om att Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/33/EU om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om hissar och säkerhetskomponenter till hissar, nedan hissdirektivet, ska genomföras genom den föreslagna lagen.

I det föreslagna 2 mom. konstateras att lagen syftar också till att säkerställa säkerheten hos hissar i drift, dvs. efter att hissar har släppts ut på marknaden. Säkerheten vid drift hör till nationell reglering. I lagen föreslås bestämmelser om underhåll, reparation, ombyggnad och besiktning av hissar och om arbeten inom hissbranschen samt om tillsynen över dem.

2 §. Tillämpningsområde. I paragrafen föreslås bestämmelser om lagens tillämpningsområde. Tillämpningsområdet för 1 och 3 mom. ska enligt förslaget motsvara tillämpningsområdet för artikel 1.1 i hissdirektivet. I 1 mom. föreslås att denna lag ska tillämpas på hissar som är permanent installerade i byggnader och anläggningar och som är avsedda för transport av personer, personer och gods eller enbart gods om lastbäraren utan svårighet kan beträdas av en person och är utrustad med manöverknappar som finns antingen inuti lastbäraren eller inom räckhåll för en person som befinner sig i lastbäraren.

Bestämmelserna om hissar har traditionellt tillämpats också i fråga om de säkerhetskrav som gäller installation och drift av vissa lyft- och flyttandordningar för personer. I 2 mom. föreslås att lagen också tillämpas på paternosterhissar för personbefordran, lätthissar, rulltrappor och rullramper. Eftersom de ovan nämnda anordningarna inte hör till hissdirektivets tillämpningsområde, tillämpas inte bestämmelserna i 2 och 3 kap. på dem. Bestämmelser om anordningars överensstämmelse med kraven och om utsläppandet av dem på marknaden finns i statsrådets förordning om maskiners säkerhet (400/2008), genom vilken maskindirektivet (2006/42/EG) har satts i kraft.

I 3 mom. föreslås att bestämmelser om vissa typer av lyftdörrar ska tas in i hiss säkerhetslagen. Bestämmelserna i 1, 6, 8 och 9 kap. samt 53 och 54 § i den föreslagna lagen ska tillämpas på eldrivna lyftdörrar där dörrytan inte vrids till en rulle runt axeln och vilka inte är i privat bruk. Med lyftdörrar som är i privat bruk avses särskilt lyftdörrar till bilgarage i egnahemshus. Eftersom lyftdörrarna inte hör till hissdirektivets tillämpningsområde, ska 2 och 3 kap. i den föreslagna lagen inte tillämpas på dem. Det föreslås inga bestämmelser om arbetet i anslutning

till lyftdörrar, varför 4 kap. i den föreslagna lagen inte heller föreslås bli tillämpat på dem. Lyftdörrar hör till maskindirektivets (2006/42/EG) och byggproduktdirektivets ((EU) nr 305/2011) tillämpningsområde och i det förstnämnda finns bestämmelser om lyftdörrars överensstämmelse med kraven och om utsläppandet av dem på marknaden. I hiss säkerhetslagen föreslås bestämmelser om service, underhåll och besiktning av lyftdörrar.

Enligt förslaget ska lyftdörrar i privat bruk inte omfattas av regleringen. Bestämmelserna om lyftdörrar som är i drift tillämpas inte heller nuförtiden i praktiken på lyftdörrar till bilgarage i egnahemshus. Också andra maskiner och anordningar som är i privat bruk står i allmänhet utanför regleringen trots att de kan vara förenade med säkerhetsrisker. Alla lyftdörrar ska i varje fall släppas ut på marknaden på det sätt som föreskrivs i maskindirektivet och i EU:s byggproduktsförordning, och de ska överensstämma med kraven. Enligt markanvändnings- och bygglagen (132/1999) ska ägaren till en byggnad se till att byggnaden inte medför fara. Med de metoder som marknadskontrollen erbjuder är det möjligt att vid utsläppandet på marknaden ingripa i sådana lyftdörrar som inte överensstämmer med kraven. Bestämmelserna föreslås bli förenklade i fråga om små lyftdörrar. Enligt förslaget ska det inte krävas några periodiska besiktningar av dem, utan säkerheten vid drift ska basera sig på en allmän skyldighet att underhålla och hålla i skick dörrarna samt på omsorgsplikten. Detta bedöms i någon mån minska kostnaderna för innehavare av lyftdörrar, men bedöms å andra sidan i motsvarande mån minska omsättningen för dem som tillhandahåller besiktningstjänster. Bestämmelserna om stora lyftdörrar, som finns närmast på arbetsplatser, ska förbli oförändrade vad gäller grundprinciperna och en periodisk besiktning av dem ska utföras med fyra års intervall.

Propositionen bedöms inte försämra nivån på lyftdörrars säkerhet. Det händer sällan olyckor med små lyftdörrar och deras vikt är relativt liten och höjd ganska låg. Lyftdörrarna till parkeringshallar ska i varje fall hållas i skick för att trygga affärsverksamheten, och i deras fall är kunderna skyddade inuti sina bilar och tillträdet för fotgängare har i regel ordnats någon annan väg. Nuförtiden har dessutom cirka 30–50 procent av existerande lyftdörrar i praktiken förblivit obesiktade, men trots detta är antalet inträffade allvarliga olyckor mycket litet.

Enligt 4 mom. ska den föreslagna lagen också tillämpas på säkerhetskomponenter till hissar. Med stöd av bemyndigandet i 6 § i den föreslagna lagen ska bestämmelser om sådana säkerhetskomponenter till hissar som avses i bilaga III till hissdirektivet utfärdas genom förordning av statsrådet.

Tillämpningsområdet för den föreslagna lagen föreslås vara mer omfattande än hissdirektivets tillämpningsområde. Den föreslagna lagens tillämpningsområde ska täcka också omständigheter under den tid hissarna är i drift, vilka omfattar kraven avseende hissarbeten, underhållet, reparationen och ombyggnaden av hissar samt periodiska besiktningar av hissar. Lagen föreslås dessutom bli tillämpad på anordningar enligt 2–3 mom. vilka släpps ut på marknaden på det sätt som anges i maskindirektivet.

3 §. Begränsningar av tillämpningsområdet. I 1 mom. föreslås en förteckning över sådana lyftanordningar som den föreslagna lagen inte ska tillämpas på. Förteckningen motsvarar, med några undantag, förteckningen i artikel 1.2 i hissdirektivet. Hissdirektivets tillämpningsområde omfattar inte rulltrappor och rullramper. Det föreslås att vissa anordningar, som hör till maskindirektivets tillämpningsområde, men som inte omfattas av hissdirektivet, inkluderas nationellt i lagens tillämpningsområde på det sätt som föreslås i 2 §.

Bestämmelser om sådana lyftanordningar enligt 1 mom. 5 punkten som används i gruvschakt finns i gruvlagen (621/2011). Det är möjligt att i hiss schaktet också installera en hiss som omfattas av denna lags tillämpningsområde.

I 2 mom. föreslås att 2 och 3 kap. i den föreslagna lagen inte heller tillämpas på lyftanordningar med en hastighet av högst 0,15 m/s, utöver de anordningar som nämns i 1 mom. Begränsning av tillämpningsområdet föreslås, eftersom anordningarna i fråga har i hissdirektivet lämnats utanför tillämpningsområdet och 2 och 3 kap. i denna lag gäller genomförandet av hissdirektivet. Med anordningarna i fråga åsyftas närmast lätthissar som i 2 § har föreslagits bli omfattade av lagens tillämpningsområde.

4 §. Definitioner. I paragrafen föreslås definition av de viktigaste begrepp som förekommer i lagen. Målet har varit att det i definitionerna huvudsakligen användas den terminologi som förekommer i hissdirektivet. Den viktigaste skillnaden är dock definitionen på "hissleverantör", som avviker från termen "installatör" som används i direktivet. I paragrafen förklaras motsvarande begrepp som i artikel 2 i hissdirektivet med avseende på den nationella lagstiftningens behov. Ett av de viktigaste syftena med direktivpaketet är att harmonisera begreppen i olika direktiv, så att man kan tala om samma saker med samma termer. Begreppen enligt NLF har förklarats närmare i Europeiska kommissionens publikation Blåboken om genomförandet av EU:s produktbestämmelser ("The 'Blue Guide' on the implementation of EU product rules" 2014). I paragrafen definieras dessutom vissa termer som används i den nationella lagstiftningen. Tanken är att de begrepp som är viktiga med tanke på lagens tillämpningsområde ska definieras i en bestämmelse.

I den föreslagna 1 och 2 punkten definieras hiss och lastbärare på motsvarande sätt som i artikel 2 i hissdirektivet. Med hiss avses enligt artikel 2.1 i hissdirektivet en lyftanordning som betjänar fasta stannplan och som har en lastbärare som styrs längs fasta gejdor med en lutning större än 15 grader mot horisontalplanet, eller en lyftanordning som rör sig längs en fast rörelsebanan trots att den inte är styrd längs fasta gejdor.

I den föreslagna 3 punkten definieras begreppet lätthiss. Med lätthiss avses en hiss med schakt som är avsedd för personbefordran och som rör sig vertikalt mellan de olika våningsplanerna i en byggnad. En lätthiss har en maximihastighet på 0,15 m/s och dess lastbärare kan vara en helt sluten hisskorg eller en delvis öppen hisskorg som är försedd med låga väggar och dörrar eller en helt öppen hisskorg som är försedd med skyddsräcken. Lätthissar hör till maskindirektivets tillämpningsområde. Om sådan lätthiss som avses i den aktuella lagen används i allmänhet benämningen villahiss med schakt. Som sådan lätthiss som avses i denna lag betraktas inte en hiss utan schakt, en hiss som lyfter en kortare sträcka än en våningsplan och inte heller trapphiss som rör sig längs trappor.

I 4 punkten föreslås definition av begreppet harmoniserad unionslagstiftning. Definitionen motsvarar artikel 2.20 i hissdirektivet.

I 5 punkten föreslås definition av begreppet ackreditering. I den föreslagna lagen görs, på samma sätt som i hissdirektivet, en hänvisning till NLF-förordningen, som innehåller en definition på ackreditering. Enligt artikel 2.10 i NLF-förordningen avses med ackreditering en förklaring från ett nationellt ackrediteringsorgan om att ett organ för bedömning av överensstämmelse uppfyller kraven i harmoniserade standarder och, i förekommande fall, eventuella ytterligare krav, bland annat de som fastställs i sektorsspecifika program, för att utföra specifika bedömningar av överensstämmelse.

I 6 punkten föreslås definition av anmält organ. Med anmält organ avses i denna lag ett organ som utsetts av en av Europeiska unionens medlemsstater och som anmälts till Europeiska kommissionen och som är behörig att utföra bedömningar av överensstämmelse. Arbets- och näringsministeriet beviljar tillstånd att verka som anmält organ enligt hissdirektivet och underlättar Europeiska kommissionen om tillståndet.

De föreslagna definitionerna i 7 och 8 punkten på utsläppande på marknaden och tillhandahållande på marknaden motsvarar artiklarna 2.4 och 2.5 i hissdirektivet.

Definitionen på harmoniserad standard i 9 punkten motsvarar den definition på harmoniserad standard som finns i artikel 2.1 c i EU:s standardiseringsförordning (EU) nr 1025/2012.

I 10 punkten föreslås, med avvikelse från hissdirektivet, att begreppet "hissleverantör" ska användas i stället för begreppet "installatör" som förekommer i direktivet. Det finns inte någon skillnad i sak mellan de ovan nämnda begreppen. Med installatör avses i det finska allmänspråket oftare en person som utför konkret installationsarbete än ett företag som tillverkar hissar. I det nya hissdirektivet används fortfarande begreppet "installatör", som förekommer varken i NLF-beslutet eller i NLF-förordningen, som beteckning för en typ av ekonomiska aktörer. I hissdirektivet syftar begreppet installatör på hissens "tillverkare". Begreppet installatör har använts också i det gällande hissdirektivet. I den föreslagna lagen motsvarar termen "hissleverantör" hissdirektivets term "installatör". Med begreppet tillverkare förstås i hissdirektivet en part som tillverkar komponenter till hissar och med installatör avses en part som svarar för konstruktionen av hissar, tillverkningen av hissar på hissfabrik, installeringen av hissar på driftstället samt för utsläppandet av hissar på marknaden. I handels- och industriministeriets gällande beslut om hissars säkerhet används termen "hissinstallatör" som inte längre ska användas efter totalreformen.

De föreslagna definitionerna i 11, 14, 18 och 21 punkten på aktörer i samband med säkerhetskomponenter till hissar, dvs. komponenttillverkare, auktoriserad representant, importör och distributör, motsvarar artiklarna 2.7–2.10 i hissdirektivet. Ekonomisk aktör, som definieras i 27 punkten, inbegriper – i likhet med direktivet – de ovan nämnda aktörerna samt dessutom hissleverantören.

I 12 punkten föreslås en definition på bedömning av överensstämmelse, som motsvarar artikel 2.16 i hissdirektivet.

I 13 punkten föreslås dessutom en definition på CE-märkning. Definitionen motsvarar artikel 2.21 i hissdirektivet.

I den föreslagna 15 punkten föreslås definition av teknisk specifikation på ett sätt som motsvarar direktivets definition. Teknisk specifikation är ett dokument som upprättats på förhand och som motsvarar en standard och där det fastställs vilka tekniska krav som en produkt ska uppfylla.

I 16 och 17 punkten föreslås definition av begreppen återkallelse respektive tillbakadragande. Dessa åtgärder har samband med marknadskontrollen. Definitionerna motsvarar artikel 2.18 och artikel 2.19 i hissdirektivet.

I 19 punkten föreslås en definition på hiss säkerhetsmyndighet, som ska vara Säkerhets- och kemikalieverket.

I 20 punkten definieras verksamhetsutövare som en fysisk eller juridisk person som utför underhålls-, reparations- och ombyggnadsarbeten på hissar.

I 21 punkten föreslås definition av begreppet ledare av hissarbeten. En ledare av hissarbeten är en person som vid ett företag ansvarar för säkerheten vid hissarbetena. Ledaren av hissarbeten ska bl.a. ansvara för att hiss säkerhetslagen följs vid utförandet av hissarbeten, att arbetets slutresultat är säkert och att arbetstagarna är yrkeskunniga och instruerade för sina uppgifter. Verksamhetsutövaren ska utse en person med hissbehörighet till ledare av hissarbeten.

I 23, 24 och 26 punkten föreslås definition av begreppen auktoriserad besiktningsman, kompetensbedömningsorgan och auktoriserat organ. Behovet av dessa definitioner härleds från den nationella lagstiftningen. Ett auktoriserat organ utför besiktningar av hissar och andra anordningar som omfattas av denna lags tillämpningsområde, en auktoriserad besiktningsman utför besiktningar av lyftdörrar och ett kompetensbedömningsorgan bedömer kompetensen hos personer som ansöker om hissbehörighet. Ett auktoriserat organ, en auktoriserad besiktningsman och ett kompetensbedömningsorgan godkänns av hiss säkerhetsmyndigheten.

I 25 punkten föreslås definition av begreppet hissinnehavare. Som hissinnehavare betraktas utöver den som har en byggnad i sin besittning dessutom också byggnadens ägare. Begreppet hissinnehavare har inte tidigare definierats i lag fastän hissinnehavaren är en viktig ansvarig part. Hissinnehavaren ska bl.a. se till att periodiska besiktningar utförs och för att hissen är ständigt säker och för att det har upprättats ett underhållsprogram för hissen och att programmet följs. Hissinnehavaren har också ansvaret för att de som färdas i hissen kan räddas ur en hiss som stannat mellan två våningsplan. När det gäller ansvaret för dessa kan det uppstå tolkningsproblem t.ex. i fråga om affärsbyggnader och bostadsaktiebolag. När en byggnad hyrs är det klokt att parterna i hyreskontraktet avtalar om vem som ansvarar för frågor i anslutning till hissar. Kraven på att bestämmelserna ska vara exakta och noggrant avgränsade förutsätter att det i lag har definierats vem som har ansvaret för att skyldigheterna fullgörs.

I den föreslagna 28 punkten definieras typhiss på motsvarande sätt som i artikel 2 i hissdirektivet.

5 §. Lagens förhållande till annan lagstiftning. I paragrafen fastställs den föreslagna lagens förhållande till annan i sammanhanget viktig lagstiftning. I 1 mom. föreslås bestämmelser om den föreslagna lagens sekundära art. I paragrafen föreskrivs att om det i annan speciallagstiftning finns bestämmelser om hissar eller säkerhetskomponenter till hissar som avviker från denna lag i fråga om de risker som är förenade med dem, tillämpas den lagstiftningen i stället för denna lag. Momentet motsvarar artikel 2.3 i hissdirektivet.

I 2 mom. föreslås en hänvisning till NLF-förordningen som är direkt tillämplig rätt i medlemsstaterna. I NLF-förordningen finns bestämmelser om ackreditering, marknadskontroll, kontroll av produkter från tredjeländer och om CE-märkning. På hissar och säkerhetskomponenter till hissar tillämpas NLF-förordningen, och NLF-beslutet har utgjort grunden när hissdirektivet har utarbetats. NLF-förordningen och hissdirektivet kompletterar således varandra och bildar en helhet. De allmänna principerna om marknadskontroll, ackreditering och CE-märkning har fastställts i den horisontella NLF-förordningen och de har kompletterats med bestämmelserna i hissdirektivet.

Med stöd av lex specialis-principen tillämpas en NLF-förordning av lex generalis-typ enligt artikel 15.2 endast i den mån det inte finns några särskilda bestämmelser med samma syfte, av samma natur eller med samma verkan som dem i annan, befintlig eller framtida, harmoniserad gemenskapslagstiftning som i de regler som fastställts i denna förordning. Jämförelse enligt lex specialis-principen görs mellan NLF-förordningen och annan lagstiftning artikel för artikel.

Enligt 3 mom. innehåller elsäkerhetslagen bestämmelser om säkerheten vid elarbeten och om den elektromagnetiska kompatibiliteten av elanläggningar.

Eftersom en hiss kan jämföras med en elanläggning och risken för en elektrisk stöt är väsentligen förenad med hissarbeten skulle det vara på sin plats att tillämpa elsäkerhetslagens kapitel om säkerheten vid elarbeten på det arbete som görs på hissar.

Direktiv 2004/108/EG om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om elektromagnetisk kompatibilitet, det s.k. EMC-direktivet, har genomförts genom elsäkerhetslagen. Syftet med EMC-direktivet är att säkerställa att anordningar inte orsakar oskäligen elektromagnetiska störningar och å andra sidan att anordningarnas funktion inte lätt störs elektromagnetiskt. EMC-direktivet tillämpas på hissar. Avsikten är att det omarbetade EMC-direktivet (2014/30/EU) ska sättas i kraft genom elsäkerhetslagen, som reformeras år 2016. EMC-direktivet är ett direktiv enligt den nya metoden och det innehåller således väsentliga krav. Med tanke på hissar finns det standarder om elektromagnetisk kompatibilitet som har harmoniserats inom ramen för EMC-direktivet. Genom att man tillämpar förfaranden som är förenliga med standarderna anses de väsentliga kraven bli uppfyllda. Standarderna i fråga har harmoniserats också inom ramen för hissdirektivet.

Enligt 4 mom. finns bestämmelser om marknadskontroll, yttre gränskontroll enligt artiklarna 27–29 i NLF-förordningen, om tillsynsmyndigheterna och ändringssökande i lagen om marknadskontrollen av vissa produkter (.../2016). Den horisontella lagen om marknadskontrollen av vissa produkter, nedan marknadskontrollagen, baserar sig på NLF-förordningen och de speciella bestämmelserna om tio produktgrupper inom Europeiska unionens harmoniseringslagstiftning. Genom marknadskontrollagen genomförs också huvudsakligen nationellt 5 kap. i hissdirektivet, och av denna anledning föreslås i den föreslagna lagen inga bestämmelser om de frågor som behandlas i hissdirektivets kapitel om marknadskontroll. Säkerhets- och kemikalieverket är marknadskontrollmyndighet enligt marknadskontrollagen och Tullen den yttre gränskontrollmyndighet som avses i lagen. Lagen föreslås innehålla de allmänna bestämmelserna om myndigheternas befogenheter och om marknadskontrollmyndighetens tillsynsmetoder i de situationer där produkter inte överensstämmer med kraven. Lagen föreslås dessutom innehålla bestämmelser om sökande av ändring i myndighetens marknadskontrollbeslut samt en straffbestämmelse om påföljd för försummelse att iaktta ett förbud eller ett föreläggande som marknadskontrollmyndigheten meddelat. Bestämmelser om tillsynen över de hissar i drift som omfattas av den föreslagna lagens tillämpningsområde, s.k. kontroll av förhållanden, föreslås dock ingå i 8 kap. i den föreslagna hisssäkerhetslagen. Tillsynen över den nationella regleringen, bl.a. besiktningen av hissar, ska bibehållas i den nya hisssäkerhetslagen. Marknadskontrollagen tillämpas dock inte på tillsynen över efterlevnaden av denna lag i fråga om lätthissar, rulltrappor, rullramper, paternosterhissar för personbefordran och lyftdörrar.

I 4 mom. föreslås att på marknadskontrollen av hissar och av säkerhetskomponenter till hissar tillämpas utöver lagen om marknadskontrollen av vissa produkter dessutom bestämmelserna i NLF-förordningen. Genom lagen om marknadskontrollen av vissa produkter genomförs i huvudsak 5 kap. i hissdirektivet nationellt, och i den föreslagna lagen föreslås inte några bestämmelser om de frågor som behandlas i hissdirektivets kapitel om marknadskontroll. Bestämmelser om kontroll av hissar i drift föreslås dock bli intagna i 9 kap. i den föreslagna hisssäkerhetslagen, eftersom hissdirektivet och således också den föreslagna horisontella marknadskontrollagen reglerar utsläppande på marknaden och tiden före det. Tillsynen över den nationella regleringen och besiktningen ska bibehållas i den nya hisssäkerhetslagen.

I 5 mom. föreslås att bestämmelser om de krav som ställs på anmälda organ och om tillsynen över anmälda organ ska finnas i en lag om anmälda organ för vissa produktgrupper. Avsikten är att kapitel 4 i hissdirektivet huvudsakligen ska genomföras nationellt genom den ovan nämnda lagen om anmälda organ. Den allmänna lagen om anmälda organ ska innehålla bestämmelser genom vilka ett organ endast ska få status som ”anmält organ”, och i den allmänna lagen ska det dessutom föreskrivas om förutsättningarna om förvärv av status och bevarande av statusen som anmält organ. I 9 kap. i hisssäkerhetslagen föreslås bestämmelser om omständigheter under verksamhetstiden för ett anmält organ enligt hissdirektivet.

Bestämmelser om kraven angående säkerheten i arbetet enligt 6 mom. finns i arbetarskyddslagen (738/2002). Arbetarskyddslagen tillämpas på hissarbeten. I arbetarskyddslagen ställs krav på arbetsgivare och arbetstagare. Det är inte möjligt att uppställa några krav enligt arbetarskyddslagen på hissinnehavaren, om inte hissinnehavaren har rollen av arbetsgivare, vilket är fallet t.ex. om hissen finns i en industrifastighet.

I 7 mom. föreslås att bestämmelser om överensstämmelse med kraven, utsläppande på marknaden och marknadskontrollen av lätthissar, rulltrappor, rullramper och lyftdörrar finns i lagen om vissa tekniska anordningars överensstämmelse med gällande krav (1016/2004) och i konsument säkerhetslagen (920/2011), eftersom kraven i maskindirektivet tillämpas på nämnda produkter. Bestämmelser om överensstämmelse med kraven, utsläppande på marknaden och marknadskontrollen av ovan nämnda maskiner finns för arbetsmaskinernas del i lagen om vissa tekniska anordningars överensstämmelse med gällande krav, och i fråga om sådana maskiner som är avsedda för konsumentbruk i konsument säkerhetslagen. Närmare krav angående överensstämmelse med kraven, utsläppande på marknaden och marknadskontrollen presenteras i statsrådets förordning om maskiners säkerhet genom vilken maskindirektivet (2006/42/EG) har genomförts och som har utfärdats med stöd av lagen om vissa tekniska anordningars överensstämmelse med gällande krav.

I 8 mom. konstateras att bestämmelser om tillträdesvägar till hissars maskinrum och linskiverum finns i markanvändnings- och bygglagen (132/1999) och i författningar som utfärdats med stöd av den. Med stöd av 13 § i markanvändnings- och bygglagen har miljöministeriet den 1 mars 2001 utfärdat miljöministeriets förordning om säkerhet vid användning av byggnad, F2 Finlands byggbestämmelsesamling, Säkerhet vid användning av byggnad, Föreskrifter och anvisningar. Enligt punkt 5.4.1 i förordningen ska tillträde till utrymme för ventilationsaggregat, hissmaskiner samt andra motsvarande anordningar ordnas med trappor, trappstegar eller andra säkra arrangemang.

Enligt punkt 3.6.1 i miljöministeriets förordning om säkerhet vid användning av byggnad ska hissar, trapplyftar, rulltrappor, -banor och motsvarande persontransportanordningar vara säkra vid användning. De ska förses med relevanta säkerhetsanordningar och med lätt igenkända och lättanvända nödstopp. Det ska vara lätt att nå nödstoppet. I förklaringen till punkten i fråga konstateras att handels- och industriministeriet har utfärdat bestämmelser och Säkerhetsteknikcentralen har gett ut anvisningar om dessa anordningars säkerhet och besiktning. På grund av bestämmelserna ovan finns regleringen om tillträdesvägar till hissens maskinrum och linskiverum i markanvändnings- och bygglagen.

2 kap. **Hissarnas och säkerhetskomponenternas överensstämmelse med kraven**

6 §. *Utsläppande på marknaden, tillhandahållande på marknaden och ibruktagande.* I 1 mom. föreslås en grundläggande bestämmelse om släppande av hissar ut på marknaden och om ibruktagande av hissar. Enligt förslaget får en hiss släppas ut på marknaden och tas i bruk endast om den uppfyller kraven i den föreslagna lagen, om den har installerats och underhållits på rätt sätt och om den används för avsett ändamål.

I 2 mom. föreslås en motsvarande bestämmelse om säkerhetskomponenter till hissar. Det föreslås att en säkerhetskomponent till hissar får tillhandahållas på marknaden och tas i bruk endast om den uppfyller kraven i den föreslagna lagen, om när den har placerats och underhållits på rätt sätt och om den används för avsett ändamål.

Enligt riktlinjerna för genomförandet av direktiv som grundar sig på den s.k. nya lagstiftningsramen, som utarbetats av Europeiska kommissionen (Blåboken om genomförandet av EU:s produktbestämmelser), tillhandahålls en produkt på marknaden när den levereras för distribut-

ion, förbrukning eller användning på unionsmarknaden i samband med kommersiell verksamhet, mot betalning eller gratis. Leveranser omfattar alla erbjudanden om distribution, förbrukning eller användning på unionsmarknaden som kan leda till en faktisk leverans, t.ex. reklamkampanjer för en produkt. Leverans av produkter som är avsedda för vidare distribution, för att läggas till en färdig produkt eller för vidare bearbetning eller förfining i syfte att exportera den färdiga produkten utanför unionsmarknaden anses däremot inte utgöra tillhandahållande. Tillhandahållande av en produkt på marknaden föregås av utsläppandet på marknaden, som betyder att en produkt för första gången släpps ut på Europeiska unionens marknad eller marknaden inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Efter att en produkt har släppts ut på marknaden kan den tillhandahållas på marknaden flera gånger längs leverantörskedjan. Tillhandahållande på marknaden ska gälla endast säkerhetskomponenter till hissar, inte själva hissar. Genom 1 och 2 mom. ska artikel 4 i hissdirektivet genomföras.

I 3 mom. föreslås att närmare bestämmelser om de hissdelar som klassificeras som säkerhetskomponenter till hissar utfärdas genom förordning av statsrådet. Avsikten är att bilaga III till hissdirektivet, som handlar om säkerhetskomponenter till hissar, ska genomföras genom statsrådets förordning.

7 §. Väsentliga hälso- och säkerhetskrav. I 1 mom. föreslås att en hiss ska uppfylla de väsentliga hälso- och säkerhetskrav som anges i den föreslagna lagen för att hissen ska kunna släppas ut på marknaden. Bestämmelsen motsvarar 5 § i handels- och industriministeriets gällande beslut om hissars säkerhet.

I 2 mom. föreslås att en säkerhetskomponent till hissar ska uppfylla de väsentliga hälso- och säkerhetskrav som anges i lag, och ska möjliggöra driften av den hiss i vilken den har installerats så att kraven i fråga uppfylls.

I 3 mom. föreskrivs på en allmän nivå vilka detaljer som de väsentliga hälso- och säkerhetskraven på säkerhetskomponenter till hissar handlar om. Momentet utgör en s.k. grundregel om de väsentliga hälso- och säkerhetskrav som tillämpas på hissar och säkerhetskomponenter till hissar.

I 4 mom. föreslås ett bemyndigande att genom statsrådets förordning utfärda närmare bestämmelser om de väsentliga hälso- och säkerhetskraven för hissar och säkerhetskomponenter till hissar i syfte att genomföra bilaga I till hissdirektivet. Paragrafen motsvarar artikel 5 i hissdirektivet.

8 §. Presumption om överensstämmelse. I 1 mom. föreslås att om en hiss eller en säkerhetskomponent till hissar som överensstämmer med sådana harmoniserade standarder eller delar av dem vars referensnummer har publicerats i Europeiska unionens officiella tidning, anses hissen eller komponenten uppfylla de väsentliga säkerhetskraven enligt 7 § när det gäller tillämpningsområdet för standarderna. Principen är gammal och har tillämpats sedan den nya metoden för teknisk harmonisering infördes i Europeiska unionens lagstiftning på 1980-talet. Det gällande hissdirektivet baserar sig också på denna presumption om hissars och deras säkerhetskomponenters överensstämmelse med kraven. Europeiska kommissionen har på sin webbplats publicerat en förteckning över sådana harmoniserade standarder som gäller hissar:

http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/mechanical/documents/standardization/lifts/index_en.htm.

I 2 mom. föreslås att en hiss och en säkerhetskomponent till hissar kan uppfylla de väsentliga hälso- och säkerhetskraven enligt 7 §, trots att den inte överensstämmer med de harmoniserade standarder som gäller den. I ett sådant fall ska överensstämmelse med kraven kunna visas på

ett tillförlitligt sätt. Således ska tillämpningen av harmoniserade standarder inte vara obligatorisk och överensstämmelse med kraven ska kunna visas också på andra sätt. När en hiss eller en säkerhetskomponent till hissar avviker från standarderna, ska man bl.a. genom riskbedömningsförfaranden visa att den nivå av säkerhet som standarden anger kan uppnås med en lösning som avviker från standarden. Paragrafen motsvarar artikel 14 i hissdirektivet.

9 §. Utställning. I paragrafen föreslås att en hiss eller en säkerhetskomponent till hissar får förevisas på utställningar, mässor eller förevisningar, fastän den inte uppfyller kraven i den föreslagna lagen under förutsättning att det samtidigt tydligt anges att den inte får släppas ut på marknaden eller tas i bruk innan den fått uppfylla kraven.

Paragrafen motsvarar bestämmelserna i 12 § i handels- och industriministeriets gällande beslut om hissars säkerhet. Genom paragrafen genomförs artikel 3.2 i hissdirektivet.

10 §. Krav som gäller byggnader och konstruktioner. I 1 mom. föreslås att den som ansvarar för uppförandet av en byggnad eller en anläggning och hissleverantören ska ge varandra de upplysningar och vidta de åtgärder som behövs för att säkerställa adekvat drift och säker användning av hissen.

Den som ansvarar för arbetet vid ett bygge eller en anläggning ska lämna hissleverantören upplysningar för att korrekta konstruktionsparametrar kan fastställas och det kan säkerställas att hissen passar in i en byggnad. Sådana uppgifter som behövs är t.ex. måtten och materialet på schaktet, brandsäkerheten hos dörrarna i ett höghus och beaktandet av behoven hos grupper med speciella behov i hissens funktion.

Hissleverantören å sin sida ska lämna upplysningar om de konstruktioner och deras hållfastheter som hissmaskineriet kräver samt om sådana omständigheter som användningen av hissen förutsätter, såsom belysningen på en våningsplan, larmförbindelserna och tillträdet till hissens maskinrum. De krav som ställs på byggandet finns angivna i markanvändnings- och bygglagen.

I 2 mom. föreslås det att i de schakt som är avsedda för hissar får det endast finnas sådana rör, ledningar och fästen som behövs för hissens drift och säkerhet. Därigenom säkerställs att det i hisskorgens och motviktens rörelsebana inte rör sig sådana delar till anordningar som inte hör till hissen och att också brandbelastningen i hisschaktet ska hållas så låg som möjligt och möjligheten av elektromagnetiska störningar minskas. Dessutom minskas andra personers än hissinstallatörers behov av tillträde till hisschaktet så mycket som möjligt.

Genom paragrafen genomförs artikel 6 i hissdirektivet.

11 §. Förfaranden för bedömning av säkerhetskomponenters överensstämmelse med kraven. I paragrafen föreslås att innan en komponenttillverkare får släppa en säkerhetskomponent till hissar ut på marknaden ska komponenten uppfylla alla krav i den tillämpliga harmoniseringslagstiftningen i enlighet med 6 och 7 §. Detta inbegriper också det förfarande för bedömning av överenskommelse som regleras i harmoniseringslagstiftningen. Med bedömning av överensstämmelse avses i enlighet med artikel 2.12 i NLF-förordningen en process där det visas huruvida specificerade krav avseende en produkt, en process, en tjänst, ett system, en person eller ett organ har uppfyllts. Definitionen har anpassats till artikel 2.16 i hissdirektivet.

I 1 mom. föreskrivs att komponenttillverkaren ska utföra en tillämplig bedömning av överensstämmelse för säkerhetskomponenter till hissar genom att tillämpa de förfaranden för bedömning av överensstämmelse som komponenttillverkaren valt. Komponenttillverkaren har de bästa möjligheterna att genomföra förfarandet för bedömning av överensstämmelse, eftersom

tillverkaren har detaljerade uppgifter om konstruktions- och produktionsprocessen. Bestämmelser om förfaranden för bedömning av överensstämmelse finns i bilagorna IV, VI, VII och IX, dvs. de s.k. modulerna. Ett anmält organ deltar i de bedömningar som utförs enligt alla förfaranden för bedömning av överensstämmelse.

Bedömning av en säkerhetskomponents överensstämmelse med kraven ska enligt förslaget kunna utföras enligt tre alternativa förfaranden:

- 1) Det utförs typkontroll av en modell av en säkerhetskomponent till hissar (modul B) och typöverensstämmelse säkerställs genom stickprovskontroll (modul C2).
- 2) Det utförs typkontroll av en modell av en säkerhetskomponent till hissar (modul B) och typöverensstämmelse säkerställs genom att tillverkaren tillämpar kvalitetssäkring av produkter (modul E).
- 3) En säkerhetskomponents överensstämmelse med kraven baserar sig på fullständig kvalitets-säkring som tillverkaren tillämpar i sin produktion (modul H).

I 2 mom. föreslås att närmare bestämmelser om de förfaranden för bedömning av överensstämmelse som ska tillämpas utfärdas genom förordning av statsrådet. Bestämmelser om de tillämpliga förfarandena, dvs. så kallade moduler, finns i artikel 15 i hissdirektivet och i bilagorna IV, VI, VII och IX till hissdirektivet. Modulerna för bedömning av överensstämmelse baserar sig på de bestämmelser som anges i bilaga II till NLF-beslutet. Bedömningen av överensstämmelse enligt moduler baserar sig på tillverkarens och ett anmält organs åtgärder.

12 §. Förfaranden för bedömning av hissars överensstämmelse med kraven. I 1 mom. föreslås att hissleverantören ska utföra en lämplig bedömning av överensstämmelse för hissar genom att tillämpa de förfaranden för bedömning av överensstämmelse som hissleverantören valt. Överensstämmelse med kraven för de hissar som släpps ut på marknaden säkerställs i enlighet med de förfaranden för bedömning av överensstämmelse som fastställts i modulerna i hissdirektivet. Förfarandena baserar sig på olika typer av kontroller och kvalitetssäkringssystem. Det finns sammanlagt åtta förfaranden och vissa av dem är kombinationer av två olika moduler. Det förfarande som oftast tillämpas i Finland är att hissar konstrueras och tillverkas i överensstämmelse med en typhiss som genomgått en EU-typkontroll och att ett anmält organ gör en slutkontroll av hissen när hissen tas i bruk. Om en hiss inte är av en sådan modell som har typkontrollerats, tillämpas i Finland oftast ett förfarande som innebär kontroll av en enskild produkt. Bestämmelser om förfaranden för bedömning av överensstämmelse finns i artikel 16 i hissdirektivet och i bilagorna IV, V, VIII, X, XI och XII till hissdirektivet. Denna paragraf innehåller bestämmelser om bedömning av hissars överensstämmelse med kraven medan 11 § innehåller bestämmelser om bedömning av säkerhetskomponenters överensstämmelse med kraven.

I 2 mom. föreslås att närmare bestämmelser om de förfaranden för bedömning av överensstämmelse som ska tillämpas på hissar ska utfärdas genom förordning av statsrådet.

13 §. EU-försäkringen om överensstämmelse. I 1 mom. föreslås bestämmelser om hissleverantörens skyldighet att upprätta en EU-försäkringen om överensstämmelse för hissar och om komponenttillverkarens skyldighet att upprätta en EU-försäkringen om överensstämmelse för säkerhetskomponenter till hissar. EU-försäkringen om överensstämmelse innebär att uppfyllelse av de väsentliga hälso- och säkerhetskrav som anges i 7 § har visats. EU-försäkringen om överensstämmelse ska upprättas på finska eller svenska eller på ett annat språk som hiss säkerhetsmyndigheten godtar.

I 2 mom. föreslås att hissleverantören åtar sig ansvaret för att hissen uppfyller kraven enligt den föreslagna lagen och att komponenttillverkaren åtar sig ansvaret för att säkerhetskomponenter till hissar uppfyller kraven enligt den föreslagna lagen genom att de upprättar en EU-försäkran om överensstämmelse.

I 3 mom. föreslås att närmare bestämmelser om EU-försäkran om överensstämmelse och dess innehåll i fråga om hissar och säkerhetskomponenter till hissar får utfärdas genom förordning av statsrådet. Avsikten är att bilaga II till hissdirektivet, som innehåller bestämmelser om vilka uppgifter som ska lämnas i ett intyg över överensstämmelse, genomförs genom statsrådets förordning. Paragrafen motsvarar artikel 17 i hissdirektivet och bilaga II till hissdirektivet som har samband med artikeln.

14 §. CE-märkning. Hissdirektivet förutsätter att en CE-märkning anbringas på hissar och säkerhetskomponenter till hissar. I 1 mom. görs en hänvisning till artikel 30 i NLF-förordningen. Bestämmelser om definitionen på, formen av och de allmänna principerna för CE-märkning finns i NLF-förordningen. De allmänna ramarna för anbringande av CE-märkning anges i artiklarna R11–R12 i bilaga I till NLF-beslutet. I NLF-beslutet föreskrivs om de förfaranden för bedömning av överensstämmelse som ska genomföras före anbringandet av CE-märkning.

I artikel 30 i NLF-förordningen föreskrivs bl.a. att genom att anbringa eller låta anbringa CE-märkningen visar tillverkaren att denne tar ansvaret för att produkten överensstämmer med alla tillämpliga krav som fastställs i relevant harmoniserad gemenskapslagstiftning som föreskriver om märkningen. I NLF-förordningen föreskrivs att CE-märkningen ska stämma överens med bilden i bilaga II till NLF-förordningen. I bilagan anges de krav som ställs i fråga om märkningens storlek. I artikel 30 i NLF-förordningen förbjuds också anbringande av vilseledande märkning, symboler eller inskriptioner på produkten. Enligt artikel 30.6 ska medlemsstaterna också stadga om sanktioner för överträdelser. Punkten i fråga har i Finland genomförts genom lagen om CE-märkningsförseelse.

I 2 mom. föreslås att en CE-märkning är obligatorisk och den ska fästas på hissar och säkerhetskomponenter till hissar innan dessa släpps ut på marknaden. Efter att förfarandet för bedömning av överensstämmelse har genomförts får CE-märkning enligt förslaget fästas på hissar och säkerhetskomponenter till hissar. CE-märkning ska fästas på alla nya hissar och säkerhetskomponenter till hissar oberoende av huruvida dessa har tillverkats i medlemsstaterna eller i tredjeländer. CE-märkningen visar inte att en hiss eller en säkerhetskomponent till hissar har tillverkats inom Europeiska unionen. CE-märkningen ska fästas på produkter som släpps ut på marknaden inom EES-länderna och i Turkiet, oberoende av om produkterna tillverkats i ett EES-land, Turkiet eller i något annat land. Genom att fästa CE-märkningen på en hiss åtar sig hissleverantören det fulla ansvaret för att hissen överensstämmer med alla tillämpliga krav som föreskrivs i Europeiska unionens harmoniseringslagstiftning. Ett liknande ansvar åtar sig också komponenttillverkaren när denne fäster CE-märkningen på en säkerhetskomponent till hissar. CE-märkningen som sådan räcker för att visa att en produkt överensstämmer med kraven. Märkningen ska fästas på varje hisskorg och på varje säkerhetskomponent till hissar så att den är synlig, lätt läsbar och varaktig. Om det inte är möjligt att fästa CE-märkningen på säkerhetskomponenten, ska den fästas på en märkskylt som är permanent fästad vid säkerhetskomponenten till hissar. Hissäkerhetsmyndigheten ska enligt förslaget utöva marknadskontroll och sträva efter att säkerställa att CE-märkningen inte missbrukas på hissar och säkerhetskomponenter till hissar.

CE-märkningen ger väsentlig information för olika parter t.ex. myndigheter. CE-märkningen borde därför vara klart synlig för alla parter. Märkningen ska vara varaktig, så att den inte kan

avlägsnas från en produkt utan att tydliga spår av detta lämnas under normala driftförhållanden.

I 3 mom. föreslås att CE-märkningen på säkerhetskomponenter till hissar ska åtföljas av identifikationsnumret för det anmälda organ som medverkar vid något av följande förfaranden för bedömning av överensstämmelse:

- a) slutkontroll (detta motsvarar bilaga V till hissdirektivet),
- b) kontroll av enskilda produkter (motsvarar bilaga VIII till hissdirektivet),
- c) kvalitetssäkring av produkter, av produktion eller fullständig kvalitetssäkring (motsvarar bilagorna X, XI och XII till hissdirektivet).

I 4 mom. föreslås att CE-märkningen på säkerhetskomponenter till hissar ska åtföljas av identifikationsnumret för det anmälda organ som medverkar vid något av följande förfaranden för bedömning av överensstämmelse:

- a) kvalitetssäkring av produkter (motsvarar bilaga VI till hissdirektivet),
- b) fullständig kvalitetssäkring (motsvarar bilaga VII till hissdirektivet)
- c) kontroll av typöverensstämmelse genom stickprovskontroll av säkerhetskomponenter till hissar (motsvarar bilaga IX till hissdirektivet).

I 5 mom. föreslås att det anmälda organets identifikationsnummer fästs av organet självt, eller enligt dess anvisningar, av komponenttillverkaren eller dennes auktoriserade representant eller av hissleverantören eller dennes auktoriserade representant.

I 6 mom. föreslås att CE-märkningen och det anmälda organets identifikationsnummer får åtföljas av andra uppgifter som anger en särskild risk eller ett särskilt användningsområde för hissar eller säkerhetskomponenter till hissar.

Genom paragrafen genomförs artiklarna 18 och 19 i hissdirektivet.

3 kap. Ekonomiska aktörers skyldigheter

I 3 kap. i den föreslagna lagen finns bestämmelser om ekonomiska aktörers skyldigheter. Bestämmelserna motsvarar bestämmelserna i kapitel II i hissdirektivet. I hissdirektivet skapas klarhet i installatörers, tillverkares och tillverkarens representanters skyldigheter och åläggs importörer och distributörer vissa skyldigheter. Ekonomiska aktörers skyldigheter har anpassats till NLF-beslutet.

15 §. Hissleverantörens skyldighet att säkerställa att hissen överensstämmer med kraven. I 1 mom. föreslås att hissleverantören ska se till att de hissar som släpps ut på marknaden har konstruerats, tillverkats, installerats och provats så att de uppfyller de väsentliga hälso- och säkerhetskrav som anges i den föreslagna lagen.

I 2 mom. föreslås att hissleverantören ska upprätta den tekniska dokumentationen och sörja för att det utförs en lämplig bedömning enligt 12 § av hissens överensstämmelse med kraven. Vid bedömningen av överensstämmelse ska ett anmält organ anlitas. Vid bedömningen används s.k. moduler enligt hissdirektivet. Dessa baserar sig på NLF-beslutet. När hissens överensstämmelse med kraven har visats i fråga om de väsentliga hälso- och säkerhetskraven, ska le-

verantören upprätta EU-försäkran om överensstämmelse enligt 13 § och fästa CE-märkning på hissen enligt 14 §. Bedömningen av överensstämmelse hör också fortsättningsvis entydigt till hissleverantörens skyldigheter.

Hissleverantören har de bästa möjligheterna att genomföra ett förfarande för bedömning av hissens överensstämmelse med kraven eftersom hissleverantören har detaljerade uppgifter om konstruktionen, tillverkningen, installationen och provningen av en hiss.

I 3 mom. föreslås att hissleverantören ska bevara den tekniska dokumentationen, EU-försäkran om överensstämmelse och, i tillämpliga fall, det av ett anmält organ beviljade EU-typintyget, EU-intyget om konstruktionskontroll och godkännandet av kvalitetssystem i tio år från det att hissen har släppts ut på marknaden. Ett anmält organ godkänner hissleverantörens eller komponenttillverkarens kvalitetssäkringssystem genom vilket hissars och säkerhetskomponenters överensstämmelse med kraven säkerställs. Metoden används i hissdirektivets moduler som baserar sig på kvalitetssystem, dvs. bilagorna VI, VII, X, XI och XII till hissdirektivet.

I 4 mom. föreslås att hissleverantören ska granska hissar som inte överensstämmer med kraven och klagomål som gäller hissar samt föra bok över dem när det anses behövt för skyddet av konsumenternas säkerhet och hälsa. Genom bestämmelsen genomförs artiklarna 7.1–7.4 i hissdirektivet.

16 §. Hissleverantörens skyldighet att säkerställa att hissen kan spåras samt skyldighet att lämna sina kontaktuppgifter. I 1 mom. föreslås att hissleverantören ska se till att hissen är försedd med typnummer, partinummer eller serienummer eller annan identifieringsmärkning.

I 2 mom. föreslås att hissleverantören på hissen ska ange sitt namn, registrerade firmanamn eller registrerade varumärke samt en postadress där denne kan nås. I adressen ska det anges en enda kontaktpunkt där leverantören kan kontaktas. Paragrafen motsvarar artiklarna 7.5 och 7.6 i hissdirektivet.

17 §. Hissleverantörens skyldighet att ge anvisningar. I paragrafen föreslås att hissleverantören ska se till att hissen åtföljs av sådana bruksanvisningar på finska eller svenska som avses i punkt 6.2 i bilaga I till hissdirektivet. Till denna del handlar det om ett krav som baserar sig på nationell prövning. Anvisningarna och märkningarna ska vara tydliga, begripliga och lättfattliga. När det gäller hissar avses med andra märkningar i paragrafen de tecken som används på tryckknappar och koppel i apparatskåpet och märkningar och skyltar i andra delar av hissen.

18 §. Hissleverantörens skyldighet att vidta korrigerande åtgärder och underrätta om risker. I 1 mom. föreslås bestämmelser om hissleverantörens skyldighet att vidta korrigerande åtgärder i de fall där hissen inte överensstämmer med kraven. Om hissleverantören har skäl att misstänka att en hiss som denne släppt ut på marknaden inte uppfyller kraven i den föreslagna lagen, ska hissleverantören omedelbart vidta åtgärder för att få hissen att stämma överens med kraven.

I 2 mom. föreslås att om hissleverantören får kännedom om att en hiss orsakar en risk, ska hissleverantören omedelbart informera de nationella behöriga myndigheterna i de EU-stater på vilkas marknader denne släppt ut hissen om saken och meddela detaljerade uppgifter om bristande överensstämmelse med kraven och de korrigerande åtgärder som vidtagits.

Enligt 73 § i den föreskrivna lagen ska hissleverantören dessutom samarbeta med hiss säkerhetsmyndigheten för att sådana risker som är förenade med hissar som leverantören släppt ut på marknaden kan elimineras.

19 §. Komponenttillverkarens skyldighet att säkerställa att en säkerhetskomponent till hissar överensstämmer med kraven. I den föreslagna lagen avses med begreppet ”komponenttillverkare” tillverkare av säkerhetskomponenter till hissar. När det gäller hissar är motsvarande aktör hissleverantör. I den föreslagna lagen har det alltså gjorts skillnad mellan skyldigheterna för komponenttillverkare och skyldigheterna för hissleverantörer. I 1 mom. föreslås att komponenttillverkaren ska se till att de säkerhetskomponenter till hissar som släpps ut på marknaden har konstruerats och tillverkats så att de uppfyller de väsentliga hälso- och säkerhetskrav som anges i 7 § i den föreslagna lagen. Avsikten är att bestämmelser om de väsentliga hälso- och säkerhetskraven utfärdas genom förordning av statsrådet med stöd av bestämmelsen om bemyndigande i 7 § 4 mom. i den föreslagna lagen. I bilaga I till hissdirektivet föreskrivs om de grundläggande hälso- och säkerhetskraven. I den föreslagna 15 § finns en motsvarande bestämmelse som gäller hissleverantörer, dock med den skillnaden att hissleverantören också ska prova och installera hissar, så att de väsentliga hälso- och säkerhetskraven uppfylls, utöver det att hissar ska konstrueras och tillverkas så att de överensstämmer med de väsentliga hälso- och säkerhetskraven.

I 2 mom. föreslås att komponenttillverkaren ska upprätta den tekniska dokumentationen och sörja för att en lämplig bedömning av överensstämmelse med kraven enligt 11 § görs av säkerhetskomponenter till hissar. Vid bedömningen av överensstämmelse ska ett anmält organ anlitas. När säkerhetskomponenters överensstämmelse med kraven har visats i fråga om tillämpliga väsentliga hälso- och säkerhetskrav, ska komponenttillverkaren upprätta en i 13 § avsedd EU-försäkran om överensstämmelse och fästa en CE-märkning på säkerhetskomponenten i enlighet med 14 §. Bedömningen av överensstämmelse med kraven i fråga om säkerhetskomponenter till hissar ska entydigt höra till komponenttillverkarens skyldigheter.

Komponenttillverkaren har de bästa möjligheterna att genomföra förfarandet för bedömning av överensstämmelse i fråga om säkerhetskomponenter, eftersom komponenttillverkaren har detaljerade uppgifter om konstruktionen och tillverkningen av säkerhetskomponenter till hissar.

I 3 mom. föreslås att komponenttillverkaren ska bevara den tekniska dokumentationen, EU-försäkran om överensstämmelse och, i tillämpliga fall, det av ett anmält organ beviljade EU-typintyget och godkännandet av kvalitetssystem i tio år från det att en säkerhetskomponent till hissar har släppts ut på marknaden. Genom paragrafen genomförs artiklarna 8.1–8.3 i hissdirektivet.

20 §. Komponenttillverkarens skyldighet att säkerställa att serietillverkningen överensstämmer med kraven och skyldighet att prova produkten. I 1 mom. föreslås att komponenttillverkaren ska se till att en serietillverkad säkerhetskomponent till hissar överensstämmer med kraven. Komponenttillverkaren ska ta hänsyn till ändringar i konstruktion eller egenskaperna av säkerhetskomponenten till hissar och ändringar i de harmoniserade standarderna eller de andra tekniska specifikationer som det uppges att en säkerhetskomponent till hissar överensstämmer med. Det är fråga om en ny bestämmelse som motsvarar artikel 8.4. första stycket i hissdirektivet.

I 2 mom. föreslås att när det anses behövt för att skydda konsumenternas hälsa och säkerhet, ska komponenttillverkaren utföra provning av säkerhetskomponenter till hissar som tillhandahålls på marknaden, granska och vid behov föra bok över klagomål, säkerhetskomponenter till hissar som inte överensstämmer med kraven samt återkallelser av säkerhetskomponenter till hissar. Komponenttillverkaren ska enligt förslaget dessutom informera distributörerna och leverantörerna om sådana åtgärder. Det är fråga om ett nytt krav som baserar sig på artikel 8.4. andra stycket i hissdirektivet.

21 §. Komponenttillverkarens skyldighet att säkerställa att en säkerhetskomponent till hissar kan spåras samt skyldighet att lämna sina kontaktuppgifter. I 1 mom. föreslås att komponenttillverkaren ska se till att en säkerhetskomponent till hissar som denne har släppt ut på marknaden är försedd med typnummer, partinummer, serienummer eller annan identifieringsmärkning. I det fall att de uppgifter som förutsatts inte får plats på säkerhetskomponenten på grund av dess storlek eller art, ska uppgifterna ges på en märkskylt som är permanent fästad vid säkerhetskomponenten. Det är fråga om ett nytt krav som motsvarar artikel 8.5 i hissdirektivet.

I 2 mom. föreslås bestämmelser också om komponenttillverkarens skyldighet att uppge sitt namn, registrerade firmanamn eller registrerade varumärke samt en postadress där denne kan nås. Uppgifterna kan lämnas på en säkerhetskomponent till hissar eller, om detta inte är möjligt, på en märkskylt som är permanent fästad vid säkerhetskomponenten. I adressen ska det anges en enda kontaktpunkt där tillverkaren kan kontaktas. Det är fråga om ett nytt krav som motsvarar artikel 8.6 i hissdirektivet.

22 §. Komponenttillverkarens skyldighet att ge anvisningar. Komponenttillverkaren ska se till att en säkerhetskomponent till hissar åtföljs av sådana bruksanvisningar på finska eller svenska som avses i punkt 6.1 i bilaga I till hissdirektivet. Med stöd av befullmäktigandet i 7 § 4 mom. ska bestämmelser utfärdas om väsentliga hälso- och säkerhetskrav på säkerhetskomponenter till hissar. Kraven inbegriper anvisningar. Anvisningarna och andra märkningar ska vara tydliga, begripliga och lättfattliga. Sådana andra anvisningar, som nämns i paragrafen, kan vara exempelvis skyltar och andra märkningar på säkerhetskomponenter till hissar.

Till språkens del handlar det om ett krav som baserar sig på nationell prövning. Kravet motsvarar artikel 8.7 i hissdirektivet. För hissarnas del har ett motsvarande krav uppställts på hissleverantören i 17 § i den föreslagna lagen.

23 §. Komponenttillverkarens skyldighet att vidta korrigerande åtgärder och underrätta om risker. I 1 mom. föreslås bestämmelser om komponenttillverkarens skyldighet att vidta korrigerande åtgärder i de fall där en säkerhetskomponent till hissar inte överensstämmer med kraven. Enligt förslaget ska komponenttillverkaren omedelbart vidta åtgärder för att få säkerhetskomponenten att överensstämma med kraven, dra tillbaka den eller ordna med återkallelse av den, om komponenttillverkaren har skäl att misstänka att en säkerhetskomponent till hissar som denne släppt ut på marknaden inte överensstämmer med kraven. En säkerhetskomponent som inte överensstämmer med kraven ska i första hand bringas i överensstämmelse med kraven, men det att en komponent inte överstämmer med kraven kan också innebära att komponenter som redan släppts ut på marknaden ska dras tillbaka och att redan sålda produkter ska återkallas.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om komponenttillverkarens skyldighet att omedelbart informera behöriga de nationella behöriga myndigheterna i de EU-stater på vilkas marknader denne tillhandahållit säkerhetskomponenter till hissar om saken och meddela detaljerade uppgifter om bristande överensstämmelse med kraven och de korrigerande åtgärder som vidtagits.

24 §. En auktoriserad representants skyldigheter. I paragrafen föreslås en bestämmelse om bemyndigande av en representant och om de uppgifter som hissleverantörer och komponenttillverkare kan delegera till en auktoriserad representant. I 1 mom. föreslås att komponenttillverkaren och hissleverantören kan utse en auktoriserad representant genom skriftlig fullmakt.

I 2 mom. föreslås en begränsning av de uppgifter som en auktoriserad representant kan ges. Enligt den föreslagna bestämmelsen kan en auktoriserad representant inte ansvara för säkerställandet av att hissar och säkerhetskomponenter till hissar överensstämmer med kraven eller

för upprättandet av den tekniska dokumentationen, utan dessa uppgifter hör till hissleverantören och komponenttillverkaren.

I 3 mom. föreslås bestämmelser om en fullmakt som hissleverantören eller komponenttillverkaren kan ge till den auktoriserade representanten. Enligt den föreslagna bestämmelsen ska fullmakten ge den auktoriserade representanten rätt att hålla EU-försäkringen om överensstämmelse och i tillämpliga fall beslutet eller besluten om godkännande av tillverkarens eller leverantörens kvalitetssäkringssystem samt den tekniska dokumentationen tillgängliga för de myndigheter som svarar för tillsynen över efterlevnaden av denna lag i tio år från det att en säkerhetskomponent till hissar eller en hiss har släppts ut på marknaden. Tyngdpunkten i de uppgifter som den auktoriserade representanten ska sköta ligger särskilt på kontakterna med de myndigheter som utövar tillsyn över efterlevnaden av den föreslagna lagen. Bestämmelsen motsvarar artiklarna 9.1 och 9.2 a i hissdirektivet. Bestämmelser om den auktoriserade representantens informations- och samarbetskyldighet finns i 8 kap.

25 §. Importörens skyldighet att försäkra sig om att säkerhetskomponenter till hissar överensstämmer med kraven och att dokumentationen är upprättad samt skyldighet att informera om risker. I lagförslaget föreslås också tydligare reglering om privata importörers skyldigheter än nuförtiden. Motsvarande skyldigheter som gäller importörer finns också i den gällande lagen, där importörer åsyftas med uttrycket "den som ansvarar för utsläppandet på marknaden".

Genom paragrafen preciseras importörens uttryckliga skyldigheter i aktörskedjan. I 1 mom. föreslås att importören endast får släppa ut sådana säkerhetskomponenter till hissar på marknaden som överensstämmer med kraven.

I 2 mom. föreslås att importören, innan en säkerhetskomponent till hissar släpps ut på marknaden, ska se till att komponenttillverkaren har säkerställt att säkerhetskomponenten överensstämmer med kraven och har utfört bedömning av överensstämmelse enligt 11 § i den föreslagna lagen. Importören ska dessutom säkerställa att tillverkaren har upprättat teknisk dokumentation, säkerhetskomponenten till hissar är försedd med CE-märkning och säkerhetskomponenten åtföljs av de dokument och anvisningar på finska och svenska som krävs. En importör, i likhet med en distributör, har inte någon skyldighet att utföra bedömning av överensstämmelse.

I 3 mom. föreslås att om en importör har skäl att misstänka att en säkerhetskomponent till hissar inte överensstämmer med kraven i denna lag, får importören inte släppa säkerhetskomponenten ut på marknaden förrän den har fått överensstämma med kraven. Om en säkerhetskomponent till hissar är kan medföra en risk, ska importören informera tillverkaren och hissäkerhetsmyndigheten om saken. Paragrafen baserar sig på artiklarna 10.1 och 10.2 i hissdirektivet.

26 §. Importörens skyldighet att bevara och lämna dokument. I paragrafen föreslås att importören ska hålla en kopia av EU-försäkringen om överensstämmelse och, i tillämpliga fall, det av ett anmält organ beviljade EU-typintyget och godkännandet av kvalitetssystem tillgängliga för hissäkerhetsmyndigheten i tio år från det att en säkerhetskomponent till hissar har släppts ut på marknaden och på begäran lämna den tekniska dokumentationen till myndigheten.

27 §. Importörens skyldighet att lämna sina kontaktuppgifter. I paragrafen föreslås att importören ska ange sitt namn, registrerade firmanamn eller registrerade varumärke och sin postadress för eventuell kontakt antingen på säkerhetskomponenten till hissar eller, om detta inte är möjligt, på förpackningen eller i ett dokument som följer med säkerhetskomponenten till hissar. Paragrafen motsvarar artikel 10.3 i direktivet.

28 §. Importörens skyldighet att säkerställa tillgången till anvisningar för säkerhetskomponenter till hissar. Importören ska se till att säkerhetskomponenter till hissar förses med sådana bruksanvisningar på finska eller svenska som avses i 22 §. Bestämmelserna om anvisningar ska utfärdas genom förordning av statsrådet med stöd av befullmäktigandet i 7 § 4 mom. Med anvisningar åsyftar de anvisningar som anges i artikel 6.1 i hissdirektivet.

I paragrafen föreslås att importören ska försäkra sig om att säkerhetskomponenter till hissar förses med sådana bruksanvisningar som avses i punkt 6.1 i bilaga I till hissdirektivet. I paragrafen föreslås att importören åläggs att säkerställa att de anvisningar som åtföljer säkerhetskomponenter till hissar har avfattats på det sätt som föreskrivs i språklagen. Artikel 10.5 i direktivet ger medlemsstaterna möjlighet att utfärda bestämmelser om att anvisningarna ges på de nationella språken i landet i fråga.

29 §. Importörens skyldighet att säkerställa lagrings- och transportförhållandena för säkerhetskomponenter till hissar. I paragrafen föreslås att importören, så länge denne har ansvaret för lagring eller transport av säkerhetskomponenter till hissar, ska se till att säkerhetskomponenternas överensstämmelse med kraven inte äventyras. Bestämmelsen baserar sig på artikel 10 i hissdirektivet.

30 §. Importörens skyldighet att utföra provning av säkerhetskomponenter till hissar. I paragrafen föreslås att importören på grund av de risker som är förenade med säkerhetskomponenter till hissar ska utföra provning av säkerhetskomponenter till hissar som tillhandahålls på marknaden, när sådan provning måste betraktas som behövlig för att skydda konsumenternas hälsa och säkerhet. Importören ska granska och vid behov föra bok över klagomål, säkerhetskomponenter till hissar som inte överensstämmer med kraven och återkallelser av säkerhetskomponenter till hissar samt informera distributörerna och hissleverantörerna om sådana åtgärder. Paragrafen motsvarar artikel 10.6 i direktivet.

31 §. Importörens skyldighet att vidta korrigerande åtgärder och underrätta om risker. I paragrafen föreslås bestämmelser om importörernas skyldighet att vidta korrigerande åtgärder och underrätta de myndigheter som utövar tillsyn över efterlevnaden av lagen om dessa. I 1 mom. föreslås att om en importör har skäl att misstänka att en säkerhetskomponent till hissar som denne släppt ut på marknaden inte överensstämmer med kraven i denna lag, ska importören omedelbart vidta åtgärder för att få säkerhetskomponenten att överensstämma med kraven, dra tillbaka den eller ordna med återkallelse av den.

I 2 mom. föreslås att om importören anser att en säkerhetskomponent till hissar kan medföra en risk, ska importören dessutom omedelbart informera de nationella behöriga myndigheterna i de EU-stater på vilkas marknader importören tillhandahållit säkerhetskomponenter till hissar om saken och meddela detaljerade uppgifter om bristande överensstämmelse med kraven och om de korrigerande åtgärder som vidtagits. Paragrafen motsvarar artikeln 10.7 i direktivet.

32 §. Distributörens skyldighet att säkerställa att säkerhetskomponenter till hissar överensstämmer med kraven och att dokumentationen är upprättad samt skyldighet att informera om risker. I paragrafen föreslås bestämmelser om sådana skyldigheter för distributören som denne ska fullgöra innan säkerhetskomponenter till hissar tillhandahålls på marknaden. Med distributör avses varje annan fysisk eller juridisk person i leveranskedjan än hissleverantören, komponenttillverkaren eller importören som tillhandahåller en säkerhetskomponent till hissar på marknaden som ett led i leveranskedjan.

I 1 mom. föreslås en allmän bestämmelse där det föreskrivs att när distributören tillhandahåller säkerhetskomponenter till hissar på marknaden ska denne iaktta vederbörlig omsorg för att se till att kraven i denna lag uppfylls.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om distributörens skyldighet att innan säkerhetskomponenter till hissar tillhandahålls på marknaden se till att säkerhetskomponenter till hissar är försedda med CE-märkning och att de åtföljs av en EU-försäkran om överensstämmelse och av de handlingar som krävs. Distributören ska enligt förslaget också kontrollera att säkerhetskomponenter till hissar åtföljs av sådana anvisningar på finska och svenska som avses i punkt 6.1 i bilaga I till hissdirektivet. Med stöd av befullmäktigandet i 7 § 3 mom. ska bestämmelser utfärdas om de väsentliga hälso- och säkerhetskraven för säkerhetskomponenter till hissar. Kraven inbegriper anvisningar. Distributören ska enligt förslaget också kontrollera att en säkerhetskomponent till hissar är försedd med märkningar enligt 21 och 27 § så att säkerhetskomponenten kan spåras. Med spårbarhet av en säkerhetskomponent till hissar åsyftas både typnummer, partinummer eller serienummer och de kontaktuppgifter som komponenttillverkaren och importören har lämnat.

I 3 mom. föreslås att distributören åläggs en motsvarande skyldighet som importören åläggs i 25 § i den föreslagna lagen. I momentet föreslås att om en distributör har skäl att misstänka att en säkerhetskomponent till hissar inte överensstämmer med kraven i denna lag, får denne inte tillhandahålla säkerhetskomponenten på marknaden förrän den har fått att överensstämma med kraven. I de fall där säkerhetskomponenten kan medföra en risk, ska distributören informera tillverkaren eller importören och hissäkerhetsmyndigheten om saken på det sätt som kapitlet om tillsyn föreskriver.

33 §. Distributörens skyldighet att säkerställa lagrings- och transportförhållandena för säkerhetskomponenter till hissar. I paragrafen föreslås bestämmelser om distributörens skyldighet att säkerställa att förvarings- eller transportförhållandena för säkerhetskomponenter till hissar inte äventyrar säkerhetskomponenternas överensstämmelse med kraven under den tid som distributören ansvarar för säkerhetskomponenten till hissar. Paragrafen baserar sig på artikel 11.3 i hissdirektivet.

34 §. Distributörens skyldighet att vidta åtgärder och informera om risker. I 1 mom. föreslås att om distributören har skäl att misstänka att en säkerhetskomponent till hissar som denne tillhandahåller på marknaden inte överensstämmer med kraven, ska distributören se till att det vidtas korrigerande åtgärder. Bestämmelsen motsvarar till övriga delar de skyldigheter som föreslagits för komponenttillverkaren och importören, men distributören förväntas inte själv börja bringa säkerhetskomponenter till hissar i överensstämmelse med kraven, dra dem tillbaka eller återkalla dem. Däremot ska distributören se till att sådana åtgärder vidtas av en annan part som har haft ansvaret för tillverkningen av säkerhetskomponenterna eller som har importerat dem.

I 2 mom. föreslås att om en säkerhetskomponent till hissar medför en risk, ska distributören omedelbart informera de nationella behöriga myndigheterna i de EU-stater på vilkas marknader distributören tillhandahållit säkerhetskomponenter till hissar om saken och meddela detaljerade uppgifter om bristande överensstämmelse med kraven och de korrigerande åtgärder som vidtagits. Också till dessa delar överensstämmer skyldigheten med komponenttillverkarens och importörens skyldigheter.

35 §. Tillämpning av bestämmelserna om komponenttillverkarens skyldigheter på importören och distributören. I paragrafen föreslås bestämmelser om sådana situationer i vilka importören och distributören omfattas av samma skyldigheter som komponenttillverkaren. En sådan situation kan uppstå när en säkerhetskomponent till hissar släpps ut på marknaden under eget namn eller eget varumärke. Också ändring av en säkerhetskomponent som redan släppts ut på marknaden på ett sådant sätt att det kan uppstå osäkerhet i fråga om säkerhetskomponentens överensstämmelse med kraven enligt denna lag resulterar i att komponenttillverkarens skyld-

digheter tillämpas på importören eller distributören. Det är fråga om ett nytt krav som baserar sig på artikel 12 i hissdirektivet.

4 kap. **Arbetena inom hissbranschen**

36 §. Definition på hissarbete. I paragrafen föreslås en definition på hissarbete. I 1 mom. föreslås att som hissarbete enligt denna lag ska betraktas underhålls-, reparations- och ombyggnadsarbeten på hissar.

I 2 mom. föreslås att installation av en ny hiss inte längre, med avvikelse från de nuvarande bestämmelserna, ska betraktas som sådant hissarbete som avses i denna lag, eftersom kraven angående installation och utsläppande på marknaden av nya hissar finns i hissdirektivet. Bestämmelser om de krav som gäller konstruktion, tillverkning, installation och utsläppande på marknaden av nya hissar samt om hissleverantörens skyldigheter föreslås ingå i 3 kap. Det anses att några nationella krav på informationsskyldighet inom entreprenörsverksamheten inte kan ställas i fråga om installationen av nya hissar, eftersom kraven hindrar den fria rörligheten av produkter. Det är möjligt att uppställa motsvarande krav på verksamheten efter utsläppandet på marknaden, t.ex. på underhållet, reparationen och besiktningen.

I 3 mom. föreslås att inte heller arbetet för nedmontering av en hiss ska betraktas som hissarbete, när risken för elektriska stötar och för att hisskorgen och motvikten faller ner har eliminerats.

37 §. Hiss säkerhetens nivå. Paragrafens 1 mom. innehåller hiss säkerhetslagens centrala materialrättsliga bestämmelse. För att hissars säkerhet ska kunna säkerställas och störningar undvikas definieras i paragrafen på en allmän nivå hur hissar ska underhållas och repareras, hur ombyggnadsarbeten på hissar ska planeras och genomföras samt hur hissar ska drivas. Utgångspunkten är att hissar inte får medföra fara för någons liv, hälsa eller egendom. Hissar får inte heller medföra oskäliga störningar elektriskt eller elektromagnetiskt, och å andra sidan förväntas de tåla störningar i rimlig utsträckning. Bestämmelser om underhållet av hissar föreslås i 50 § och bestämmelser om reparation av hissar i 51 §. Till hiss säkerhetens nivå bidrar också det att de personer som utför hissarbeten är yrkeskunniga och instruerade i sitt arbete på det sätt som avses i 38 § samt av det att arbetet övervakas så att hiss säkerheten hålls på en god nivå.

I 2 mom. föreslås att elsäkerhetslagens bestämmelser om elsäkerhet och elektromagnetisk kompatibilitet av elanläggningar ska tillämpas på hissar, eftersom hissar till denna del kan jämföras med elanläggningar.

Bestämmelser om nya hissars säkerhet och utsläppandet på marknaden av nya hissar finns i hissdirektivet, varför de behandlas i 2 och 3 kap.

38 §. Förutsättningar för hissarbete. I paragrafen föreslås grundläggande krav för hissarbeten. Bestämmelser om behörighet och kraven angående yrkeskompetens, som har samband med de grundläggande kraven, föreslås bli intagna i en senare del av lagen.

I 1 punkten föreslås att verksamhetsutövare ska utse en ledare av hissarbeten som ska ansvara för säkerheten vid hissarbeten. Ledaren av hissarbeten ska vara en fysisk person vars behörighet konstateras av ett kompetensbedömningsorgan.

I 2 punkten föreslås bestämmelser om att en person som självständigt utför hissarbeten eller övervakar hissarbeten ska ha tillräcklig yrkeskompetens. Något behörighetsintyg eller annat motsvarande bevis ska dock inte krävas av en sådan person, utan ledaren av hissarbeten ska se

till att man för hissarbeten anlitar personer med tillräcklig yrkeskompetens. Bestämmelser om de grundläggande kraven på yrkeskompetens hos personer som utför hissarbeten självständigt eller som övervakar hissarbeten föreslås bli intagna i 45 § 2 mom.

I 3 punkten föreslås att verksamhetsutövaren ska förfoga över behövliga arbetsredskap, såsom verktyg och mätredskap, samt bestämmelser och föreskrifter om hiss- och elsäkerhet.

I 4 mom. föreslås det att de verksamhetsutövare som utför hissarbeten ska till hissäkerhetsmyndigheten göra en anmälan om hissarbeten, innan hissarbetet inleds. Närmare bestämmelser om anmälan föreslås ingå i 42 §.

39 §. Uppgifter för en ledare av hissarbeten. I paragrafen föreslås bestämmelser om ansvaret och uppgifterna för ledaren av hissarbeten. För att säkerheten vid hissarbeten ska kunna säkerställas är det ändamålsenligt att ansvaret för att bestämmelserna om verksamheten iakttas klart och tydligt har ålagts ledaren av hissarbeten. I 1 mom. föreslås att ledaren av hissarbeten ska svara för att man vid hissarbeten följer bestämmelserna i 37 § i den föreslagna lagen.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om att ledaren av hissarbeten ska se till att hissäkerhetslagen iakttas vid hissarbeten, att hissarna efter att hissarbetet utförts befinner sig i sådant skick att de uppfyller kraven och att de som utför hissarbeten är yrkeskunniga och tillräckligt instruerade för sina uppgifter. I praktiken handlar uppgifterna närmast om säkerställande av att arbetstagarna är yrkeskunniga, om att instruera arbetstagarna, att övervaka arbetet och slutresultatet av det, att bedöma riskerna, att utse arbetstagarna, att hantera exceptionella situationer samt att ombesörja arbetsredskap och se till de yttre förhållandena för arbetet.

40 §. Förutsättningar för skötsel av uppgiften som en ledare av hissarbeten. En väsentlig förutsättning för att någon ska kunna vara verksam som ledare av hissarbeten föreslås vara att personen i fråga har en sådan ställning i organisationen att han eller hon har faktiska möjligheter att sköta sin uppgift. I 1 mom. betonas således att ledaren av hissarbeten bör ha en faktisk möjlighet att sköta sin uppgift. För att detta krav ska bli uppfyllt ska personen i fråga enligt det föreslagna 2 mom. antingen vara en verksamhetsutövare som själv utför hissarbeten eller på basis av ett anställningsförhållande ha en sådan position där han eller hon har möjlighet att påverka de saker för vilka han eller hon ansvarar, men å andra sidan ska han eller hon ha faktisk kontakt med utförandet av arbetet. Att vara anställd förutsätter i regel tjänste- eller arbetsavtalsförhållande, men också en person som exempelvis har en ställning som bolagsman eller verkställande direktör kan komma i fråga.

Om det är fråga om en helhet som består av två eller flera företag, en koncern, ska vart och ett av företagen inom koncernen i sin tjänst ha en ledare av hissarbeten.

För att ledaren av hissarbeten ska kunna upprätthålla sina yrkeskunskaper åläggs denne enligt 3 mom. att känna till vid tidpunkten gällande krav på hiss- och elsäkerhet och att upprätthålla sina yrkeskunskaper. Det föreslås dock inte några bestämmelser om formella åtgärder för att visa detta, för att inte några krav på upprätthållande som medför oskäligt stora och fortlöpande kostnader ska uppställas på verksamhetsutövare, som ofta är småföretagare, eller på ledare av hissarbeten.

41 §. Utsedd ledare av hissarbeten. I 1 mom. föreslås att verksamhetsutövaren ska utse en ledare av hissarbeten innan verksamheten inleds. I 2 mom. förutsätts att en ny ledare av hissarbeten ska utses inom tre månader från att ledaren av hissarbeten frånträder sin uppgift. Någon ny ledare av hissarbeten ska inte behöva utses för en kortvarig frånvaro, såsom semester.

För att faktisk kontakt med utförandet av arbetet bibehålls, ska ledaren av hissarbeten i princip utses bland verksamhetsutövarens egen personal. Särskilt i fråga om små företag, är detta dock alltid inte möjligt, varför det bör vara tillåtet att anställa en ledare av hissarbeten utanför företaget. Men för att den faktiska möjligheten att sköta sin uppgift ska förverkligas, är det å andra sidan motiverat att det i 3 mom. föreskrivs om en begränsning som går ut på att en och samma person kan utses som ledare av hissarbeten hos högst tre verksamhetsutövare samtidigt.

42 §. Anmälan till hissäkerhetsmyndigheten och anmälan av ändringar. I 1 mom. föreslås det att verksamhetsutövare som utför hissarbeten ska, innan verksamheten inleds, göra en anmälan om hissarbeten till hissäkerhetsmyndigheten. Detta möjliggör tillsyn över verksamheten och det att ledare av hissarbeten överhuvudtaget utnämns. En verksamhetsutövare skulle kunna inleda hissarbetena genast när anmälan till hissäkerhetsmyndigheten har gjorts. Förfarandet förutsätter alltså att hissäkerhetsmyndigheten beviljar ett tillstånd på basis av vilket hissarbeten kan utföras.

I 2 mom. föreslås det att anmälan ska innehålla uppgifterna om verksamhetsutövaren, verksamhetsställena och den utsedda ledaren av hissarbeten. I anmälan ska det klargöras att förutsättningarna för hissarbete enligt den föreslagna 38 § 1–3 punkten och förutsättningarna för skötsel av uppgiften som ledare av hissarbeten enligt den föreslagna 40 § 2 mom. och de krav som i den föreslagna 46 § 2 mom. ställs på ledaren av hissarbeten är uppfyllda. Till anmälan ska bifogas samtycke av den person som utsetts till ledare av hissarbeten.

I 3 mom. föreslås bestämmelser om att ändringar i de omständigheter om vilka det föreskrivs i paragrafen och ändringar i andra ur verksamhetens synvinkel väsentliga saker ska anmälas till hissäkerhetsmyndigheten inom en månad från det att ändringen skett.

Någon anmälan till hissäkerhetsmyndigheten krävs inte om installationen av en ny hiss, eftersom det inte betraktas som sådant hissarbete som avses i denna lag. Hissäkerhetsmyndigheten ska dock enligt förslaget övervaka också denna verksamhet.

43 §. Hissäkerhetsmyndighetens register och offentliga informationstjänst. I paragrafen föreslås att det ska utfärdas bestämmelser om ett register som ska föras över verksamhetsutövare, auktoriserade besiktningsmän, auktoriserade organ och kompetensbedömningsorgan. I paragrafen föreslås bestämmelser om den registeransvarige, syftet med registret, inklusive utlämning av uppgifter, om uppgifter som ska införas i registret och om tiden för bevaring av uppgifterna. Syftet är att bringa hissäkerhetsmyndighetens elektroniska informationstjänst kring detta i överensstämmelse med kraven i gällande lagstiftning.

I 1 mom. föreslås att registret ska föras av hissäkerhetsmyndigheten. Hissäkerhetsmyndigheten föreslås upprätthålla registret med tanke på tillsynsuppgifterna och för att säkerställa att de som behöver hissarbetstjänster kan försäkra sig om att verksamheten bedrivs på tillbörligt sätt.

Det föreslås att uppgifter som antecknats i registret kan bevaras så länge som de behövs med tanke på tillsynen. Uppgifterna ska avföras ur registret utan dröjsmål när de inte längre behövs med tanke på tillsynen över verksamheten. Detta är motiverat eftersom uppgifterna om verksamhetsutövare, auktoriserade besiktningsmän, auktoriserade organ och kompetensbedömningsorgan måste kunna kontrolleras i efterhand. Bevarandet av uppgifterna kan motiveras också med det påföljdssystem som anges i lagen. I registret antecknas exempelvis uppgift om varningar och förbud som med stöd av 76 § meddelats en verksamhetsutövare eller ledare av hissarbeten. Om den som fått en varning trots varningen upprepade gånger brutit mot sina skyldigheter kan hans eller hennes verksamhet förbjudas enligt 76 §. I efterhand kan också uppgifter om tidpunkten för verksamhetsförbud behöva inhämtas ur registret. Det föreslås att i

registret även lagras uppgifter om de tillsynsåtgärder enligt 68 § som riktats mot auktoriserade besiktningsmän, auktoriserade organ och kompetensbedömningsorgan.

I 2 - 4 mom. föreslås bestämmelser om vilka uppgifter som ska antecknas i registret för olika verksamhetsutövers del. I paragrafen föreslås att hissäkerhetsmyndigheten med tanke på tillsynen ska föra ett register över anmälda uppgifter enligt 42 §. I registret antecknas uppgifter om de verksamhetsutövare som gjort en verksamhetsanmälan och de ledare av hissarbeten som verksamhetsutövare har utsett. I 2 mom. föreslås att följande uppgifter om verksamhetsutövare ska antecknas i registret: namnet på fysisk person, personbeteckning, firma, eventuell bifirma, företags- och organisationsnummer, adress till det verksamhetsställe där verksamheten bedrivs och andra kontaktuppgifter (1 punkten), namnet på juridisk person, firma, eventuell bifirma, företags- och organisationsnummer och adress till det verksamhetsställe där verksamheten bedrivs och andra kontaktuppgifter (2 punkten), namnet på ledaren av hissarbeten, dennes personbeteckning och andra kontaktuppgifter (3 punkten), registreringsbeteckning (4) samt påföljder som med stöd av 76 § pålagts en verksamhetsutövare eller en ledare av hissarbeten (5 punkten).

I 3 mom. föreslås att följande uppgifter om auktoriserade besiktningsmän ska antecknas i registret: namn, personbeteckning, firma, eventuell bifirma, företags- och organisationsnummer, adress till det verksamhetsställe där verksamheten bedrivs och andra kontaktuppgifter (1 punkten), auktorisationens omfattning (2 punkten), registreringsbeteckning (3) och uppgift om återkallelse av godkännandet som auktoriserad besiktningsman (4 punkten).

I 4 mom. föreslås att i registret antecknas följande uppgifter om auktoriserade organ och kompetensbedömningsorgan: firma, eventuell bifirma, företags- och organisationsnummer och adress till det verksamhetsställe där verksamheten bedrivs och andra kontaktuppgifter (1 punkten), auktorisationens omfattning (2 punkten), registreringsbeteckning (3), uppgift om återkallelse av godkännandet som auktoriserat organ eller kompetensbedömningsorgan (4 punkten) och namnet på organets underleverantör, dennes personbeteckning, firma, eventuell bifirma, företags- och organisationsnummer, behörighetsområde, adress till det verksamhetsställe där verksamheten bedrivs och andra kontaktuppgifter (5 punkten).

I det föreslagna 5 mom. fastställs närmare de uppgifter som kan lämnas ut offentligt via ett elektroniskt datanät (*offentlig informationstjänst*). Uppgifter ur registret ska få utlämnas via det elektroniska datanätet i den mån att medborgare har möjlighet att försäkra sig om att de verksamhetsutövare som de anlitar, de auktoriserade besiktningsmännen och kompetensbedömningsorganen har tillstånd att bedriva verksamhet.

Hissäkerhetsmyndighetens register är ett personregister eftersom i det lagras också personuppgifter om fysiska personer, såsom namn och personbeteckning. På utlämnande av uppgifter som finns i en myndighets personregister tillämpas bestämmelserna i 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). I momentet föreskrivs att personuppgifter ur en myndighets personregister får, om inte något annat särskilt bestäms i lag, lämnas ut i form av en kopia eller en utskrift eller i elektronisk form om mottagaren enligt bestämmelserna om skydd för personuppgifter har rätt att registrera och använda sådana personuppgifter. Eftersom det inte finns möjlighet att få reda på vilka mottagarna av sådana uppgifter som lämnas ut via internet är eller säkerställa ändamålet för användningen av uppgifterna, är utlämnande av personuppgifter via internet möjligt endast om särskilda bestämmelser om det utfärdas i lag eller med den registrerades entydiga samtycke enligt 8 § 1 mom. 1 punkten i personuppgiftslagen (523/1999). Begränsningen behövs inte med tanke på integritetsskyddet, om personbeteckningar och hemadresser för dem som registrerats inte lämnas ut via det elektroniska datanätet.

Med hjälp av den offentliga informationstjänsten kan var och en kontrollera uppgifter om en verksamhetsutövare som gjort anmälan, få reda på namnet på verksamhetsutövaren och adressen till verksamhetsstället, företags- och organisationsnumret, registreringsbeteckningen och namnet på ledaren av hissarbeten samt kontrollera namnet på en auktoriserad besiktningsman, ett auktoriserat organ och ett kompetensbedömningsorgans firma, adressen till verksamhetsstället, företags- och organisationsnumret, registreringsbeteckningen och omfattningen av auktorisationen. Andra uppgifter som lagras enligt 2-4 mom. ska inte kunna fås via internet.

I 5 mom. föreslås dessutom bestämmelser om avförande av uppgifter ur hissäkerhetsmyndighetens webbsidor. Hissäkerhetsmyndigheten ska avföra uppgifter om en verksamhetsutövare, en auktoriserad besiktningsman, ett auktoriserat organ och kompetensbedömningsorgan ur offentlig informationstjänst, om den som registrerats upphört med sin verksamhet eller om verksamhetsutövaren inte har en ledare av hissarbeten som uppfyller kraven enligt 40 och 46 § och om verksamhetsutövare inte inom den frist som hissäkerhetsmyndigheten uppsatt anmält en ny ledare av hissarbeten. Uppgifterna om en auktoriserad besiktningsman, ett auktoriserat organ eller kompetensbedömningsorgan ska avföras ur hissäkerhetsmyndighetens elektroniska datanät omedelbart efter det att godkännandet har återkallats genom ett lagakraftvunnet beslut eller verksamheten har upphört.

44 §. Säkerheten i hissarbetet. En hiss kan jämföras med en elanläggning, och den väsentliga risk som är förenad med hissarbetet handlar således om risken för elektriska stötar eller ljusbågar. Därför finns det skäl att med tanke på säkerheten vid elarbeten tillämpa elsäkerhetslagens kapitel om säkerheten vid elarbeten också på underhåll och reparation av och ombyggnadsarbeten på hissar samt på installation av nya hissar. I 1 mom. föreslås således att på hissarbeten samt på installationen av nya hissar tillämpas vad som i 4 kap. i elsäkerhetslagen föreskrivs om säkerheten vid elarbeten.

Utöver de risker som elektriciteten medför är hissarbeten och installeringen av nya hissar också förenade med andra riskfaktorer. Allmänna bestämmelser om säkerheten i arbetet finns i arbetarskyddslagen. Arbetarskyddslagen och bestämmelser som utfärdats med stöd av den handlar om t.ex. mekaniska och fysikaliska risker och innehåller bestämmelser om bl.a. användningen av personlig skyddsutrustning och arbetsredskap. I 2 mom. konstateras att vid hissarbeten samt vid installationen av nya hissar ska utöver de risker som avses i 1 mom. och som föranleds av el, dessutom beaktas arbetarskyddslagens bestämmelser om arbetarskyddet.

Det finns en standard, SFS 6002, om säkerheten vid elarbeten. Den baserar sig på en europeisk standard EN 50110-1 och innehåller nationella tillägg. Det finns en nationell vägledande standard SFS 5880 som gäller säkerheten vid hissarbeten.

45 §. Grundläggande krav på yrkeskompetens för dem som utför hissarbeten. I 1 mom. föreslås att det grundläggande kravet för alla som utför hissarbeten och installationer av nya hissar är att de ska vara instruerade för uppgiften och förtrogna med kraven angående hissäkerhet, elsäkerhet och allmänt arbetarskydd.

I 2 mom. föreslås krav på sådana som självständigt utför hissarbeten, dvs. personer som avses i 38 § 2 punkten. En person som självständigt utför hissarbeten ska enligt förslaget under ledning av en ledare av hissarbeten kunna utföra hissarbeten ensam eller inom ett arbetslag se till att säkerhetskraven uppfylls. Några formella krav på intyg eller annat sätt att visa kompetensen föreslås inte bli ställda på en sådan person, utan det föreslås att ledaren av hissarbeten ska bedöma huruvida en person lämpar sig för arbetsuppgifterna i fråga.

En som självständigt utför hissarbeten ska ha tillräckliga kunskaper och färdigheter för att säkerheten i arbetet och slutresultatet tryggas. Enligt förslaget ska det ställas krav, som gäller ut-

bildning och arbetserfarenhet, på sådana som självständigt utför hissarbeten. För självständigt utförande av hissarbeten krävs enligt förslaget att personen har en lämplig yrkesexamen eller yrkesutbildning och tillräckligt omfattande arbetserfarenhet av hissarbeten under minst ett halvår eller att personen har tre års erfarenhet av hissarbeten och har förvärvat tillräckliga grundläggande kunskaper i branschen.

En person som övervakar eller instruerar andra arbetstagare ska också uppfylla kraven angående självständigt arbete.

46 §. Hissbehörighet. Det föreslås att en person ska uppfylla vissa krav för att denne ska kunna vara ledare av hissarbeten. I 1 mom. föreslås att hissbehörighet som berättigar till att verka som ledare av underhålls-, reparations- och ombyggnadsarbeten på hissar beviljas personer som uppfyller kraven. Behörighetsområdet föreslås omfatta också sådana elarbeten som behövs vid hissarbeten. Hiss säkerhetslagen ska enligt förslaget också till vissa delar tillämpas på andra anordningar som används för förflyttning av personer än hissar. Hissbehörighet ska enligt förslaget krävas också för underhålls-, reparations- och ombyggnadsarbeten på pater-nosterhissar för personbefordran, lätthissar, rulltrappor och rullramper.

I 2 mom. föreslås som förutsättningar för hissbehörighet en avlagd hiss säkerhetsexamen, lämplig utbildning och tillräcklig arbetserfarenhet. Genom hiss säkerhetsexamen säkerställs att personen är tillräckligt insatt i säkerhetsbestämmelserna och kraven i de centrala säkerhetsstandarderna. Utbildning ska garantera tillräckligt omfattande kunskaper. Efter utbildningen ska den utbildade få tillfälle att omsätta de kunskaper som förvärvats vid utbildningen i praktiken och arbeta under ledning och tillsyn av en erfarenhet arbetstagare. På detta sätt går det att skaffa tillräcklig praktisk förtrogenhet med hissarbeten, ledning av hissarbeten, tekniken hos olika hissar och hiss säkerheten. Längden på arbetserfarenhet som krävs ska vara beroende av utbildningsnivån, så att en arbetserfarenhet av tre år ska krävas efter grundexamen i elbranschen och att det på en högre utbildningsnivå räcker med en arbetserfarenhet av två år. Arbetserfarenheten ska vara tillräckligt omfattande, vilket innebär att man bör ha erfarenhet av alla hissarbeten, dvs. underhålls-, reparations- och ombyggnadsarbeten samt av hissar i olika åldrar.

I samband med lagreformen föreslås kraven angående hissbehörighet bli lindrigare jämfört med de nuvarande. För det första ska konstruktionen av en ny hiss i fortsättningen inte längre förutsätta hissbehörighet. Då det behörighetskrav som gäller installationen av nya hissar ska slopas, finns det å andra sidan inte några grunder för två olika behörigheter, utan det ska räcka med en behörighet för hissarbeten. Den nya hissbehörigheten ska kunna erhållas om man uppfyller kraven för nuvarande hissbehörighet 2 och det ska vara möjligt att på basis av den nya hissbehörigheten utföra alla slags hissarbeten, också moderniseringar, vilket nuförtiden förutsätter hissbehörighet 1. Behörighetskraven lindrades också år 2011 genom arbets- och näringsministeriets förordning så att för hissbehörighet 1 räcker det med en yrkesexamen inom hissbranschen och längden på den arbetserfarenhet som krävs för hissbehörighet 2 förkortades från fyra år till tre år.

I 3 mom. föreslås att av den arbetserfarenhet som personen skaffat sig före den utbildning som krävs för behörigheten ska för intyg hälften kunna beaktas, om arbetserfarenheten är tillräckligt omfattande för att ge förtrogenhet med hissarbeten.

I det föreslagna 4 mom. föreskrivs att bestämmelser om studieinnehållet i examen eller den kompletterande utbildningen utfärdas genom förordning av statsrådet.

47 §. Hiss säkerhetsexamen. Genom hiss säkerhetsexamen säkerställs att en person har tillräcklig förtrogenhet med bestämmelserna, föreskrifterna, anvisningarna och de viktigaste standarder-

na om säkerheten i hissarbeten och elarbeten. I praktiken har Säkerhets- och kemikalieverket utformat examensuppgifterna, bedömt svaren och ordnat examenstillfällena. I 1 mom. föreslås definition av hissäkerhetsexamen, så att med hissäkerhetsexamen avses en examen som visar att personen ifråga är förtrogen med bestämmelserna, föreskrifterna och anvisningarna om säkerheten i hissarbeten.

Hissäkerhetsmyndigheten ska enligt förslaget ha det övergripande ansvaret för hissäkerhetsexamina. Därför föreslås det i 2 mom. att examensfordringarna samt examensintygets innehåll och form ska fastställas av hissäkerhetsmyndigheten. Hissäkerhetsmyndigheten ska dessutom sörja för ordnandet av examina och utöva tillsyn över nivån på och bedömningen av examina.

48 §. Behörighetsintyg. I 1 mom. föreslås att kompetensen hos personer som ansöker om hissbehörighet bedöms av ett kompetensbedömningsorgan. Om en person uppfyller kraven, ska kompetensbedömningsorganet ge ett behörighetsintyg.

I 2 mom. föreslås att behörighetsintyg ska sökas inom fem år från det att hissäkerhetsexamen har avlagts. Om fristen överskrids, ska hissäkerhetsexamen avläggas på nytt för att behörighetsintyg ska kunna ges.

I 3 mom. föreslås att kompetensbedömningsorganet vid behov ska utfärda intyg över sådan yrkesverksamhet inom hissbranschen som bedrivits i Finland. Detta behövs särskilt i sådana fall där någon från Finland utstationeras i något annat land i Europa för att där utföra hissarbeten.

49 §. Utländsk utbildning och arbetserfarenhet. I paragrafen föreslås bestämmelser om det sätt på vilket kompetensbedömningsorganet vid beviljande av behörighetsintyg ska beakta sådan utbildning och arbetserfarenhet som skaffats utomlands. Utländska sökande kan inbegripa sökande från dels EU-länder och dels tredjeländer.

Det föreslås att när kompetensbedömningsorganet beviljar behörighetsintyg, ska det utöver vad som annars föreskrivs beakta utbildning som skaffats och arbetserfarenhet som förvärvats utomlands. Det föreslås att kompetensbedömningsorganet till stöd för beslutsfattandet vid behov kan be universitet, högskolor eller andra läroinrättningar att ge ett utlåtande på det sätt som föreskrivs i 4 § i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer (1384/2015). Hittills har ett utlåtande om motsvarighet begärts av Utbildningsstyrelsen.

I 2 mom. föreslås att kompetensbedömningsorganet också ska kunna bevilja finländskt behörighetsintyg utgående från ett utländskt behörighetsintyg, om det anser att intyget i tillräcklig utsträckning motsvarar de inhemska kraven. Vad gäller bedömningen av motsvarighet bör det noteras att det i många länder inte finns något exakt motsvarande system med särskild hissäkerhetsexamen som i Finland, och att man i dessa länder skaffar förtrogenhet med säkerhetsbestämmelserna på annat sätt. Avsikten är att kompetensbedömningsorganet ska kunna bevilja ett behörighetsintyg för personer som härstammar från något annat land, trots att det i villkoren för det behörighetsintyg som skaffats i ursprungslandet inte innehåller något omnämnande av särskild säkerhetsexamen.

Genom bestämmelserna i 3 mom. blir det möjligt för personer från annat land inom EU/EES-området att flytta till Finland i enlighet med direktivet om erkännandet av yrkeskvalifikationer. Kompetensbedömningsorganet ska enligt förslaget ta hänsyn till kraven i direktivet och bevilja behörighetsintyg, om direktivet berättigar en person till att flytta från ett land till ett annat för att där bedriva yrke och om personen uppfyller kraven i fråga. Direktivet har genomförts genom lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer (1093/2007, nedan yrkeskvalifikationslagen). Direktivet om erkännande av yrkeskvalifikationer inbegriper flera system för öm-

sesidigt erkännande. Om behörighetsintyg ansöks på basis av sådan arbetserfarenhet som skaffats i överensstämmelse med bestämmelserna i direktivet (bedrivit yrket i fråga under tillräckligt lång tid i ursprungslandet), ska kompetensbedömningsorganet vid behov begränsa omfattningen av behörighetsintyget i enlighet med den erfarenhet som skaffats av hissarbeten.

Direktivet om yrkeskvalifikationer har genomförts nationellt bl.a. genom en allmän lag om erkännande av yrkeskvalifikationer som innehåller bestämmelser om förfaranden för godkännande av yrkeskvalifikationer. En ny lag om erkännande av yrkeskvalifikationer har utfärdats den 4 december 2016 och den trädde i kraft vid ingången av 2016. I den nya lagen ingår bestämmelser i det direktiv (2013/55/EU) genom vilket direktivet om yrkeskvalifikationer ändrades och vilka handlar om bl.a. europeiskt yrkeskort och partiell rätt att utöva yrke.

Europeiskt yrkeskort är ett beslut om erkännande av yrkeskvalifikationer vars form avviker från det nuvarande, dvs. som utfärdas med hjälp av kommissionens system för elektroniskt informationsutbyte IMI. Detaljerna kring det europeiska yrkeskortet fastställs i kommissionens genomförandeakter (EU) 2015/983. Enligt genomförandeförordningen kan ett yrkeskort i praktiken beviljas en som utövar sjukskötare-, provisor-, fysioterapeut-, fastighetsförmedlar- eller bergsguideyrket. Arbeten inom el- och hissbranschen har inte varit uppe vid diskussionerna mellan kommissionen och medlemsstaterna såsom yrken för vilka införandet av yrkeskort övervägs.

Den nya lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer innehåller också en bestämmelse om förutsättningarna för beviljande av rätt att utöva ett visst yrke. Bestämmelsen baserar sig på artikel 4 f i det ändrade direktivet. I artikel 4.f sjätte stycket föreskrivs att artikeln inte ska tillämpas på de yrkesutövare som omfattas av automatiskt erkännande av deras yrkeskvalifikationer enligt avdelning III kapitel II, III och IIIa. Detta innebär i praktiken att bestämmelsen om partiell rätt att utöva yrke endast gäller yrken som omfattas av det allmänna systemet för erkännande, och inte t.ex. arbeten inom elbranschen, om beslutet om erkännande baserar sig på erkännande av arbetserfarenhet. Om beviljandet av behörighetsintyg däremot baserar sig på en utbildning som skaffats i ett annat EU/EES-land, fattar kompetensbedömningsorganet beslut i enlighet med bestämmelserna i det allmänna systemet för erkännande och därvid blir det också aktuellt att bedöma möjligheterna att bevilja partiell rätt att utöva yrke, om de villkor som anges i den allmänna lagen uppfylls.

5 kap. Underhåll och reparation av samt ombyggnadsarbeten på hissar

50 §. Underhåll av hissar. Enligt förslaget ska hissinnehavaren åläggas ansvaret för att en hiss är och förblir säker vid drift. I 1 mom. föreslås i fråga om underhållet av hissar att hissinnehavaren ska sörja för att ett underhållsprogram görs upp för hissen och att hissen underhålls enligt programmet. I underhållsprogrammet fastställs de åtgärder som ska vidtas vid underhållsbesöken och intervallerna för regelbundna besök. De egentliga underhållsarbetena på hissen ska hissinnehavaren i praktiken anförtro åt en firma som specialiserat sig på hissunderhåll.

I 2 mom. föreslås att när underhållsprogrammet görs upp och behovet av tillräckligt underhåll bedöms, beaktas de behov som hissens driftsfrekvens, driftsmiljön och hisstypen medför. Vid uppgörandet av underhållsprogram ska utgångspunkten vara hisstillverkarens anvisningar om de åtgärder som behövs för underhållet.

I 3 mom. föreslås bestämmelser om de åtgärder som vidtas vid underhållet av hissar. Vid underhållet av hissar ska enligt förslaget vidtas sådana åtgärder som behövs för att hissens säkerhet och funktionsduglighet kan säkerställas. I underhållsjournalen ska anteckningar göras om varje underhållsbesök. Anteckningarna ska vara undertecknade.

Underhållsprogrammet och underhållsjournalen ska förvaras invid hissen, så att också besiktaren och hissinnehavaren har tillgång till dem utöver servicepersonalen.

51 §. *Reparation av hissar.* I 1 mom. föreslås att hissinnehavaren ska sörja för att de brister och fel som upptäckts i hissen avhjälpas och repareras. Efter att ha blivit underrättad om ett fel på hissen t.ex. av en som färdas i hissen, servicepersonalen eller den som besiktat hissen, ska hissinnehavaren tillräckligt snabbt vidta åtgärder för avhjälpande av bristen eller felet. I praktiken anförtros reparationsuppdraget åt en firma som specialiserat sig på hissunderhåll.

I 2 mom. föreslås att vid reparationen av en hiss ska de krav som gällde under hissens byggnadstid kunna iakttas, dock så att senare meddelade hissbestämmelser som gäller retroaktivt, beaktas.

I 3 mom. föreslås definition av reparation, så att med reparation avses reparation av en hiss eller hissdel, så att den motsvarar den ursprungliga hissen eller hissdelen.

52 §. *Ombyggnadsarbeten på hissar.* I 1 mom. föreslås att vid ombyggnadsarbeten på en hiss ska kraven i 2 kap. i den föreslagna lagen iakttas när det är fråga om att förnya anordningshelter. Om t.ex. hissen ska få ett nytt styrsystem, ska det alltså överensstämma med de krav på nya hissar som är i kraft vid tidpunkten för ombyggnad.

I 2 mom. föreslås definition av ombyggnadsarbeten, så att med ombyggnadsarbeten avses ersättande av en hisskomponent eller större anordningshelter med en del eller konstruktion som avviker från den ursprungliga.

53 §. *Säkerställande av säkerheten vid underhålls-, reparations- och ombyggnadsarbeten på hissar.* När hissarbeten utförs, ska det ses till att hissen inte medför risk för någon under denna tid. I enlighet därmed föreslås det i 1 mom. att när en hiss underhålls, repareras eller byggs om, ska försiktighet iakttas och det ska sörjas för att hissen inte medför risker under denna tid.

I 2 mom. föreslås att hissarbeten inte får försämra hissens säkerhet i några som helst avseenden. Detta är särskilt viktigt vid sådana ombyggnadsarbeten då anläggningshelter som är förenliga med nya krav installeras i en hiss som är i drift.

54 §. *Service- och underhållsskyldighet samt omsorgsplikt i fråga om lyftdörrar.* I 1 mom. föreslås det att innehavaren av en lyftdörr som avses i 2 § 3 mom. åläggs en allmän skyldighet att underhålla dörren och hålla den i skick. Det föreskrivs att lyftdörren ska hållas säker genom regelbunden service och skötsel samt reparation av upptäckta fel. Risker som orsakas av fel, skada eller förslitning ska elimineras. Särskild uppmärksamhet ska ägnas åt lyftdörrarnas styrsystem och sådana säkerhetsanordningar som har stor betydelse ur säkerhetssynpunkt.

I 2 mom. föreslås en bestämmelse om omsorgsplikt, där det föreskrivs att innehavaren av en lyftdörr ska säkerställa att lyftdörren inte utgör en risk för någons liv, hälsa eller egendom.

Bestämmelser om lyftdörrars säkerhet vid driften finns, utöver den föreslagna lagen, dessutom i statsrådets förordning om säker användning och besiktning av arbetsutrustning i fråga om lyftdörrar på arbetsplatserna och i konsument säkerhetslagen i fråga om lyftdörrar som används av konsument.

55 §. *Räddning ur hiss.* Till hissinnehavarens skyldighet hör enligt förslaget att sörja för att räddningen av passagerare ur en korg som har stannat mellan våningarna sker tryggt och tillräckligt snabbt. Räddning ur hiss kräver yrkeskunnande och kännedom om hissteknik, och i praktiken överlåter hissinnehavaren räddningsarbetet oftast åt den som underhåller hissen.

Räddning ur hiss ska i första hand inte vara en uppgift för räddningsverket, utan räddningsverket ska endast alarmeras i sådana situationer där en person som blivit kvar i hissen är skadad eller är i omedelbar fara eller där räddningsverket behövs av någon annan särskild orsak för att biträda vid räddningsåtgärderna.

Räddningen måste ske tillräckligt snabbt. När det behövs snabbare räddningsinsats än den som hissunderhållaren kan förbinda sig vid, kan också någon annan person bli instruerad för att bli räddare. En sådan situation som avses ovan kan komma i fråga t.ex. på sjukhus eller vårdanstalter.

6 kap. **Besiktning av hissar**

56 §. Periodisk besiktning. Genom periodiska besiktningar säkerställs att hissen är säker.

I 1 mom. föreslås att periodiska besiktningar av hissar som är avsedda för persontransport utförs vartannat år. Periodisk besiktning ska utföras första gången inom två år från ibruktagandet, vilket avviker från nuvarande bestämmelser som förutsätter att den första besiktningen görs inom fyra år från ibruktagandet. Av tydlighetsskäl och för att problemen efter ibruktagandet av hissen ska komma fram snabbare, är det motiverat att den första besiktningen görs inom två år från ibruktagandet.

Det föreslås att det inte ska utföras några periodiska besiktningar av lätthissar som är i privat bruk. Med privat bruk avses i detta sammanhang att anordningen kan användas endast av vissa personer som är instruerade i användningen. Privat bruk är möjligt exempelvis när anordningen finns i en privatbostad eller när en nyckel som möjliggör användningen innehas endast av vissa personer.

Det föreslås att periodisk besiktning av paternosterhissar för personbefordran ska utföras vartannat år. Det finns färre än tio sådana hissar i drift i Finland och nya sådana får inte släppas ut på marknaden.

Periodiska besiktningar av lätthissar, rulltrappor och rullramper föreslås bli utförda med samma intervall som gäller för hissar.

Enligt 2 mom. ska hissinnehavaren och innehavaren av annan i 1 mom. avsedd anordning se till att en periodisk besiktning av anordningen utförs. Besiktning av hissar är ett uppdrag mellan hissinnehavaren och ett auktoriserat organ.

Det är motiverat att utfärda bestämmelser om besiktning av stora lyftdörrar som omfattas av lagens tillämpningsområde då en olycka där sådana dörrar är iblandade kan ha allvarliga följder. I 3 mom. föreslås att periodiska besiktningar ska göras på lyftdörrar med en lyfthöjd som överstiger 2,9 meter. Sådana dörrar är avsedda för lastbilstrafik och de finns vanligtvis i industri- eller lagerbyggnader och sådana byggnader som huvudsakligen betraktas som arbetsplatser. Periodisk besiktning av sådana lyftdörrar ska utföras första gången inom fyra år från ibruktagandet och därefter vart fjärde år. Att det tillämpas endast en intervall vid besiktningar sparar dörrinnehavarnas kostnader, eftersom förslaget gör det möjligt att i större utsträckning besikta samtliga dörrar vid ett objekt på samma gång. Enligt nuvarande bestämmelser är besiktningintervallen för dörrar tre, fyra eller fem år beroende på fallet.

Enligt gällande bestämmelser utförs periodiska besiktningar av lyftdörrar med en lyfthöjd som överstiger 2 meter. Enligt förslaget ska gränsen för lyfthöjd i fråga om besiktningsskyldighet höjas till 2,9 meter. Då omfattas närmast sådana små dörrar genom vilka man kör med personbil, men inte med lastbil, inte av besiktningsskyldigheten. Sådana dörrar är bl.a. garagedör-

rarna till egnahemshus, dörrar till parkeringshallar för höghus och köpcentrum samt dörrar till avgiftsbelagda parkeringshus. Sådana dörrar under vilka arbete utförs omfattas till största delen också fortsättningsvis av besiktningsskyldigheten. Till sådana hör bl.a. lastbryggor inom industrin och andra produktionsutrymmen.

Många av de dörrar som har samband med logistiken inom industrin har en lyfthöjd på cirka 3 meter. Sådana platser, t.ex. lastbryggor, är också utrymmen där man ständigt arbetar under dörrarna varvid risken för olyckor ökar. I praktiken bör höjdgränsen sättas strax under 3 meter, vilket minskar möjligheterna till kringgående av besiktningsskyldigheten. Lämplig höjd anses vara 2,9 meter.

Enligt 4 mom. ska periodiska besiktningar av hissar och andra anordningar som omfattas av denna lag utföras av ett auktoriserat organ, om organet har behörighet att besikta anordningen i fråga. Lyftdörrar ska enligt förslaget kunna besiktas även av auktoriserade besiktningsmän. Bestämmelser om godkännande av och kraven på auktoriserade organ och auktoriserade besiktningsmän finns i 7 kap. i den föreslagna lagen.

57 §. Certifieringsbesiktning. I 1 mom. föreslås att lätthissar, rulltrappor och rullramper ska genomgå en certifieringsbesiktning inom tre månader från ibruktagandet för att deras säkerhet ska kunna säkerställas. Enligt förslaget ska certifieringsbesiktningen inte ha något samband med utsläppandet på marknaden, utan den ska utgöra den första besiktning av anordningen som baserar sig på nationell lagstiftning. Certifieringsbesiktningen ska enligt förslaget utföras på nytt, om anordningen flyttas till ett nytt driftställe. Certifieringsbesiktningen ska utföras av ett auktoriserat organ, om organets besiktningsbehörighet omfattar anordningen i fråga.

I 2 mom. föreslås att en i 2 § 3 mom. avsedd lyftdörr med en lyfthöjd som överstiger 2,9 meter och som omfattas av lagens tillämpningsområde ska genomgå en certifieringsbesiktning enligt 1 mom., men med den skillnaden att besiktningen ska göras inom sex månader från ibruktagandet. Certifieringsbesiktningen ska utföras på nytt, om lyftdörren flyttas till ett nytt driftställe.

I 3 mom. föreslås att innehavaren av en anordning som avses i 1 mom. och innehavaren av en lyftdörr som avses i 2 mom. ska se till att certifieringsbesiktningen av anordningen utförs.

I 4 mom. föreslås att certifieringsbesiktningen av lätthissar, rulltrappor, rullramper och lyftdörrar ska utföras av ett auktoriserat organ. En certifieringsbesiktning av lyftdörrar kan enligt förslaget förutom ett auktoriserat organ även utföras av en auktoriserad besiktningsman.

58 §. Innehållet i periodiska besiktningar och certifieringsbesiktningar. Enligt förslaget är syftet med den periodiska besiktningen att säkerställa att hissens drift är trygg och att den underhålls på tillbörligt sätt. Vid besiktningen görs en genomgång av hissens tekniska anordningar och dess funktion. Vid besiktningen ska det enligt förslaget också kontrolleras att underhållsprogrammet är lämpligt för hissen i fråga och att det har följts och att hissen har underhållits och reparerats på tillbörligt sätt och att det finns behöriga besiktningsprotokoll över ombyggnadsarbetena.

Vid en certifieringsbesiktning av lätthissar, rulltrappor, rullramper och lyftdörrar ska det enligt förslaget säkerställas att anordningen har installerats på tillbörligt sätt, att den fungerar oklanderligt med tanke på säkerheten och att de redskap och handlingar som behövs för underhållsarbetena är tillgängliga.

59 §. Besiktningsprotokoll. I paragrafen föreslås att ett besiktningsprotokoll ska upprättas över periodiska besiktningar. I besiktningsprotokollet antecknas sådana fel och brister som upp-

täckts vid besiktningen och som minskar säkerheten av hissen i drift. Protokollet ställs till hissinnehavarens förfogande och denne ska se till att de fel och brister som nämns i protokollet avhjälpas. Detta innebär att hissinnehavaren inte enligt egen prövning ska kunna låta bli att reparera sådana fel och avhjälpa sådana brister som upptäckts vid besiktningen, utan ändring av besiktningsprotokollet ska kunna sökas enligt den besvärsanvisning som åtföljer protokollet. Bestämmelser om ändringssökande föreslås bli intagna i 86 § i den föreslagna lagen.

Det föreslås vara möjligt att liksom nu i besiktningsprotokollet skriva in rekommenderade frister för avhjälpande av upptäckta brister.

Med avvikelse från gällande bestämmelser ska den som utför besiktningen enligt förslaget inte behöva underteckna besiktningsprotokollet. Det faktum att underskriften slopas anses inte öka risken för missbruk. Inga väsentliga fördelar anses kunna uppnås med underskriften. Inte heller enligt nuvarande praxis tillställs hissinnehavaren något undertecknat protokoll, utan det protokoll som upprättas under besiktningen och undertecknas när besiktningen slutförts förblir i regel i besiktningsorganets besittning och används för dess interna bruk. Slopandet av underskriften avser att underlätta de arbetsuppgifter som utförs vid besiktningen och därefter.

60 §. Besiktningsdekal. I 1 mom. föreslås att den som utför besiktningen ska fästa en besiktningsdekal på en synlig plats i hisskorgen för att visa att besiktning utförts och för att hissinnehavaren ska veta när denne ska beställa nästa besiktning.

Enligt det föreslagna 2 mom. ska det av dekalen framgå när hissen har besiktats och när den senast ska besiktas följande gång. I syfte att förhindra missbruk föreslås att märkningarna på dekalen blir utökade jämfört med gällande bestämmelser, så att det på dekalen antecknas också hissens identifikationsuppgifter och underskrift av den som utfört besiktningen.

61 §. Allvarlig brist. Om allvarliga brister upptäcks i hissen vid besiktningen, ska den som utfört besiktningen bestämma att hissen besiktas på nytt. Som allvarlig brist betraktas sådant fel som i betydlig utsträckning minskar säkerheten vid användning av hissen. Bristerna ska avhjälpas utan dröjsmål. Hissen behöver dock inte nödvändigtvis tas ur bruk innan reparationsåtgärder vidtas.

Det föreslås att en ny besiktning ska utföras inom tre månader från det att det bestämts att en ny besiktning ska göras. Vid den nya besiktningen kontrolleras, att bristerna har avhjälpits. Avsikten är att den nya besiktningen i princip ska utföras av samma person som gjort den ursprungliga besiktningen.

62 §. Fel som medför omedelbar risk. Om det vid besiktningen upptäcks att driften av hissen medför omedelbara risker, ska den som utfört besiktningen uppmana hissinnehavaren att sluta driva hissen och att koppla bort den från elnätet. Med avvikelse från gällande bestämmelser föreslås den som utför besiktningen få möjlighet att vid behov koppla bort hissen från elnätet. Ett sådant behov skulle kunna uppstå om den upptäckta risken är stor och ingen kontakt med hissinnehavaren kan nås eller om hissinnehavaren inte går med på att koppla bort hissen från elnätet. Med tanke på övervakningen ska hiss säkerhetsmyndigheten alltid underrättas om hissar som upptäckts medföra omedelbara risker, och hiss säkerhetsmyndigheten ska vidta behövliga åtgärder.

I 2 mom. föreslås att den som utfört besiktningen ska bestämma att den hiss som varit föremål för besiktning ska besiktas på nytt. Den nya besiktningen ska utföras inom tre månader från det att det fel som orsakade den omedelbara risken har undanröjts.

63 §. Besiktning av ombyggnadsarbeten. Med ombyggnadsarbeten på en hiss avses ersättande av en hissdel eller större anordningshelhet med en del eller konstruktion som avviker från den ursprungliga. Ombyggnadsarbetena kan indelas i betydande ombyggnadsarbeten och mindre ändringsarbeten. Som betydande ombyggnadsarbete betraktas sådan ändring som berör hissens nominella hastighet, märklast, korgens vikt eller hissens lyfthöjd. Betydande ombyggnadsarbete är det fråga om också om sådana hissdelar som har samband med säkerheten läggs till, ändras eller ersätts med delar av annan typ. Sådana delar som här avses är bl.a. styrsystem, dörrar till hisschaktet eller korgen, lyftmaskineriet, drivskivan, hastighetsbegränsare och griparmar. Om omfattande och betydande ombyggnadsarbeten används ofta också benämningen grundlig reparation eller modernisering. Mindre ändringsarbeten är andra än ovan nämnda arbeten.

Vid omfattande ombyggnadsarbeten förses en befintlig hiss med komponenter och anordningshelheter enligt nya krav, och då finns det skäl att utreda hur arbetena påverkar hissanordningen i dess helhet. Vid betydande ombyggnadsarbeten ska det göras en riskbedömning, och det ska säkerställas att hissens säkerhet inte minskar i några avseenden. För besiktning av betydande ombyggnadsarbeten krävs kännedom om gamlas hissars konstruktion och gamla nationella krav på hissar. I fråga om betydande ombyggnadsarbeten är det motiverat att ombyggnadsarbetet besiktas av ett auktoriserat organ innan hissen på nytt tas i bruk.

I 1 mom. föreslås att hissinnehavaren ska se till att besiktningen utförs i enlighet med de förfaranden för bedömning av överensstämmelse som anges i 12 §. Det föreslås att kontroll av en enskild produkt ska genom statsrådets förordning fastställas som tillämplig metod. Ett auktoriserat organ ska besikta ombyggnadsarbetena.

I 2 mom. föreslås att omfattande ombyggnadsarbeten på paternosterhissar för personbefordran, lätthissar, rulltrappor och rullramper ska besiktas i en omfattning som motsvarar den certifieringsbesiktning som avses i 57 § 1 mom. Innehavaren av anordningen i fråga ska se till att besiktningen utförs.

I 3 mom. föreslås att när det gäller mindre ändringsarbeten på en hiss ska överensstämmelse med kraven fastställas av den verksamhetsutövare som ansvarar för arbetet. Mindre ändringsarbeten ska enligt förslaget besiktas i samband med nästa periodiska besiktning. Med tanke på besiktningen ska den verksamhetsutövare som utför ändringsarbetena se till att behövliga uppgifter om och protokoll över utförda kontroller och provningar bifogas hissens handlingar.

I 4 mom. föreslås att närmare bestämmelser om förfarandena för besiktning av omfattande ombyggnadsarbeten på hissar utfärdas genom förordning av statsrådet.

7 kap. **Auktoriserade organ, auktoriserade besiktningsmän och kompetensbedömningsorgan**

64 §. Godkännande av ett auktoriserat organ, en auktoriserad besiktningsman och ett kompetensbedömningsorgan. Ett auktoriserat organ utför sådana besiktningar som förutsätts i den nationella lagstiftningen, såsom periodiska besiktningar och certifieringsbesiktningar, av hissar samt av vissa andra anordningar som lyfter och flyttar personer samt på vissa typer av lyftdörrar. En auktoriserad besiktningsman utför motsvarande besiktningar av lyftdörrar av viss typ. Ett kompetensbedömningsorgan bedömer kompetensen hos sådana personer som ansöker om hissbehörighet och beviljar behörighetsintyg. I 1 mom. föreslås att ett auktoriserat organ, en auktoriserad besiktningsman och ett kompetensbedömningsorgan godkänns av hiss säkerhetsmyndigheten, som också ska utöva tillsyn över deras verksamhet.

65 §. Förutsättningar för godkännande som auktoriserat organ eller kompetensbedömningsorgan. Avsikten är att de krav som ställs på ett auktoriserat organ och på ett kompetensbedömningsorgan ska hålla samma nivå som de krav som i elsäkerhetslagen ställs på motsvarande organ. Ett organ ska vara oavhängigt när det t.ex. gäller ekonomiska faktorer som kan påverka besiktningen. Ett organ ska vara oberoende i sin verksamhet, dvs. bemöta alla kunder på samma sätt. De anställda hos organet ska ha tillräcklig utbildning och arbetserfarenhet. Ett auktoriserat organ ska i sin tjänst ha en person som motsvarar sådan ledare av hissarbeten som avses i 46 § och de som utför besiktnings- och bedömningsarbete ska uppfylla kraven angående självständigt arbete enligt 45 § 2 mom. Organet ska till sitt förfogande ha sådana anordningar, redskap och system som verksamheten förutsätter samt ett kvalitetssystem och en ansvarsförsäkring. Organet ska vara föremål för bedömningar som görs av ett ackrediteringsorgan (t.ex. ackrediteringstjänsten FINAS) och på så sätt visa att det uppfyller kraven.

Ett organ ska enligt förslaget få anlita utomstående provnings-, besiktnings- och bedömnings-tjänster, men i ett sådant fall ska det se till att underleverantören på motsvarande sätt uppfyller kraven enligt 1 mom. Organet ska ansvara för det arbete som det låter en underleverantör utföra.

66 §. Förutsättningar för godkännande som en auktoriserad besiktningsman. För auktoriserade besiktningsmän som besiktat lyftdörrar föreslås i stort sett liknande krav som ovan ställts på auktoriserade organ. En besiktningsman ska vara oavhängig och opartisk, vilket betyder bl.a. att besiktningsmannen inte kan besikta sådana dörrar som han eller hon underhåller. Besiktningsmannen ska ha tillräcklig yrkeskompetens och arbetserfarenhet av lyftdörrar samt elbehörighet 1–3 enligt elsäkerhetslagen. Eftersom lyftdörrar inbegriper elanordningar, förutsätts i praktiken att besiktningsmannen ska ha elbehörighet. Besiktningsmannen ska till sitt förfogande ha sådana anordningar, redskap och system som arbetet förutsätter, besiktningsmannen ska visa hur han eller hon säkerställer kvaliteten på sitt arbete och besiktningsmannen ska ha tillräcklig ansvarsförsäkring.

67 §. Skyldigheter för organ och auktoriserade besiktningsmän. I 1 mom. föreslås bestämmelser om att de anställda hos ett auktoriserat organ och de anställda hos ett kompetensbedömningsorgan samt auktoriserade besiktningsmän anses handla under tjänsteansvar när de fullgör sådana offentliga förvaltningsuppgifter som avses i den föreslagna lagen.

I 2 mom. föreslås att ett auktoriserat organ, ett kompetensbedömningsorgan och en auktoriserad besiktningsman ska bevaka hur bestämmelser och standarder inom dess ansvarsområde utvecklas för att hålla sig à jour med utvecklingen inom branschen. Organen bör ha enhetliga förfaringsätt bl.a. i fråga om bedömningskriterierna. För att säkerställa detta ska organen bedriva samarbete med andra organ och besiktningsmännen med andra auktoriserade besiktningsmän inom branschen.

I 3 mom. föreslås att ett auktoriserat organ, ett kompetensbedömningsorgan och en auktoriserad besiktningsman årligen ska lämna hissäkerhetsmyndigheten en berättelse om sin verksamhet med tanke på tillsynen. Berättelsen ska innehålla åtminstone en allmän beskrivning av verksamheten, uppgift om antalet utförda besiktnings- eller bedömda kompetenser, klagomål som inkommit från kunder, åtgärder för upprätthållande av kvaliteten och uppgift om anlitande av utomstående besiktnings- eller bedömningstjänster.

I 4 mom. föreslås att ett auktoriserat organ, ett kompetensbedömningsorgan och en auktoriserad besiktningsman ska till hissäkerhetsmyndigheten anmäla alla ändringar som är av betydelse med tanke på uppfyllandet av uppställda krav.

I 5 mom. föreslås att ett kompetensbedömningsorgan på begäran ska lämna ut uppgifter till hissäkerhetsmyndigheten om de behörighetsintyg som organet beviljat. Kompetensbedömningsorganet kan enligt förslaget publicera en förteckning över beviljade behörighetsintyg.

I 6 mom. föreslås en förteckning över andra viktiga författningar som auktoriserade organ, kompetensbedömningsorgan och auktoriserade besiktningsmän ska iaktta när de utför sådana offentliga förvaltningsuppgifter som avses i den föreslagna lagen. Det föreslås att när auktoriserade organ, kompetensbedömningsorgan och auktoriserade besiktningsmän fullgör offentliga förvaltningsuppgifter som avses i denna lag ska de iaktta lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), förvaltningslagen (434/2003), lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003), språklagen (423/2003) och personuppgiftslagen (523/1999). Genom dessa hänvisningar till annan lagstiftning åläggs auktoriserade organ, auktoriserade besiktningsmän och kompetensbedömningsorgan att iaktta de så kallade allmänna förvaltningslagarna.

68 §. Återkallelse av ett godkännande. I 1 mom. föreslås att om ett kompetensbedömningsorgan, ett auktoriserat organ eller en auktoriserad besiktningsman, eller en i 65 § 3 mom. avsedd underleverantör till ett organ handlar i strid med bestämmelser eller föreskrifter, eller inte uppfyller föreskrivna krav eller inte iakttar villkor eller begränsningar, ska hissäkerhetsmyndigheten sätta ut en tillräckligt lång frist för organet eller den auktoriserade besiktningsmannen för att rätta till saken.

I 2 mom. föreslås att hissäkerhetsmyndigheten ska återkalla godkännandet, om organet eller den auktoriserade besiktningsmannen inte har avhjälpt bristerna, förseelserna eller försummelserna inom utsatt tid eller om organet eller besiktningsmannen inte längre uppfyller förutsättningarna för godkännande.

69 §. Bemyndigande att utfärda förordning om ansökan om godkännande. I paragrafen ges ett bemyndigande att utfärda närmare bestämmelser om innehållet i ansökan om godkännande som auktoriserat organ, kompetensbedömningsorgan eller auktoriserad besiktningsman genom förordning av statsrådet.

8 kap. Tillsyn

70 §. Den högsta styrningen av tillsynen. Den högsta styrningen av tillsynen ska enligt förslaget höra till arbets- och näringsministeriets uppgifter.

71 §. Tillsynsmyndighet. I paragrafen föreslås att tillsyn över efterlevnaden av den föreslagna lagen utövas av hissäkerhetsmyndigheten, som enligt 4 § 19 punkten är Säkerhets- och kemikalieverket.

I en horisontell lag om marknadskontrollen av vissa produkter kommer det att finnas bestämmelser om marknadskontrollmyndighet. Säkerhets- och kemikalieverket föreslås vara marknadskontrollmyndighet. Säkerhets- och kemikalieverkets behörighet som marknadskontrollmyndighet bestäms enligt vad som föreskrivs i NLF-förordningen och i den horisontella lagen om marknadskontrollen av vissa produkter. I lagen om marknadskontrollen av vissa produkter föreslås bestämmelser om Tullens uppgifter som myndighet med ansvar för yttre gränskontroller enligt artiklarna 27 - 29 i NLF-förordningen. Bestämmelser om kontrollen av produkter som förs in på gemenskapsmarknaden finns i artiklarna 27 - 29 i NLF-förordningen. Utgångspunkten i artiklarna 27 - 29 i NLF-förordningen är att kontrollen av produkter ska ske innan de släpps ut på marknaden.

72 §. Hissäkerhetsmyndighetens rätt att få information. I paragrafen föreslås bestämmelser om hissäkerhetsmyndighetens rätt att få information. En effektiv övervakning förutsätter en i lag tryggad rätt att få sådana uppgifter som behövs för tillsynen. Tillsynen över hissäkerheten baserar sig långt på de uppgifter och anmälningar som lämnas av dem som är föremål för tillsynen samt på stickprovskontroller av att uppgifterna stämmer. Särskilt i samband med marknadskontrollen och tillsynen över hissarbetena kan det också uppstå behov av att med tanke på tillsynen få sådana uppgifter som normalt inte omfattas av skyldigheten att lämna uppgifter. För att säkerställa att uppgifterna kan fås föreslås det att hissäkerhetsmyndigheten oberoende av sekretessbestämmelserna ska ha rätt att av dem som är föremål för tillsynen få sådana uppgifter som behövs med tanke på tillsynen. Skyldigheten att lämna uppgifter ska enligt förslaget omfatta ekonomiska aktörer, verksamhetsutövare, hissinnehavare, auktoriserade organ, auktoriserade besiktningsmän och kompetensbedömningsorgan. Skyldigheten att lämna uppgifter föreslås också omfatta olycksfall. Enligt förslaget ska hissäkerhetsmyndigheten kunna förena föreläggandet med vite enligt 77 §.

73 §. Lämnande av information och skyldigheten att samarbeta. I 1 mom. föreslås att ekonomiska aktörer, verksamhetsutövare och hissinnehavare ska på begäran ge hissäkerhetsmyndigheten den i 72 § avsedda informationen och dokumentationen på finska eller svenska eller på något annat språk som hissäkerhetsmyndigheten godtar, samt även i övrigt samarbeta med hissäkerhetsmyndigheten för att undanröja risker som hissar och säkerhetskomponenter till hissar kan medföra. Uppgifterna behövs särskilt med tanke på marknadskontrollen och för utredning av huruvida nya hissar och gamla hissar överensstämmer med kraven samt för utredning av huruvida verksamhetsutövarnas verksamhet är förenlig med författningarna. I 1 mom. föreslås dessutom att ekonomiska aktörer, verksamhetsutövare och hissinnehavare ska samarbeta med hissäkerhetsmyndigheten för att undanröja risker som hissar och säkerhetskomponenter till hissar kan medföra.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om de krav som ställs på spårbarheten av säkerhetskomponenter till hissar. Enligt förslaget ska ekonomiska aktörer på begäran för hissäkerhetsmyndigheten identifiera alla ekonomiska aktörer som har levererat säkerhetskomponenter till hissar till dem och alla ekonomiska aktörer som de har levererat säkerhetskomponenter till hissar till.

Det föreslås att den information som avses i 2 mom. ska enligt 3 mom. kunna lämnas i tio års tid från det att ekonomiska aktörer fått säkerhetskomponenter till hissar levererade och i tio års tid från det att de har levererat säkerhetskomponenterna till hissar vidare.

74 §. Rätt att få information av myndigheter samt att lämna ut sekretessbelagd information. I paragrafen föreslås bestämmelser om hissäkerhetsmyndighetens rätt att få information av andra myndigheter och rätt att lämna ut information till andra myndigheter. Det är ytterst viktigt för hissäkerhetsmyndighetens verksamhet att myndigheten kan få information, och tillsynen förutsätter en i lag tryggad rätt att få sådan information som behövs vid tillsynen. En effektiv tillsyn förutsätter en i lag tryggad rätt att få sådana uppgifter som behövs för tillsynen. I offentlighetslagen finns inte några bestämmelser om att sekretessbelagda uppgifter skulle kunna lämnas ut till någon annan myndighet för utförande av en viss uppgift. Bestämmelser om detta ska utfärdas skilt i speciallagstiftningen. Tillsynsmyndigheternas ömsesidiga informationstillförsel ska tryggas också i fråga om sekretessbelagda uppgifter.

I 1 mom. föreslås att hissäkerhetsmyndigheten, oberoende av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter, ska ha rätt att av andra myndigheter, såsom polisen samt räddnings- och arbetarskyddsmyndigheter, få de uppgifter som behövs för tillsynen enligt den denna lag. Rätten att få information är kopplad till nödvändighetskravet. Myndigheternas ömsesidiga informationstillförsel ska tryggas också i fråga om sekretessbelagda uppgifter.

I 2 mom. föreslås att sekretessbestämmelserna inte ska hindra utlämnandet av sådan information till åklagaren och förundersökningsmyndigheten som dessa behöver för förebyggande eller utredning av brott, till räddningsmyndigheterna och arbetarskyddsmyndigheterna, om det är nödvändigt att lämna ut informationen för att myndigheten ska kunna utföra sina uppgifter, eller till behöriga myndigheter i ett annat land och till internationella organ, för fullgörande av förpliktelser som grundar sig på Europeiska unionens rättsakter eller internationella överenskommelser som är bindande för Finland.

75 §. Rätt att företa inspektioner. I paragrafen föreslås bestämmelser som säkrar hissäkerhetsmyndigheten rätt att utföra inspektioner och få tillträde till sådana platser som det är nödvändigt att få tillträde till med tanke på tillsynen över efterlevnaden av den föreslagna lagen. För att hissäkerhetsmyndigheten ska kunna försäkra sig om att de skyldigheter som föreskrivs i lag fullgörs föreslås den få tillträde till hissens driftställe samt till tillverknings-, byggnads-, reparations-, underhålls- och lagringsplatsen. Vid inspektionerna följs bestämmelserna i 39 § i förvaltningslagen.

76 §. Tvångsmedel. I paragrafen föreslås bestämmelser om hissäkerhetsmyndighetens åtgärder i det fall att det vid tillsynen konstateras att en verksamhetsutövare eller ledare av hissarbeten inte iakttar den föreslagna lagen eller bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den. Hissäkerhetsmyndigheten ska först uppmana verksamhetsutövaren i fråga att inom utsatt tid avhjälpa bristen. Hissäkerhetsmyndigheten ska enligt förslaget kunna rikta åtgärder mot en ledare av hissarbeten, om denne konstateras sköta sina uppgifter bristfälligt eller felaktigt. Hissäkerhetsmyndigheten ska kunna ge ledaren av hissarbeten en varning, om denne vid utförandet av sina uppgifter inte iakttar den föreslagna lagen eller bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den. Om bristerna eller försummelserna är allvarliga eller väsentliga eller om bristerna eller försummelserna trots en given uppmaning eller varning inte har avhjälpits, kan hissäkerhetsmyndigheten för viss tid eller tills vidare helt eller delvis förbjuda verksamhetsutövaren eller ledaren av hissarbeten att utöva verksamhet.

Enligt 2 mom. ska hissäkerhetsmyndigheten omedelbart underrätta verksamhetsutövaren om den varning som myndigheten gett ledaren av hissarbeten.

Bestämmelser om tillsynsmetoder finns i 26 § i den gällande elsäkerhetslagen samt i 8 § i handels- och industriministeriets beslut om arbeten inom elbranschen. Med avvikelse från den gällande elsäkerhetslagen ska de föreslagna åtgärderna endast gälla tillsynen under drifttiden. Bestämmelser om tillsynen behövs i den föreslagna lagen eftersom lagen om marknadskontroll av vissa produkter inte omfattar tillsynen under drifttiden.

77 §. Vite och hot om tvångsutförande. I 1 mom. föreslås bestämmelser om vite och hot om tvångsutförande. Brister i hissäkerheten kan medföra omedelbar fara för liv, hälsa eller egendom, varför det är viktigt att bristerna snabbt avhjälpas. Av denna anledning är det motiverat att det är möjligt att förena de förbud och förelägganden som utfärdats av hissäkerhetsmyndigheten med vite eller hot om tvångsutförande. I fråga om dessa gäller vad som föreskrivs i viteslagen (1113/1990).

78 §. Hissäkerhetsmyndighetens åtgärder när det gäller hissar som inte överensstämmer med kraven samt underhållet och driften av dem. I paragrafen föreslås bestämmelser om hissäkerhetsmyndighetens åtgärder om det upptäcks att en hiss eller underhållet eller driften av hissen inte är förenliga med den föreslagna lagen. Det föreslås att hissäkerhetsmyndigheten ska uppmana hissinnehavaren att avhjälpa bristerna och försummelserna inom en viss tid eller förbjuda driften av hissen och vid behov kräva att hissen kopplas bort från elnätet.

79 §. Besiktning av hissar som inte överensstämmer med kraven. I 1 mom. föreslås att hiss säkerhetsmyndigheten genom 1 mom. ges rätt att låta utföra besiktning eller annan motsvarande undersökning av hissen eller bestämma att hissinnehavaren ska låta utföra en besiktning av hissen, om det finns grundad anledning att misstänka att en hiss avviker från kraven på så sätt att den medför fara för liv, hälsa eller egendom eller medför oskäligen problem som har att göra med elektromagnetisk kompatibilitet.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om kostnaderna för en besiktning enligt 1 mom. Om hissen vid besiktning visar sig orsaka väsentlig risk eller störning, kan hiss säkerhetsmyndigheten enligt förslaget ålägga hissinnehavaren att ersätta kostnaderna för besiktningen eller undersökningen. Om risken eller störningen har orsakats av åtgärder som vidtagits av hissleverantören, kan hiss säkerhetsmyndigheten enligt förslaget ålägga hissleverantören att ersätta kostnaderna för besiktningen eller undersökningen.

80 §. Anlitande av utomstående experter. I paragrafen föreslås bestämmelser om hiss säkerhetsmyndighetens rätt att anlita utomstående experter vid undersökning, provning eller bedömning av huruvida en hiss eller en säkerhetskomponent till hissar överensstämmer med kraven. I 1 mom. föreslås att utomstående experter får assistera hiss säkerhetsmyndigheten eller en av den förordnad tjänsteinnehavare vid besiktningarna samt undersöka och prova hissar och säkerhetskomponenter till hissar. Således utövar den utomstående experten inte självständigt sådan offentlig makt som anges i 124 § i grundlagen, utan expertens roll är biträdande och kompletterande.

I 2 mom. föreslås att en utomstående expert ska ha sådan sakkännedom och kompetens som uppgifterna kräver.

I 3 mom. föreslås att på en utomstående expert tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när denne utför uppgifter som avses i paragrafen. Bestämmelserna om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen.

81 §. Handräckning. I paragrafen föreslås en hänvisning till polislagen. I 9 kap. 1 § i polislagen föreskrivs att polisen på begäran ska ge andra myndigheter handräckning, om så föreskrivs särskilt. Polisen ska ge andra myndigheter handräckning också för fullgörande av en lagstadgad tillsynsskyldighet, om den myndighet som begär handräckning hindras i sin tjänsteutövning. Hiss säkerhetsmyndigheten kunde få handräckning av polisen bl.a. för bortkoppling av sådana hissar från elnätet vilka inte överensstämmer med kraven eller utgör risk.

9 kap. Särskilda bestämmelser

I detta kapitel föreslås bestämmelser om vissa intyg som utfärdas av anmälda organ och om sökande av ändring i beslut som fattats av anmälda organ. Bestämmelser om de krav som ställs på anmälda organ, om tillsynen över anmälda organ och om ändringssökande finns i lagen om anmälda organ för vissa produktgrupper. I detta kapitel finns dessutom bestämmelser om ändringssökande, straffbestämmelser, bestämmelser om delegationen för el- och hiss säkerhet, om anmälan av olyckor, undersökningen av olyckor, ikraftträdandet av lagen samt övergångsbestämmelser.

82 §. Anmälda organs intyg över överensstämmelse. I 5 § 5 mom. föreskrivs att bestämmelser om de krav som ställs på anmälda organ och om tillsynen över anmälda organ ska finnas i lagen om anmälda organ för vissa produktgrupper. Den allmänna lagen om anmälda organ ska innehålla bestämmelser genom vilka ett organ ska få status som anmält organ, och i den ska dessutom föreskrivas om förutsättningarna för förvärv av status och bevarande av statusen. I 9

kap. i hiss säkerhetslagen föreslås bestämmelser om omständigheter under verksamhetstiden för anmälda organ enligt hissdirektivet.

I paragrafen föreslås bestämmelser om anmälda organs skyldighet att ge tillverkaren EU-typintyg eller intyg över överensstämmelse, om en hiss eller säkerhetskomponent till hissar uppfyller kraven i lag.

I 2 mom. föreslås att det anmälda organet även ska förvara kopior av intyg som avses i 1 mom. och tillägg samt den tekniska dokumentationen, inklusive dokumentation från hissleverantören och komponenttillverkaren, så länge som intyget i fråga är giltigt.

I 3 mom. föreslås ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om EU-typintyget, intyget över överensstämmelse och innehållet i dem.

I den föreslagna lagen handlar paragraferna om anmälda organ sådana organ som anmälts i enlighet med hissdirektivet.

83 §. Avslag eller återkallelse av intyg. I paragrafen föreslås bestämmelser om anmälda organs skyldighet att låta bli att utfärda intyg och skyldighet att återkalla intyg. Om ett anmält organ upptäcker att en hiss eller en säkerhetskomponent till hissar inte uppfyller de väsentliga säkerhetskrav som gäller den, ska det anmälda organet begära att hissleverantören eller komponenttillverkaren avhjälpel bristen. Organet får inte utfärda något intyg om överensstämmelse till hissleverantören eller komponenttillverkaren. Om ett anmält organ efter det att ett intyg har utfärdats anser att en hiss eller en säkerhetskomponent till hissar inte längre överensstämmer med kraven, ska organet kräva att hissleverantören eller komponenttillverkaren avhjälpel bristen, och vid behov återkalla intyget tillfälligt eller slutgiltigt. Om bristen inte avhjälpes eller åtgärderna inte har önskad verkan, ska det anmälda organet vid behov återkalla intyget temporärt eller varaktigt eller utfärda intyget belagt med restriktioner.

84 §. Straffbestämmelser. I paragrafen föreslås bestämmelser om straff för brott mot hiss säkerhetsbestämmelserna. Det föreslås att straffet för ett sådant brott är böter, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag.

I 54 § i den gällande elsäkerhetslagen finns det inte något omnämnande av graden av tillräknande (uppsåtlighet). Av denna anledning har det i praktiken kunnat råda osäkerhet kring detta. I 3 kap. 5 § i strafflagen (39/1889) finns bestämmelser om tillräknande. I 3 kap. 5 § 2 mom. i strafflagen föreskrivs att om inte något annat föreskrivs är en gärning som avses i denna lag straffbar endast när den begås uppsåtligt. I 3 kap. 5 § 3 mom. i strafflagen föreskrivs att vad som sägs i 2 mom. gäller också en gärning som avses någon annanstans i lag, om det föreskrivna strängaste straffet för gärningen är fängelse i mer än sex månader eller om straffbestämmelsen har utfärdats efter ikraftträdandet av bestämmelsen (2003). Den gällande elsäkerhetslagen har givits före år 2003 och maximistraffet enligt den är böter, varför det ovan nämnda 3 kap. 5 § 3 mom. i strafflagen inte är tillämpligt på den.

I 3 kap. 7 § i strafflagen finns bestämmelser om oaktsamhet. Där föreskrivs det att en gärningsmans förfarande är oaktsamt, om gärningsmannen åsidosätter den aktsamhetsplikt som han eller hon under de rådande omständigheterna har, trots att han eller hon hade kunnat rätta sig efter den (oaktsamhet). I 2 mom. föreskrivs om när oaktsamheten ska anses vara grov. Frågan om huruvida oaktsamheten ska anses vara grov (grov oaktsamhet) avgörs utifrån en helhetsbedömning. Vid bedömningen beaktas hur betydande den åsidosatta aktsamhetsplikten är, hur viktiga de äventyrade intressena och hur sannolik kränkningen är, hur medveten gärningsmannen är om att han eller hon tar en risk samt övriga omständigheter som har samband med gärningen och gärningsmannen.

De försummelser av skyldigheterna som föreslås bli sanktionerade i den föreslagna lagen gäller huvudsakligen hissleverantörer, komponenttillverkare, verksamhetsutövare, ledare av hissarbeten och besiktningsmän. Av nämnda aktörer krävs specialkunnande och speciell yrkeskompetens där aktsamhetsplikten framhåvs. Kraven i den föreslagna lagen gäller säkerhet och orsakande av risk. Följderna av ett oaktsamt förfarande kan vara mycket allvarliga och av denna anledning kan särskild aktsamhet krävas vid skötseln av uppgifterna. Av denna anledning föreslås att brott mot hiss säkerhetsbestämmelserna ska vara straffbart, och inte enbart genom vållande utan också genom oaktsamhet. Eftersom avsikten är att också en oaktsam gärning ska vara straffbar, ska bestämmelser därom utfärdas uttryckligen i lag. I 3 kap. 6 § i strafflagen föreskrivs att gärningsmannen har uppsåtligen orsakat en följd som omfattas av en brottsbeskrivning, om han eller hon har avsett att orsaka följden eller ansett följden vara säker eller övervägande sannolik. Följden har likaså orsakats uppsåtligen, om gärningsmannen ansett att den med säkerhet har samband med den följd han eller hon avsett.

I syfte att säkerställa säkerheten hos hissar är det motiverat att föreskriva straff för brott mot vissa bestämmelser i den föreslagna lagen. Skyldigheterna handlar om säkerställande av att hissar och säkerhetskomponenter till hissar som släpps ut på marknaden överensstämmer med kraven och därmed sammanhängande skyldigheter för hissleverantörer, komponenttillverkare, importörer och distributörer samt skyldigheter för verksamhetsutövare, ledare av hissarbeten, hissinnehavare och besiktningsmän vilka handlar om säkerheten under hissens drifttid. Skyldigheterna i samband med utsläppande på marknaden som baserar sig på Europeiska unionens lagstiftning innehåller riktligt med tekniska detaljer om vilka det är motiverat att föreskriva närmare i bestämmelser på lägre nivå. Blankostraffbestämmelser har ansetts vara möjliga, om de kedjor av bemyndiganden som blankobestämmelserna kräver är exakt angivna och de materiella bestämmelser som utgör ett villkor för straffbarhet avfattas med den exakthet som krävs av straffbestämmelser och att det av det normkomplex som bestämmelserna ingår i framgår att brott mot dem är straffbart. En bestämmelse i lag som inbegriper kriminalisering av en gärning ska också innehålla karakteristik om att en gärning är straffbar. De materiella bestämmelserna ska dessutom innehålla en klar karakteristik om att ett brott mot de materiella bestämmelserna är straffbart.

I 1 mom. föreslås en förteckning över alla förseelser som ska vara straffbara som uppsåtliga gärningar eller gärningar av oaktsamhet. I momentet samlas de viktigaste skyldigheter om vilka det föreskrivs i hiss säkerhetslagen samt de förbud och förelägganden som meddelas med stöd av lagen. Brott mot skyldigheterna och mot förbuden eller föreläggandena föreslås vara straffbara och straffet föreslås vara böter. I den föreslagna paragrafen har straffbestämmelserna preciserats genom en närmare specificering av de gärningar som är straffbara. I stället för en ren hänvisning till paragrafen, ges det en kort beskrivning av innehållet i paragrafen. Området av straffbarhet i paragrafen inbegriper skyldigheter, förbud och begränsningar enligt de föreslagna bestämmelserna. Straffbestämmelsen i den gällande elsäkerhetslagen (54 §) är en blankobestämmelse. Eftersom de straffbara gärningarna bestäms utgående från blankobestämmelsen, har det i fråga om straffbarhet inte gjorts några hänvisningar till enskilda lagrum. Av denna anledning lämnar straffbestämmelsen i den gällande lagen delvis rum för tolkning i fråga om vilka lagparagrafer som inbegriper gärningar som kriminaliserats.

I 1 - 5 punkten föreslås försummelse av leverantörens skyldigheter vara straffbart. I 1 punkten föreslås att brott mot hissleverantörens skyldighet att säkerställa att en hiss överensstämmer med de väsentliga hälso- och säkerhetskraven ska vara straffbart. I 2 punkten föreslås att försummelse av hissleverantörens skyldighet att utarbeta teknisk dokumentation, utföra bedömning av överensstämmelse, upprätta EU-försäkran om överensstämmelse eller fästa CE-märkningen på hissen ska vara straffbart. I 3 punkten föreslås att brott mot hissleverantörens skyldighet att ge anvisningar ska vara straffbart. Avsikten är att fullgörandet av denna skyldighet säkerställs i praktiken genom vite som påförs leverantören, men det är nödvändigt att före-

skriva straff för försummelserna för att undvika upprepade försummelser. Det är viktigt ur hisssäkerhetssynpunkt att man kan visa att en hiss som släpps ut på marknaden överensstämmer med kraven, hur hissen är konstruerad samt hur hissen drivs och underhålls. Uppgifterna i fråga behövs också för att de marknadskontrollåtgärder som inriktas på hissar ska kunna vidtas. I 4 och 5 punkten föreslås att hissleverantörens försummelse av skyldigheten att vidta korrigerande åtgärder och underrätta om risker ska vara straffbart. Med tanke på hisssäkerheten är det motiverat att föreskriva om straff för brott mot skyldigheten att underrätta om en risk som hissen medför eller för brott mot skyldigheten att vidta korrigerande åtgärder.

I 6 - 11 punkten föreslås att försummelse av de skyldigheter som ålagts komponenttillverkare är straffbart. För komponenttillverkaren föreslås sanktioner för motsvarande brott som föreslagits i fråga om hissleverantören och dessutom straff för brott enligt 8 punkten, som inte motsvarar hissleverantörens skyldigheter. I 8 punkten föreslås att brott mot komponenttillverkarens skyldighet att säkerställa att serietillverkade säkerhetskomponenter till hissar överensstämmer med kraven ska vara straffbart. Det är nödvändigt att föreskriva straff för försummelse av denna skyldighet, för att kravet angående en säkerhetskomponents överensstämmelse med kraven ska iakttas vid tillverkningen av komponenter också efter det att en komponent första gången har släppts ut på marknaden.

I 12 - 14 punkten föreslås sanktioner mot försummelse av importörens skyldigheter. I 12 - 14 punkten föreslås straff för brott mot importörens skyldighet att före utsläppande på marknaden av säkerhetskomponenter till hissar säkerställa att säkerhetskomponenterna överensstämmer med kraven och att de åtföljs av den dokumentation som krävs, att CE-märkning har fästs på dem och att de åtföljs av anvisningar. Sanktioner föreslås också för importörens försummelse av skyldigheten att informera komponenttillverkaren eller hisssäkerhetsmyndigheten om en risk som är förenad med säkerhetskomponenter till hissar. Det är nödvändigt att föreskriva om straff för brott mot importörens skyldigheter t.ex. för att kunna säkerställa överensstämmelse med kraven för sådana anordningar som härstammar från länder utanför Europeiska unionen. Sanktioner föreslås också enligt 14 punkten för brott mot importörens skyldighet att vidta korrigerande åtgärder och underrätta om risker. Dessutom föreskrivs att brott mot skyldigheten att underrätta de behöriga nationella myndigheterna i andra EU-stater ska vara straffbart.

I 15 - 17 punkten föreslås sanktioner mot försummelse av importörens skyldigheter. I 15 punkten föreslås straff för brott mot distributörens skyldighet att före utsläppande på marknaden av säkerhetskomponenter till hissar säkerställa att säkerhetskomponenterna överensstämmer med kraven och att de åtföljs av den dokumentation som krävs, att CE-märkning har fästs på dem och att de åtföljs av anvisningar. Sanktioner föreslås också för importörens försummelse av skyldigheten att informera tillverkaren eller hisssäkerhetsmyndigheten om en risk som är förenad med säkerhetskomponenter till hissar. I 16 punkten föreslås sanktioner för brott mot skyldigheten att vidta behövliga åtgärder för att få säkerhetskomponenten till hissar att överensstämma med kraven i den föreslagna lagen. I 17 punkten föreslås också brott mot informationsskyldigheten i samband därmed vara straffbart. Med tanke på hisssäkerheten är det nödvändigt att straff föreskrivs också för försummelse av dessa skyldigheter.

I 18 - 26 punkten föreslås straff för brott mot skyldigheter för ledare av hissarbeten, verksamhetsutövare, innehavare av lyftdörrar, hissinnehavare och för besiktningsmän vars avsikt är att säkerställa hissens säkerhet under driften.

I 27 punkten föreslås att underlåtenhet att iakttä förbud och förelägganden som meddelats på basis av tillsynen över hissar och säkerhetskomponenter till hissar vara straffbart. Straffbarheten är motiverad med tanke på ett effektivt genomförande av tillsynsmyndighetens tillsynsåtgärder och för att säkerställa hisssäkerheten.

Om det är fråga om brott mot hiss säkerhetsbestämmelserna, gör hiss säkerhetsmyndigheten sällan i första hand en anmälan till polisen och kräver straff. En anmälan till polisen är ett reaktionssätt av den mer strängare arten och enligt förvaltningens proportionalitetsprincip används det inte om det är fråga om en lindrig brist. Hiss säkerhetsmyndigheten ska i första hand tillämpa administrativa tvångsmedel. Målet är att administrativa tvångsmedel ska tillämpas i första hand vid brott mot hiss säkerhetsbestämmelserna och att bötesstraff tillämpas endast vid allvarligare förseelser. Med tanke på fullgörandet av skyldigheterna enligt hiss säkerhetslagen är det viktigt att böter kan utdömas för allvarliga brott mot hiss säkerhetslagen, exempelvis vid upprepade brott mot bestämmelserna i hiss säkerhetslagen. I praktiken är böter som utdöms för brott mot hiss säkerhetsbestämmelserna i många fall en ändamålsenlig sanktion eftersom önskat resultat i alla situationer inte längre kan nås genom t.ex. vite.

I den föreslagna paragrafen ingår subsidiaritetsklausul liksom också i 54 § i den gällande elsäkerhetslagen. På försummelse mot skyldigheten att rädda ur hiss enligt 55 § i den föreslagna lagen skulle också utsättande enligt 21 kap. 14 § i strafflagen eller försummande av räddningsåtgärd enligt 21 kap. 15 § i strafflagen komma i fråga, om räddningsåtgärderna blir så mycket försenade att det medför allvarlig fara för liv och hälsa hos den som ska räddas. Också andra bestämmelser om brott mot liv och hälsa enligt 21 kap. i strafflagen skulle kunna äga tillämpning, om vissa skyldigheter enligt den föreslagna hiss säkerhetslagen försumrades avsiktligt eller av oaktsamhet, och detta skulle leda till en annan människas död eller kroppsskada eller risk för sådan. Då kan det handla om t.ex. dödsvållande eller grovt dödsvållande (8 och 9 §) eller vållande av personskada eller grovt vållande av personskada (10 och 11 §) eller framkallande av fara (13 §). Också bestämmelsen om straff för arbetarskyddsbrott enligt 47 kap. 1 § i strafflagen skulle kunna äga tillämpning på försummelse av skyldigheterna för ledaren av hiss arbeten enligt 39 § i den föreslagna lagen.

I det föreslagna 2 mom. föreskrivs att den som bryter mot ett förbud eller ett föreläggande som förstärkts med vite får inte för samma gärning dömas till straff. Momentet motsvarar 54 § 2 mom. i den gällande elsäkerhetslagen.

I 3 mom. föreslås i fråga om CE-märkningsförseelse en hänvisning till lagen om CE-märkningsförseelse (187/2010). I lagen i fråga finns bestämmelser om påföljderna för användning av den i NLF-förordningen avsedda CE-märkningen i strid med bestämmelserna. Lagen i fråga tillämpas på CE-märkningsförseelser, om inte något annat föreskrivs någon annanstans i lag. Genom lagen ifråga säkerställs för sin del i enlighet med artikel 19.6. i hissdirektivet den felfria funktionen av systemet med CE-märkning i sådana fall där CE-märkningen används i strid med bestämmelserna. I lagen om CE-märkningsförseelse kriminaliseras inte utsläppande på marknaden av produkter som saknar CE-märkning, utan den saken har lämnats att bero av den sektorspecifika regleringen.

De föreslagna bestämmelserna om påföljder baserar sig också på artikel 43 i hissdirektivet där det föreskrivs att medlemsstaterna ska föreskriva sanktioner för ekonomiska aktörers överträdelser av bestämmelser i nationell rätt som har utfärdats med tillämpning av hissdirektivet och ska vidta de åtgärder som krävs för att se till att dessa sanktioner tillämpas. Sådana sanktioner kan omfatta straffrättsliga påföljder för allvarliga överträdelser. De föreskrivna sanktionerna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande.

85 §. Sökande av ändring i hiss säkerhetsmyndighetens beslut. I det föreslagna 1 mom. föreskrivs att i ett beslut som hiss säkerhetsmyndigheten har fattat får ändring sökas genom besvär på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. I förvaltningsdomstolens beslut får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen endast, om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd. I den gällande elsäkerhetslagen finns inga bestämmelser om besvärstillstånd.

Den gällande elsäkerhetslagen innehåller inte några bestämmelser om ansökan om omprövning av hissäkerhetsmyndighetens beslut, och någon möjlighet till omprövning föreslås inte bli införd. Något förfarande för begäran om omprövning föreslås inte bli införd, eftersom ett sådant skulle i onödan bromsa rättsäkerheten i sådana fall där det är motiverat att ärendet snabbt förs till domstol för avgörande.

I den föreslagna lagen föreslås inte längre några bestämmelser om arbets- och näringsministeriets beslutsfattande, och därför föreslås det inte heller några bestämmelser om sökande av ändring i ministeriets beslut. För att hissäkerheten ska förverkligas förutsätts att driften av en anordning som vid besiktning har konstaterats strida mot bestämmelserna eller annars äventyra hissäkerheten kan förhindras eller begränsas. Därför föreslås det att det i lagen intas ett moment med bestämmelser om att hissäkerhetsmyndighetens beslut ska iakttas trots att det överklagats, om inte besvärmyndigheten beslutar något annat.

I 3 mom. föreslås att beslut som gäller föreläggande och utdömande av vite samt föreläggande och verkställighet av hot om tvångsutgörande eller hot om avbrytande dock ska kunna överklagas på det sätt som bestäms i viteslagen.

86 §. Sökande av ändring i beslut som fattats av ett kompetensbedömningsorgan, ett auktoriserat organ eller en auktoriserad besiktningsman. I paragrafen föreslås bestämmelser om sökande av ändring i beslut om intyg över överensstämmelse eller besiktningsintyg som utfärdats av ett auktoriserat organ, ett kompetensbedömningsorgan eller av en auktoriserad besiktningsman. När ett kompetensbedömningsorgan, ett auktoriserat organ och en auktoriserad besiktningsman utför lagstadgade besiktningsuppgifter och bedömningar av överensstämmelse är det fråga om offentliga förvaltningsuppgifter enligt 124 § i grundlagen. I 124 § i grundlagen konstateras vidare att när ett privaträttsligt rättssubjekt sköter en offentlig förvaltningsuppgift ska garantier om trygghet av rättsäkerheten ges. Således ska det vara möjligt att söka ändring i beslut som meddelats av ovan nämnda parter för den del det gäller förvaltningsbeslut.

I bestämmelsen om omprövning föreslås enligt 1 mom. en hänvisning till förvaltningslagen. De allmänna bestämmelserna om förfarandet för sökande av omprövning finns i 7 a kap. i förvaltningslagen. I momentet föreslås att omprövning av ett beslut som ett kompetensbedömningsorgan, ett auktoriserat organ eller en auktoriserad besiktningsman har fattat med stöd av den föreslagna lagen får sökas på det sätt som föreskrivs i förvaltningslagen.

I 2 mom. föreslås att i ett beslut som har fattats med anledning av en begäran om omprövning får ändring sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen. Behörig förvaltningsdomstol är enligt förslaget den förvaltningsdomstol inom vars domkrets den ifrågavarande hissen eller säkerhetskomponenten till hissen är belägen eller, när det är fråga om bedömning av kompetensen, där den som berörs av beslutet har sin hemort. I förvaltningsdomstolens beslut får ändring sökas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

I 3 mom. föreslås att ett beslut som ett kompetensbedömningsorgan, ett auktoriserat organ eller en auktoriserad besiktningsman fattat med stöd av den föreslagna lagen ska iakttas trots att det överklagats, om inte besvärmyndigheten beslutar något annat. Bestämmelserna om ändringssökande föreslås bli ändrade jämfört med nuläget så att förfarandet med besvärstillstånd ska införas i större utsträckning vid ändringssökande.

87 §. Delegationen för el- och hissäkerhet. Det föreslås att arbets- och näringsministeriet tillsätter en delegation för utveckling och övervakning av el- och hissäkerhetsfrågorna. Delegationen tillsätts för tre år i sänder. Till delegationen utses företrädare för olika intressentgrupper. Delegationen biträder arbets- och näringsministeriet och hissäkerhetsmyndigheten vid utveckling

ingen och uppföljningen av bestämmelserna i den föreslagna lagen och elsäkerhetslagen. Delegationen föreslås vid behov behandla frågor kring hissäkerheten och då inkalla företrädare för myndigheter, organisationer och olika aktörer till delegationens möten.

I 2 mom. föreslås att närmare bestämmelser om delegationens sammansättning och uppgifter ska utfärdas genom förordning av statsrådet.

88 §. Olycksrapportering. En viktig del av hissäkerhetsmyndighetens verksamhet består av undersökningen av olycksfall. För att det ska vara möjligt att utföra sådana undersökningar föreslås det i 1 mom. en skyldighet för hissleverantörer, verksamhetsutövare, auktoriserade organ, auktoriserade besiktningsmän och hissinnehavare att till hissäkerhetsmyndigheten anmäla sådana allvarliga olyckor där hissar varit inblandade. En motsvarande skyldighet gäller enligt förslaget också polisen, räddningsmyndigheterna och arbetarskyddsmyndigheterna.

I 2 mom. definieras en allvarlig olycka. Med allvarlig olycka avses olyckor med dödlig utgång eller olyckor som förorsakar allvarlig skada på en persons hälsa, egendom eller miljö eller olyckor som har förorsakat en uppenbar risk för person-, sak- eller miljökada.

89 §. Undersökning av olyckor. I den föreslagna paragrafen förutsätts att hissäkerhetsmyndigheten ska undersöka alla allvarliga olyckor som inträffat för hissar. Detta behövs för att reda ut orsaken till olyckan eller förebygga olyckor. Hissäkerhetsmyndigheten föreslås dessutom kunna undersöka också andra olyckor som inträffat för hissar, om detta behövs. Säkerhets- och kemikalieverket ska föra statistik över inträffade olyckor och publicera sammanfattningar av dem.

90 §. Ikraftträdande. Lagen föreslås träda i kraft den 20 april 2016 vid samma tidpunkt som hissdirektivets tillämpning börjar.

91 §. Övergångsbestämmelser. I 1 mom. föreslås att hissar och säkerhetskomponenter till hissar som har släppts ut på marknaden före den föreslagna lagens ikraftträdande och vars överensstämmelse med kraven har säkerställts i enlighet med sådana bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet, får fortsätta att tillhandahållas på marknaden vid lagens ikraftträdande. I lagen föreslås dessutom bestämmelser om att intygen över sådana hissars och säkerhetskomponenters överensstämmelse med kraven förblir fortsättningsvis i kraft. Bestämmelsen baserar sig på artiklarna 44.1 och 44.2 i hissdirektivet.

I 2 mom. föreslås att de ärenden som är anhängiga vid den nya lagens ikraftträdande behandlas och avgörs enligt de bestämmelser som gällde vid lagens ikraftträdande. Med den gällande lagstiftningen avses närmast elsäkerhetslagen och de bestämmelser på lägre nivå som utfärdats med stöd av den.

I 3 mom. föreslås att den delegation för elsäkerhet som arbets- och näringsministeriet tillsatt den 22 oktober 2014 får fortsätta sitt arbete tills mandatperioden löper ut. Efter den föreslagna lagens ikraftträdande avses med delegationen för elsäkerhet den delegation för el- och hissäkerhet som anges i den föreslagna lagen.

I 4 mom. föreslås att de behörighetsintyg, undantagslov och dispenser som beviljats före denna lags ikraftträdande förblir i kraft med samma befogenheter som hittills.

Med stöd av elsäkerhetslagen och dess föregångare ellagen och lagen angående elektriska anläggningar har det beviljats sådana verksamhetstillstånd och konstateranden av kompetens som hör till hissäkerhetslagens tillämpningsområde. Med tanke på kontinuiteten i verksamheten är det motiverat att i den föreslagna lagen bestämma att tillstånden och konstaterandena av

kompetensen också fortsättningsvis ska vara i kraft. De kan anses motsvara sådan anmälan om hissarbeten och sådant konstaterande av kompetensen som förutsätts i hisslagen.

I 5 mom. föreslås att kompetensbedömningsorganet, på skriftlig begäran, ska kunna omvandla behörighetsintyg som varit i kraft före den föreslagna lagens ikraftträdande till behörighetsintyg enligt den föreslagna lagen, så att hissbehörighet 1 och hissbehörighet 2 enligt den gällande elsäkerhetslagen samt motsvarande behörigheter som avses i tidigare bestämmelser ska berättiga till hissbehörighet enligt den föreslagna lagen. Kriterierna för den föreslagna hissbehörigheten motsvarar tidigare kriterier för behörighet som berättigat till underhålls- och reparationsarbeten.

I 6 mom. föreslås att en verksamhetsutövare som vid den föreslagna lagens ikraftträdande har behörighet att utföra hissarbeten får fotsätta sin verksamhet i den omfattning som framgår av hans eller hennes tidigare verksamhetsanmälan eller det tidigare beviljade tillståndet.

I 7 mom. föreslås bestämmelser om att ett auktoriserat organ och ett kompetensbedömningsorgan som godkänts före den föreslagna lagens ikraftträdande får fotsätta sin verksamhet utan särskilt godkännande.

2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

Hissdirektivets centrala krav på hissar och säkerhetskomponenter till hissar har inkluderats i den föreslagna hiss säkerhetslagen. Statsrådets förordning om hissars säkerhet är under beredning.

Avsikten är att närmare bestämmelser om de väsentliga hälso- och säkerhetskraven för hissar och säkerhetskomponenter till hissar ska utfärdas genom förordning av statsrådet. Eftersom bilagorna till hissdirektivet innehåller riktligt med detaljerade, delvis relativt tekniska krav angående bl.a. förfaranden för bedömning av överensstämmelse och innehållet i EU-försäkran om överensstämmelse, är avsikten att det i statsrådets förordning med hjälp av hänvisningsteknik hänvisas till bilagorna till hissdirektivet. Avsikten är dessutom att det genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om studieinnehållet i och omfattningen av utbildningskraven. Dessa utgör ren nationell reglering.

Hiss säkerhetsmyndigheten föreslås ha befogenhet att meddela anvisningar inom sitt ansvarsområde utan explicit bemyndigande i lag (GrUU 6/2003 rd, 20/2004 rd och 30/2005 rd).

3 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 20 april 2016 vid samma tidpunkt som hissdirektivets tillämpning börjar.

4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Genom propositionen revideras lagstiftningen om hissars säkerhet så att den uppfyller kraven i grundlagen. Vissa bestämmelser som ingår i propositionen är av betydelse ur grundlagens synpunkt.

Bemyndigande att utfärda förordning och överföring av lagstiftningsbehörighet

I 80 § 1 mom. i grundlagen föreskrivs att republikens president, statsrådet och ministerierna kan utfärda förordningar med stöd av ett bemyndigande i denna grundlag eller i någon annan lag. Genom lag ska dock utfärdas bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag.

Den grundregel som finns i lagen är bidande för och begränsar behörigheten för den som utfärdar förordning. I lag ska föreskrivas om grundläggande saker, och av lagen ska tydligt framgå om vilka saker som ska föreskrivas genom förordning. Tillämpningsområdet för ett bemyndigande ska vara exakt avgränsat. Också enligt grundlagsutskottets praxis ska de befogenheter som har att göra med utfärdandet av förordning och delegering av lagstiftningsbehörighet vara tillräckligt exakta och noggrant avgränsade (GrUU 16/2002 rd, s. 2, GrUU 19/2002 rd, s.5, GrUU 1/2004 rd, s. 2 och GrUU 17/2010 rd, s.2). Exempelvis i grundlagsutskottets utlåtande GrUU 10/2014 rd betonas kraven på exakthet och noggrann avgränsning. I samma utlåtande konstaterar grundlagsutskottet att det är typiskt för miljölagstiftningen att en betydande del av den detaljerade regleringen ingår i författningar på lägre nivå än lag. Enligt utskottet beror det i stor utsträckning på att bestämmelserna behöver vara synnerligen detaljerade och av teknisk karaktär. Grundlagsutskottet påpekar dessutom att det ofta behövs bemyndiganden när Europeiska unionens relativt omfattande och detaljerade lagstiftning ska genomföras. Alla ovan nämnda argument stämmer också på fallet med den föreslagna hiss säkerhetslagen. Enligt 80 § 2 mom. i grundlagen ska tillämpningsområdet för ett bemyndigande vara exakt avgränsat (GrUU 46/2001 rd, s. 3/I och GrUU 16/2002 rd, s. 2/I).

En av de viktigaste orsakerna till totalreformen av lagstiftningen om hissars säkerhet är att den gällande lagstiftningen inte uppfyller kraven i grundlagen. I den gällande lagstiftningen om hissars säkerhet har bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter inte utfärdats genom lag. Det gällande hissdirektivet har genomförts genom handels- och industriministeriets beslut.

I lagförslaget ingår flera bemyndiganden att utfärda bestämmelser på lägre nivå. Samtliga bemyndiganden att utfärda förordning har riktats till statsrådet. Nästan alla bestämmelser som innehåller ett bemyndigande har i den föreslagna lagen placerats i och sakligt kopplats till den paragraf där saken i fråga regleras (6,7, 11, 12, 13, 46, 69 och 87 § i lagförslaget). I paragrafen om bemyndigande (69 §) i lagförslaget har bestämmelser om bemyndigande samlats från flera paragrafer. Det har varit lagtekniskt mer ekonomiskt att samla bemyndiganden från flera paragrafer i en och samma paragraf. I den föreslagna lagen ingår bemyndiganden att utfärda förordning bl.a. om de väsentliga hälso- och säkerhetskraven för hissar och säkerhetskomponenter till hissar enligt 7 § samt om förfarandena för bedömning av deras överensstämmelse enligt 11 och 12 §. Avsikten är att det i statsrådets förordning med stöd av de två sistnämnda bemyndiganden och med hjälp av statisk hänvisningsteknik ska hänvisas till bilagorna II, IV-XII till hissdirektivet. Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande (GrUU 5/2013 rd) ansett att dynamiska hänvisningar är förenade med problem. Utskottet anser att ett särskilt problem med denna hänvisningsteknik är att hänvisningen är dynamisk, alltså också syftar till att så att säga på förhand genomföra framtida EU-bestämmelser. Utskottet påpekade att ett avsevärt tydligare sätt än att ha dynamiska hänvisningar på lagnivå vore att ta in de tekniska bestämmelserna i en förordning som utfärdas med stöd av ett normalt bemyndigande. Avsikten är att hissdirektivets bilaga om de grundläggande hälso- och säkerhetskraven (bilaga I till hissdirektivet) samt hissdirektivets bilaga med en förteckning över säkerhetskomponenter till hissar (bilaga III till hissdirektivet) ska med stöd av en sedvanlig bestämmelse om bemyndigande inkluderas, dvs. inkorporeras, i statsrådets förordning. De ovan nämnda bilagorna kan trots sitt tekniska innehåll ur lag användarens synvinkel betraktas som så pass viktiga att det kan anses nödvändigt att införliva dem i den nationella lagstiftningen. Avsikten är däremot att de övriga bilagorna till hissdirektivet ska genomföras så att man i stället för statsrådets förordning tillämpar hänvisningsteknik, dvs. att det i förordningen inkluderas en hänvisning till bilagorna

till direktivet. Denna hänvisning är statisk, dvs. avsikten är inte att på förhand så att säga genomföra kommande EU-lagstiftning. De avsedda bilagorna till hissdirektivet (bilaga II, bilagorna IV-XII) reglerar tekniska detaljer, de används av en mycket begränsad skara användare och dessutom har inget rörelseutrymme för medlemsstaterna i fråga om det materiella innehållet föreskrivits i de avsedda bilagorna till hissdirektivet. Bilagorna i fråga har inte ändrats i det gällande hissdirektivet. Således anses det motiverat att dessa bilagor till direktiv, vilka handlar om innehållet i förfarandena för bedömning av överensstämmelse och i EU-försäkringen om överensstämmelse, sätts i kraft genom statsrådets förordning med hjälp av hänvisningar till de ovan nämnda bilagorna till hissdirektivet. Också i dessa fall har de detaljer som omfattas av bemyndigandet definierats exakt i lag och tillämpningen av bemyndigandet har avgränsats.

I den föreslagna lagen ska föreskrivas om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen hör till området för lag. Bemyndigandena har formulerats så att de är exakta och noggrant avgränsade. Lagförslagets bestämmelser om bemyndigande strider inte mot grundlagen.

Genomförandet av hissdirektivet ska ske genom en helhet av följande fem författningar: hissäkerhetslagen, statsrådets förordning om hissars säkerhet, hissdirektivet, lagen om marknadskontrollen av vissa produkter samt lagen om anmälda organ för vissa produktgrupper. En betydande del av innehållet i hissäkerhetslagen utgörs dock av annan nationell reglering än genomförandet av hissdirektivet. Genomförandet av hissdirektivet och annan nationell reglering om hissars säkerhet bildar således tillsammans en kompakt helhet.

Överföring av förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter

Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt får dock ges endast myndigheter.

Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Det att förvaltningsuppgifter anförtros någon annan än myndigheterna utgör en avvikelse från regeln. Skötseln av offentliga förvaltningsuppgifter ska i första hand höra till organ som organiserats i form av en myndighet. Bestämmelsen i 124 § i grundlagen tillåter dock privatisering av offentliga förvaltningsuppgifter, men ställer ramvillkor för detta. Bestämmelsen möjliggör en flexibel utveckling av myndighetsmaskineriet genom att aktörer utanför myndighetsmaskineriet utnyttjas. Offentliga förvaltningsuppgifter kan dock endast i begränsad omfattning anförtros andra än myndigheter. Grundlagsutskottet har behandlat frågan om överföring av förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter t.ex. i sina utlåtanden GrUU 23/2000 rd (lotterilagen) och GrUU 28/2001 rd (lagen om privata säkerhetstjänster). Grundlagsutskottet har konstaterat att kravet på ändamålsenlighet är en rättslig förutsättning som ska bedömas från fall till fall (GrUU 11/2006 rd). Då måste man bland annat beakta vilken typ av förvaltningsuppgift det handlar om (GrUU 48/2010 rd, lagen om Finlandsskogscentral).

Utgående från grundlagsutskottets ställningstaganden förutsätter tryggheten av kraven på god förvaltning att kompetensen och lämpligheten av dem som sköter administrativa uppgifter, övervakningen och styrningen av den administrativa uppgiften samt exaktheten och annan ändamålsenlighet av regleringen säkerställs. Bestämmelser om skötseln av uppgifter som anförtros andra än myndigheter och om de förfaranden som ska följas därvid ska utfärdas i lag och de ska vara tillräckligt detaljerade, noggrant avgränsade och täckande. Uppgifterna och

eventuella självständiga befogenheter ska definieras exakt. I 7 kap. i den föreslagna lagen har exakta bestämmelser om uppgifterna och behörighetskraven för och tillsynen över verksamheten hos auktoriserade organ, auktoriserade besiktningsmän och kompetensbedömningsorgan utfärdats. Hissäkerhetsmyndigheten ska utöva tillsyn över kompetensbedömningsorgan, auktoriserade organ och auktoriserade besiktningsmäns verksamhet.

Den periodiska besiktningen av hissar och lyftdörrar enligt 56 § och certifieringsbesiktningen enligt 57 § i den föreslagna lagen är offentliga förvaltningsuppgifter i den bemärkelse som avses i 124 § i grundlagen. Överföringen av dem på parter utanför myndighetsmaskineriet är med beaktande av innehållet i uppgiften inte problematiskt. Med tanke på ändamålsenlighetskravet finns det inte något hinder för att anförtro utförandet av besiktningar av teknisk art och utfärdandet av besiktningsdekaler och protokoll på basis av dem även åt andra än myndigheter. Utförandet av besiktningsuppgifter inbegriper inte sådan befogenheter som kan anses innebära utövning av betydande offentlig makt. Auktoriserade organ och auktoriserade besiktningsmäns uppgifter är sådana bedömningsuppgifter som kräver tekniskt specialkunnande, och grundlagsutskottet har i olika sammanhang ansett det motiverat att mot bakgrund av 124 § i grundlagen anförtro dem åt utomstående (t.ex. GrUU 43/2000 rd, GrUU 16/2002 rd och GrUU 180/2000 rd).

Enligt 48 § i lagförslaget ska ett kompetensbedömningsorgan bedöma en persons kompetens och ge denne ett behörighetsintyg. Enligt den föreslagna 49 § ska kompetensbedömningsorganet även bedöma tillräckligheten av examen som avlagts utomlands eller av arbetserfarenhet som skaffats utomlands i enlighet med direktivet om yrkeskompetens.

Enligt 64 § i lagförslaget godkänner hissäkerhetsmyndigheten kompetensbedömningsorganen. Ett villkor för godkännandet är att sökanden uppfyller de krav på kompetens och oavhängighet som föreskrivs i 65 § samt andra villkor.

Ändamålsenlighetskravet i samband med överföring av offentliga förvaltningsuppgifter på annan än myndigheter är enligt förarbetena till grundlagen och grundlagsutskottet en rättslig förutsättning vars uppfyllelse måste prövas från fall till fall. Då måste det bland annat beaktas vilken typ av förvaltningsuppgift det handlar om (GrUU 48/2010 rd och GrUU 53/2010 rd). Det har dessutom i den juridiska litteraturen ansetts att ändamålsenligheten måste bedömas varje gång då en förvaltningsuppgift föreslås bli anförtrodd någon utanför myndighetsorganisationen. (Keravuori-Rusanen, Marietta: Yksityinen julkisen vallan käyttöjäenä. Valtiosääntö-oikeudellinen tutkimus julkisen hallintotehtävän antamisesta muulle kuin viranomaiselle. Helsingfors 2008, s. 321).

Hissäkerhetsmyndigheten utövar tillsyn över kompetensbedömningsorganets verksamhet och ser till att de krav som utgör villkor för godkännande blir uppfyllda. I 67 § i lagförslaget åläggs kompetensbedömningsorganet att regelbundet till hissäkerhetsmyndigheten lämna de uppgifter om skötseln av offentliga förvaltningsuppgifter som anges i paragrafen. Med stöd av 72 § i lagförslaget har hissäkerhetsmyndigheten rätt att av kompetensbedömningsorganet få sådana uppgifter som behövs för tillsynen över efterlevnaden av lagen. 68 § i lagförslaget gör det möjligt för hissäkerhetsmyndigheten att vid behov snabbt och också strängt ingripa i missförhållanden.

Det bör dessutom märkas att ett behörighetsintyg som kompetensbedömningsorganet utfärdar inte direkt ger rätt till utövande av yrke utan också andra förutsättningar som föreslås i lagen ska vara uppfyllda.

Kompetensbedömningsorganets prövningsrätt vid beslutsfattande begränsas väsentligt av att innehållet i och omfattningen av lämplig examen har i bestämmelserna definierats exakt och

avgränsats noggrant. Av den utbildning, arbetserfarenhet och säkerhetsexamen som utgör villkor för behörighetsintyget är endast arbetserfarenheten förenad med prövning då man bedömer tillräckligheten av arbetserfarenhet. Kompetensbedömningsorganet beviljar inte rätt till att inleda hissarbeten och det utövar inte heller tillsyn över verksamhetsutövare. Först efter det att hiss säkerhetsmyndigheten fått en anmälan enligt 42 § ska verksamhetsutövaren få rätt att inleda hissarbetena. Av anmälan ska framgå att det utsetts en ledare av hissarbeten som har ett kompetensintyg. Kompetensintyget ger alltså inte behörighet att utföra hissarbeten utan det krävs dessutom en anmälan till hiss säkerhetsmyndigheten. Å andra sidan är avsaknaden av behörighetsintyg inte heller något hinder för utövande av yrke, eftersom det alltid finns en möjlighet att anställa en kompetent ledare av hissarbeten under vars ledning hissarbeten kan utföras.

De kompetensbedömningsuppgifter som anförtratts kompetensbedömningsorgan har visat sig vara en sådan förvaltningslösning som är ändamålsenlig på det sätt som avses i 124 § i grundlagen. Endast ett av besluten överklagades hos förvaltningsdomstolen. Vid bedömningen av kompetensbedömningsorganets skötsel av de föreslagna offentliga förvaltningsuppgifterna ska man beakta det faktum att kompetensbedömningsorganet ända sedan 1996 haft befogenhet att ge behörighetsintyg till personer som uppfyller kraven i lag, således handlar det alltså om en i högsta grad etablerad administrativ lösning (GrUU 53/2010 rd). Kompetensbedömningsorganet har skött väl sin offentliga förvaltningsuppgift, och de grundläggande fri- och rättigheter, rättssäkerheten eller andra krav avseende god förvaltning har inte äventyrats. Kompetensbedömningsorganets uppgifter ska bli oförändrade och inga nya uppgifter föreslås för organet.

Avsikten med den föreslagna lagen är inte att ändra kompetensbedömningsorganets uppgifter, ställning eller arten av den offentliga förvaltningsuppgift som redan en gång år 1996 och genom lagändringen 2004 anförtratts kompetensbedömningsorganet. När det gäller kompetensbedömningsorganet är regleringen inte problematisk i konstitutionellt hänseende.

På de i lagförslaget avsedda auktoriserade organens, auktoriserade besiktningsmännens och kompetensbedömningsorganens verksamhet tillämpas de allmänna förvaltningslagarna enligt en uttrycklig hänvisning i 67 § 6 mom. i den föreslagna lagen. Det föreslås att det i lagförslaget tas in en informativ hänvisning till de allmänna förvaltningslagarna, trots att det enligt grundlagsutskottets nyare praxis inte längre är nödvändigt att ta in en hänvisning till allmänna förvaltningslagar, eftersom dessa med stöd av bestämmelserna om tillämpningsområde, definitionen på myndigheter eller skyldigheten att ge språklig service även tillämpas på enskilda när de sköter offentliga förvaltningsuppgifter (GrUU 15/2012 rd, GrUU 13/2010 rd och GrUU 42/2005 rd). Grundlagsutskottet har dock ansett att inget hindrar från att i bestämmelser ta in en hänvisning till de allmänna förvaltningslagarna, om en täckande förteckning över vilka lagar som ska tillämpas tas in i en separat paragraf (GrUU 37/2010).

När personalen hos ett auktoriserat organ och ett kompetensbedömningsorgan samt en auktoriserad besiktningsman fullgör offentliga förvaltningsuppgifter enligt denna lag handlar de enligt det föreslagna 67 § 1 mom. under straffrättsligt tjänsteansvar.

Ett auktoriserat organ eller ett kompetensbedömningsorgan får enligt 65 § 3 mom. i lagförslaget anlita utomstående provningstjänster och besiktningsstjänster eller andra utomstående tjänster för delåtgärder inom utförandet av bedömningsuppgifterna. Därvid ska dessa se till att underleverantören i fråga uppfyller de krav som anges i lag, och de ansvarar också i övrigt för sådant arbete som de låter utföras av underleverantörer. Ett auktoriserat organ och ett kompetensbedömningsorgan har alltid ett helhetsansvar gentemot kunderna, och det kan inte delegera helhetsbedömningen till underleverantören. Således kan en underleverantör ses som organets osjälvständiga kontrollant (GrUU 16/2002 rd).

I 80 § i lagförslaget föreskrivs om hissäkerhetsmyndighetens möjlighet att anlita experter vid undersökning, provning och bedömning. I 2 mom. föreslås bestämmelser om de krav som ställs på utomstående experter. I den övervakning som avses är det fråga om en offentlig förvaltningsuppgift vid vilken hissäkerhetsmyndigheten enligt bestämmelsen ska kunna assisteras av utomstående experter. Enligt Finlands grundlag ska kraven på rättssäkerhet och god förvaltning uppfyllas när offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter. Enligt grundlagsutskottets praxis (GrUU 18/2007 rd, GrUU 20/2006 rd och GrUU 33/2004 rd) förutsätter skötseln av offentliga förvaltningsuppgifter att personalen handlar under tjänstansvar.

Rätten till arbete och näringsfrihet

Enligt 18 § 1 mom. i grundlagen har var och en i enlighet med lag rätt att skaffa sig sin försörjning genom näring som han eller hon valt fritt. Grundlagsutskottet har i sin praxis sett näringsfriheten som huvudregel, men ansett att tillståndsplikt för näringsverksamhet är möjligt i undantagsfall. Begränsningarna av näringsfriheten bör vara exakta och noga avgränsade. Inskränkningarnas substans, såsom omfattning och förutsättningar, ska framgå av lagen (GrUU 13/2014 rd inkl. hänvisningar).

Grundlagsutskottet har behandlat förhållandet mellan tillståndsplikt och näringsfrihet bl.a. i sina utlåtanden GrUU 24/2010 rd, GrUU 33/2005 rd, GrUU 23/2000 rd och GrUU 35/1998 rd. En registreringsplikt har konstitutionellt jämförts med tillståndsplikt (t.ex. GrUU 15/2008 rd och GrUU 24/2000 rd).

Enligt grundlagsutskottet ska tillståndsplikten föreskrivas genom lag, som ska uppfylla de allmänna villkoren för en lag som inskränker en grundläggande rättighet. Begränsningarna av näringsfriheten bör vara exakta och noga avgränsade. Deras substans, såsom omfattning och förutsättningar, ska framgå av lagen. När det gäller innehållet i regleringen är det viktigt att bestämmelserna om tillståndsvillkor och tillståndets giltighet garanterar en tillräcklig förutsebarhet i myndigheternas verksamhet. Betydelsefullt i detta avseende är bland annat i vilken omfattning myndigheternas befogenheter bygger på s.k. bunden provning eller ändamålsenlighetsprovning (t.ex. GrUU 32/2010 rd, GrUU 15/2008 rd, GrUU 33/2005 rd och GrUU 66/2002 rd).

Fastän den föreslagna regleringen inte handlar om begränsande av näringsfriheten, som tryggs i 18 § i grundlagen, genom tillståndsförfarande, kan det bedömas att anmälningsskyldigheten enligt 42 § i lagförslaget har faktiska konsekvenser för idkande av näring i fråga om verksamhetsutövare och ledare av hissarbeten. Bestämmelserna ska således uppfylla de allmänna villkor som ställs på en lag som inskränker de grundläggande rättigheterna inklusive kraven på noggrann avgränsning och exakthet i fråga om begränsningarna av näringsfriheten liksom också kravet angående tillräcklig förutsägbarhet i myndigheternas verksamhet. Bakom den anmälan som ska göras till hissäkerhetsmyndigheten kan anses ligga sådana viktiga samhälleliga intressen som har samband med säkerheten och som talar för en sådan reglering som föreslagits i lagförslaget.

Bestämmelserna i 40 och 46 § i lagförslaget uppfyller i sak de krav som ställts i grundlagsutskottets ovan beskrivna tolkningspraxis. Kompetensbedömningsorganets provningsrätt är bunden i 48 §, dvs. organet ska bevilja hissbehörighet och utfärda behörighetsintyg till en person som uppfyller kraven i den föreslagna lagen.

Grundlagsutskottet har i sin praxis i fråga om reglering av näringsverksamhet ansett att återkallande av ett tillstånd är en myndighetsåtgärd som ingriper kraftfullare i individens rättsliga ställning än avslag på en ansökan om tillstånd (GrUU 19/2002 rd och GrUU 28/2001 rd). Där-

för har utskottet ansett att det för att lagstiftningen ska vara proportionerlig är nödvändigt att möjligheten att återkalla tillstånd kopplas till allvarliga eller väsentliga förseelser eller försummelser och till att eventuella anmärkningar och varningar till tillståndshavaren inte har lett till att bristerna i verksamheten har korrigerats (t.ex. GrUU 32/2010 rd, GrUU 31/2006 rd, GrUU 8/2006 rd, GrUU 48/2005 rd och GrUU 40/2002 rd). Tillståndshavaren ska dessutom innan tillståndet återkallas beredas tillfälle att rätta till en brist som upptäckts i koncessionsvillkoren (GrUU 66/2002 rd).

Enligt förslaget är hissbehörigheten beviljad på livstid och den kan inte återkallas. Hissäkerhetsmyndigheten ska dock enligt förslaget ha möjlighet att ingripa i verksamhetsutövares och ledarens av hissarbeten verksamhet. I 76 § i lagförslaget föreskrivs att om en ekonomisk aktör eller verksamhetsutövare som utför hissarbeten inte iaktta denna lag eller de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den kan hissäkerhetsmyndigheten använda tvångsmedel. Innan hissäkerhetsmyndigheten förbjuder verksamheten ska myndigheten uppmana verksamhetsutövaren att avhjälpa bristen inom utsatt tid eller ge ledaren av hissarbeten en varning. Om bristerna eller försummelserna är allvarliga eller väsentliga eller om de trots en given uppmaning eller varning inte har resulterat i att bristerna eller försummelserna avhjälpats, kan hissäkerhetsmyndigheten först därefter för viss tid eller tills vidare förbjuda den ekonomiska aktören, verksamhetsutövaren eller ledaren av hissarbeten att helt eller delvis utöva verksamhet. Det föreslås däremot att hissäkerhetsmyndighetens beslut om godkännande som auktoriserad besiktningsman, auktoriserat organ eller kompetensbedömningsorgan kan återkallas med stöd av 68 §. Därvid kan beslutet om godkännande dock inte annulleras genast utan man ska först sätta ut en frist för avhjälpande av bristen.

Propositionen innehåller exakta och noggrant avgränsade behörighetskrav för ledaren av hissarbeten och grundläggande krav på yrkeskompetens för den som självständigt utför hissarbeten. Med avvikelse från den gällande lagstiftningen inbegriper propositionen inte längre särskilda behörighetskrav med avseende på installationen av nya hissar.

I propositionen ingår flera nya preciserande skyldigheter för ekonomiska aktörer, vilka baserar sig på EU:s produktreglering, så att ansvaret för tillverkaren av säkerhetskomponenter till hissar, leverantören av hissar samt för dem som importerar produkter till EU-området betonas ytterligare och så att också varudistributörernas och tillverkarens representants skyldigheter preciseras.

Ändringarna har samband med särskilt skyldigheterna att märka produkter, vilket förbättrar spårbarheten av produkter i fråga om uppgifterna om leverantörskedjan och skyldigheterna att bevara handlingarna, samt skapandet av klarhet i ansvarsfördelningen mellan de ekonomiska aktörerna. Innehållsmässigt är propositionen långt lagteknisk, och det som föreslagits innebär inte någon betydande ändring jämfört med nuläget, dvs. leverantörens och tillverkarens roll att tillräckligt omsorgsfullt säkerställa att hissar och säkerhetskomponenter till hissar överensstämmer med kraven innan produkterna släpps ut på marknaden. Förslaget innehåller inte några betydande ändringar i de tekniska kraven eller säkerhetskraven på hissar eller säkerhetskomponenter till hissar. Hissar och säkerhetskomponenter till hissar kan, om de fungerar felaktigt, leda till döden eller förorsaka betydliga person- eller egendomsskador. Med tanke på förverkligandet av nämnda grundläggande fri- och rättigheter kan de föreslagna bestämmelser som begränsar näringsfriheten anses vara motiverade.

Den föreslagna regleringen kan således inte betraktas som problematisk mot bakgrund av 18 § 1 mom. i grundlagen.

Skydd för privatlivet

Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen är vars och ens privatliv, heder och hemfrid tryggade. Närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter utfärdas genom lag.

Grundlagsutskottet har bedömt bestämmelserna om myndigheternas rätt att få och skyldighet att lämna ut uppgifter med avseende på skyddet för privatliv och personuppgifter och då noterat bland annat vad och vem rätten att få uppgifter gäller och hur rätten är kopplad till nödvändighetskriteriet. Myndigheternas rätt att få och möjlighet att lämna ut uppgifter kan enligt utskottet gälla "behövliga uppgifter" för ett visst syfte, om lagen ger en uttömmande förteckning över innehållet i uppgifterna. Om innehållet däremot inte anges i form av en förteckning, ska det i lagstiftningen ingå ett krav på att "uppgifterna är nödvändiga" för ett visst syfte (t.ex. GrUU 10/2014 rd). I 74 § i lagförslaget har datainnehållet inte räknats upp på ett uttömmande sätt, men datainnehållet har begränsats till uppgifter som är nödvändiga för tillsynen.

Lagförslaget innehåller bestämmelser som gäller behandlingen av personuppgifter. Bestämmelsen om samlande av personuppgifter ingår i 42 § om anmälningar och bestämmelsen om hissäkerhetsmyndighetens register ingår i 43 §. Av de föreslagna bestämmelserna framgår syftet med registreringen, innehållet i de personuppgifter som ska registreras, tillåtna användningsändamål och hur länge uppgifterna får bevaras. I 43 § 4 mom. i lagförslaget finns dessutom bestämmelser om överlåtelse av vissa personuppgifter via elektroniskt datanät.

Enligt grundlagsutskottets etablerade praxis är det vid en registrering viktigt att reglera åtminstone syfte, innehållet i de registrerade personuppgifterna, tillåtna användningsändamål, inbegripet uppgifternas tillförlitlighet och bevaringstiden för uppgifterna i personregistren samt den registrerades rättsskydd. Regleringen av dessa faktorer på lagnivå ska dessutom vara omfattande och detaljerad (t.ex. GrUU 19/2012 rd, GrUU 38/2010 rd, GrUU 35/2004 rd och GrUU 51/2002 rd).

Ovan nämnda omständigheter har beaktats i 43 § i lagförslaget.

Sammandrag

Enligt regeringens uppfattning kan det lagförslag som ingår i propositionen behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Fastän propositionen inbegriper flera olika grundlagsaspekter har dessa vid beredningen av propositionen kunnat bedömas i ljuset av grundlagsutskottets tidigare praxis och de föreslagna bestämmelserna har utformats på ett sätt som inte anses orsaka problem i förhållande till grundlagen. Regeringen anser därför att det inte är nödvändigt att begära ett utlåtande av grundlagsutskottet.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Hiss säkerhetslag

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att säkerställa överensstämmelse med kraven hos och den fria rörligheten av hissar och säkerhetskomponenter till hissar som släpps ut på marknaden. Genom denna lag genomförs Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/33/EU om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om hissar och säkerhetskomponenter till hissar, nedan *hissdirektivet*.

Denna lag syftar också till att säkerställa säkerheten hos hissar i drift.

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag ska tillämpas på hissar som är permanent installerade i byggnader och anläggningar och som är avsedda för transport av

- 1) personer,
- 2) personer och gods,
- 3) enbart gods om lastbäraren utan svårighet kan beträdas av en person och är utrustad med manöverknappar som finns antingen inuti lastbäraren eller inom räckhåll för en person som befinner sig i lastbäraren.

Med undantag för 2 och 3 kap., ska denna lag också tillämpas på lätthissar, rulltrappor, rullramper och paternosterhissar för personbefordran.

Bestämmelserna i 1, 6, 8 och 9 kap. samt 53 och 54 § tillämpas också på eldrivna lyftdörrar där dörrytan inte vrids till en rulle runt axeln och som inte är i privat bruk.

Denna lag tillämpas också på säkerhetskomponenter till hissar.

3 §

Begränsningar av tillämpningsområdet

Denna lag tillämpas inte på följande anordningar:

- 1) bygghissar,
- 2) linbanor och släpliftar, inklusive bergbanor,
- 3) hissar som är särskilt konstruerade och tillverkade för militära eller polisiära ändamål,
- 4) lyftanordningar från vilka arbete kan utföras,
- 5) gruvhissar med linspel,
- 6) lyftanordningar som är avsedda för lyft av aktörer under artistiska framträdanden,
- 7) lyftanordningar som är installerade i transportmedel,
- 8) lyftanordningar som utgör en beståndsdel av en maskin och uteslutande är avsedda för tillträde till arbetsplatser, inbegripet underhålls- och inspektionsplatser på maskinen,

9) kuggstångsdrivna tåg.

Bestämmelserna i 2 och 3 kap. tillämpas inte på hissar med en hastighet av högst 0,15 m/s.

4 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *hiss* en lyftanordning som betjänar fasta stannplan och som har en lastbärare som styrs längs fasta gejdrar med en lutning större än 15 grader mot horisontalplanet, eller en lyftanordning som rör sig längs en fast rörelse bana trots att den inte är styrd längs fasta gejdrar,

2) *lastbärare* den del av hissen som bär upp personer eller gods, för att lyfta eller sänka dessa,

3) *lätthiss* en vertikalhiss med schakt som är avsedd för personbefordran och som rör sig mellan de olika våningsplanen i en byggnad med en hastighet som inte överstiger 0,15 m/s och vars lastbärare kan vara en helt sluten hisskorg eller delvis eller helt öppen hisskorg och som hör till tillämpningsområdet för Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/42/EG om maskiner och ändring av direktiv 95/16/EG (omarbetning),

4) *harmoniserad unionslagstiftning* all unionslagstiftning genom vilken villkoren för saluföring av produkter harmoniseras,

5) *ackreditering* ackreditering enligt definitionen i artikel 2.10 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93, nedan *NLF-förordningen*,

6) *anmält organ* ett organ som utsetts av någon av Europeiska unionens medlemsstater och som anmälts till Europeiska kommissionen och som har rätt att utföra bedömningar av överensstämmelse,

7) *utsläppande på marknaden* tillhandahållande av en säkerhetskomponent till hissar första gången på unionsmarknaden eller tillhandahållande av en hiss för användning på unionsmarknaden i samband med kommersiell verksamhet, mot betalning eller kostnadsfritt,

8) *tillhandahållande på marknaden* leverans av en säkerhetskomponent till hissar för distribution eller användning på unionsmarknaden i samband med kommersiell verksamhet, mot betalning eller kostnadsfritt,

9) *harmoniserad standard* en europeisk standard som antagits på grundval av europeiska kommissionens begäran för tillämpningen av unionens harmoniseringslagstiftning,

10) *hissleverantör* varje fysisk eller juridisk person som svarar för konstruktion, tillverkning, installation och utsläppande på marknaden av hissar,

11) *komponenttillverkare* varje fysisk eller juridisk person som tillverkar eller som låter konstruera eller tillverka säkerhetskomponenter till hissar och saluför dessa produkter, i eget namn eller under eget varumärke,

12) *bedömning av överensstämmelse* en process där det utreds om de grundläggande hälso- och säkerhetskraven för hissar eller säkerhetskomponenter till hissar är uppfyllda,

13) *CE-märkning* en märkning genom vilken hissleverantören eller komponenttillverkaren visar att hissen eller säkerhetskomponenten till hissen överensstämmer med de i den harmoniserade unionslagstiftningen föreskrivna kraven för märkning,

14) *auktoriserad representant* varje fysisk eller juridisk person som är etablerad inom unionen och som enligt fullmakt från hissleverantören eller komponenttillverkaren har rätt att i dennes ställe utföra särskilda uppgifter,

15) *teknisk specifikation* ett dokument där det bestäms vilka tekniska krav som en hiss eller en säkerhetskomponent till hissar ska uppfylla,

16) *tillbakadragande* varje åtgärd för att förhindra att en säkerhetskomponent till hissar i leveranskedjan tillhandahålls på marknaden,

17) *återkallelse* varje åtgärd för att montera ner en hiss och forsla bort den under säkra former, och varje åtgärd för att dra tillbaka en säkerhetskomponent till en hiss som redan tillhandahållits installatören eller slutanvändaren,

18) *importör* varje fysisk eller juridisk person som är etablerad inom unionen och släpper ut en säkerhetskomponent till hissar från ett tredjeland på unionsmarknaden,

19) *hissäkerhetsmyndighet* Säkerhets- och kemikalieverket,

20) *verksamhetsutövare* varje fysisk eller juridisk person som utför underhålls-, reparations- och ombyggnadsarbeten på en hiss,

21) *distributör* varje fysisk eller juridisk person i leveranskedjan, förutom komponenttillverkaren eller importören, som tillhandahåller en säkerhetskomponent till hissar på marknaden,

22) *ledare av hissarbeten* en av en verksamhetsutövare utsedd fysisk person som vid ett företag svarar för att hissarbetena utförs i överensstämmelse med denna lag, och som ett kompetensbedömningsorgan har beviljat hissbehörighet,

23) *auktoriserad besiktningsman* en person som utför besiktningar av lyftdörrar och som hissäkerhetsmyndigheten har godkänt som auktoriserad besiktningsman,

24) *kompetensbedömningsorgan* en juridisk person som hissäkerhetsmyndigheten har godkänt som bedömare av personer som ansöker om hissbehörighet,

25) *hissinnehavare* ägare till eller innehavare av hissen,

26) *auktoriserat organ* en juridisk person som hissäkerhetsmyndigheten har godkänt för att utföra besiktningar av hissar och andra anordningar som hör till denna lags tillämpningsområde,

27) *ekonomisk aktör* hissleverantörer och komponenttillverkare samt auktoriserade representanter, importörer och distributörer,

28) *typhiss* en hiss vars tekniska dokumentation visar hur de grundläggande hälso- och säkerhetskraven i bilaga I till hissdirektivet uppfylls för sådana hissar som överensstämmer med typhissen, definierad med objektiva parametrar, och där det används identiska säkerhetskomponenter till hissar.

5 §

Lagens förhållande till annan lagstiftning

Om det i annan speciallagstiftning finns bestämmelser om hissar eller säkerhetskomponenter till hissar som avviker från denna lag i fråga om de risker som är förenade med dem, tillämpas den lagstiftningen i stället för denna lag.

Bestämmelser om minimikraven på ackrediteringen av organ för bedömning av överensstämmelse, på marknadskontrollen och yttre gränskontrollen av produkter som importeras från tredje länder samt på CE-märkningen av produkter finns i NLF-förordningen.

Bestämmelser om säkerheten vid elarbeten och om den elektromagnetiska kompatibiliteten av elanläggningar finns i elsäkerhetslagen (.../2016).

Bestämmelser om marknadskontroll, yttre gränskontroll enligt artiklarna 27–29 i NLF-förordningen, tillsynsmyndigheterna och ändringssökande finns i lagen om marknadskontrollen av vissa produkter (.../2016). Den lagen tillämpas dock inte på tillsynen över efterlevnaden av denna lag när det gäller lätthissar, rulltrappor, rullramper, paternosterhissar för personbefordran och lyftdörrar.

I lagen om anmälda organ för vissa produktgrupper (.../2016) finns bestämmelser om de krav som ställs på anmälda organ och om tillsynen över anmälda organ och om ändringssökande.

Bestämmelser om kraven avseende säkerheten i arbetet finns i arbetarskyddslagen (738/2002).

Bestämmelser om utsläppande på marknaden av lätthissar, rulltrappor, rullramper och lyftdörrar finns i lagen om vissa tekniska anordningars överensstämmelse med gällande krav (1016/2004) och i konsumentssäkerhetslagen (920/2011).

Bestämmelser om tillträdesvägar till hissars maskinrum och linskiverum finns i markanvändnings- och bygglagen (132/1999) och i författningar som utfärdats med stöd av den.

2 kap.

Hissarnas och säkerhetskomponenternas överensstämmelse med kraven

6 §

Utsläppande på marknaden, tillhandahållande på marknaden och ibruktagande

En hiss får släppas ut på marknaden och tas i bruk endast om den

- 1) uppfyller kraven i denna lag,
- 2) den har installerats och underhållits på rätt sätt, och
- 3) den används för avsett ändamål.

Vad som föreskrivs i 1 mom. tillämpas även på tillhandahållande på marknaden och ibruktagande när det gäller säkerhetskomponenter till hissar.

Närmare bestämmelser om vilka hissdelar som klassificeras som säkerhetskomponenter till hissar utfärdas genom förordning av statsrådet.

7 §

Väsentliga hälso- och säkerhetskrav

En hiss ska uppfylla de väsentliga hälso- och säkerhetskrav som anges i denna lag för att hissen ska kunna släppas ut på marknaden.

En säkerhetskomponent till hissar ska uppfylla de väsentliga hälso- och säkerhetskrav som anges i denna lag, och ska möjliggöra driften av den hiss i vilken den har installerats så att kraven i fråga uppfylls.

Hisskorgen ska vara konstruerad och tillverkad för att erbjuda utrymme och bärförmåga i relation till det största antal personer och den märklast som fastställts. Korgen ska, med undantag av ventilationsöppningar, vara fullständigt inhägnad med väggar till full höjd, golv och tak samt dörrar till full höjd. Korgens bärande organ ska väljas och konstrueras så att en betryggande total säkerhetsnivå säkerställs och att risken för nedstörtning av korgen är så liten som möjligt. Varje hiss ska vara konstruerad och tillverkad så att hisschaktet och hissmaskineriet är oåtkomligt utom i samband med underhåll och i nödsituationer. Stannplanen och tillträdesöppningarna till hisskorgen ska ha dörrar som har med tanke på det planerade användningsändamålet betryggande mekanisk hållfasthet. Hissen ska i händelse av strömavbrott eller fel på komponenter ha en anordning som hindrar fritt fall av hisskorgen eller okontrollerad rörelse av korgen. Hisskorgar ska vara utrustade med ett tvåvägs kommunikationssystem som möjliggör en permanent förbindelse med den part som enligt överenskommelse svarar för räddning ur hissen. Varje hiss och säkerhetskomponent till hissar ska åtföljas av anvisningar.

Närmare bestämmelser om de väsentliga hälso- och säkerhetskraven för hissar och säkerhetskomponenter till hissar utfärdas genom förordning av statsrådet.

8 §

Presumtion om överensstämmelse

En hiss och en säkerhetskomponent till hissar anses uppfylla de väsentliga hälso- och säkerhetskraven enligt 7 §, om den överensstämmer med de harmoniserade standarder eller delar av dem, till vilka hänvisningar har offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning.

En hiss och en säkerhetskomponent till hissar kan uppfylla de väsentliga hälso- och säkerhetskraven enligt 7 § trots att den inte överensstämmer med de harmoniserade standarder som gäller den, om dess överensstämmelse med kraven kan visas på ett tillförlitligt sätt.

9 §

Utställning

En hiss eller en säkerhetskomponent till hissar får förevisas på utställningar, mässor eller föreläsningar även om den inte uppfyller kraven enligt 6 §, under förutsättning att det samtidigt tydligt anges att den inte får släppas ut på marknaden eller tas i bruk innan den uppfyller kraven.

10 §

Krav som gäller byggnader och konstruktioner

Den som ansvarar för uppförandet av en byggnad eller en anläggning och hissleverantören ska såväl ge varandra de upplysningar och vidta de åtgärder som behövs för att säkerställa adekvat drift och säker användning av hissen.

I ett schakt som är avsett för hissen får finnas endast sådana rör, ledningar och fästen som behövs för hissens drift och säkerhet.

11 §

Förfaranden för bedömning av säkerhetskomponenters överensstämmelse med kraven

Komponenttillverkaren ska utföra en tillämplig bedömning av överensstämmelse för säkerhetskomponenter till hissar genom att tillämpa de förfaranden för bedömning av överensstämmelse som komponenttillverkaren valt.

Närmare bestämmelser om de förfaranden för bedömning av överensstämmelse som tillämpas vid bedömningen av säkerhetskomponenters överensstämmelse med kraven utfärdas genom förordning av statsrådet.

12 §

Förfaranden för bedömning av hissars överensstämmelse med kraven

Hissleverantören ska utföra en för hissar tillämplig bedömning av överensstämmelse genom att tillämpa de förfaranden för bedömning av överensstämmelse som hissleverantören valt.

Närmare bestämmelser om de förfaranden för bedömning av överensstämmelse som tillämpas vid bedömningen av hissars överensstämmelse med kraven utfärdas genom förordning av statsrådet.

13 §

EU-försäkran om överensstämmelse

En EU-försäkran om överensstämmelse, som visar att en hiss och en säkerhetskomponent till hissar uppfyller de väsentliga hälso- och säkerhetskraven enligt 7 §, ska för hissarnas del upprättas av hissleverantören och för säkerhetskomponenternas del av komponenttillverkaren. EU-försäkran om överensstämmelse ska upprättas på finska eller svenska eller på ett annat språk som hiss säkerhetsmyndigheten godtar.

Genom att upprätta en EU-försäkran om överensstämmelse åtar sig hissleverantören ansvaret för att hissen uppfyller kraven enligt denna lag och komponenttillverkaren åtar sig ansvaret för att en säkerhetskomponent till hissar uppfyller kraven enligt denna lag.

Närmare bestämmelser om EU-försäkran om överensstämmelse för hissar och säkerhetskomponenter till hissar och innehållet i den utfärdas genom förordning av statsrådet.

14 §

CE-märkning

Bestämmelser om de allmänna principer som gäller CE-märkningen finns i artikel 30 i NLF-förordningen.

En CE-märkning ska fästas på en säkerhetskomponent till hissar som uppfyller kraven enligt denna lag av komponenttillverkaren och på en hiss som uppfyller kraven enligt denna lag av hissleverantören innan säkerhetskomponenten eller hissen släpps ut på marknaden. Märkningen ska fästas på varje hisskorg och på varje säkerhetskomponent till hissar så att den är väl synlig, lätt läsbar och permanent. Om det inte är möjligt att fästa CE-märkningen på säkerhetskomponenten, ska den fästas på en märkskylt som är permanent fästad vid säkerhetskomponenten till hissar.

CE-märkningen på hissar ska åtföljas av identifikationsnumret för det anmälda organ som medverkar i något av följande förfaranden för bedömning av överensstämmelse:

- a) slutkontroll,
- b) kontroll av enskilda produkter,
- c) kvalitetssäkring av produkter eller produktion, eller fullständig kvalitetssäkring.

CE-märkningen på en säkerhetskomponent till hissar ska åtföljas av identifikationsnumret för det anmälda organ som medverkar i något av följande förfaranden för bedömning av överensstämmelse:

- a) kvalitetssäkring av produkter,
- b) fullständig kvalitetssäkring,
- c) kontroll av typöverensstämmelse genom stickprovskontroll av en säkerhetskomponent till hissar.

Det anmälda organets identifikationsnummer ska fästas av organet självt, eller enligt dess anvisningar, av komponenttillverkaren, eller dennes auktoriserade representant eller av hissleverantören eller dennes auktoriserade representant.

CE-märkningen och det anmälda organets identifikationsnummer får åtföljas av andra uppgifter som anger en särskild risk eller ett särskilt användningsområde för hissen eller en säkerhetskomponent till hissar.

3 kap.

Ekonomiska aktörers skyldigheter

15 §

Hissleverantörens skyldighet att säkerställa att hissen överensstämmer med kraven

Hissleverantören ska se till att de hissar som den släpper ut på marknaden har konstruerats, tillverkats, installerats och provats så att de uppfyller de väsentliga hälso- och säkerhetskraven enligt 7 §.

Hissleverantören ska upprätta den tekniska dokumentationen och sörja för att det görs en bedömning enligt 12 § av hissens överensstämmelse med kraven. Vid bedömningen av överensstämmelse ska ett anmält organ anlitas. När hissen visats uppfylla de väsentliga hälso- och

säkerhetskraven, ska hissleverantören upprätta en EU-försäkran om överensstämmelse och fästa en CE-märkning på hissen.

Hissleverantören ska bevara den tekniska dokumentationen, EU-försäkran om överensstämmelse och, i tillämpliga fall, det av ett anmält organ beviljade EU-typintyget, EU-intyget om konstruktionskontroll och godkännandet av kvalitetssystem i tio år från det att hissen har släppts ut på marknaden.

Hissleverantören ska granska de hissar som inte överensstämmer med kraven och klagomål som gäller hissar samt föra bok över dem när det anses behövt för skyddet av konsumenternas säkerhet och hälsa.

16 §

Hissleverantörens skyldighet att säkerställa att hissen kan spåras samt skyldighet att lämna sina kontaktuppgifter

Hissleverantören ska se till att hissen är försedd med typnummer, partinummer eller serienummer eller annan identifieringsmärkning.

Hissleverantören ska på hissen ange sitt namn, registrerade firmanamn eller registrerade varumärke samt sin postadress. I adressen ska det anges en enda kontaktpunkt där hissleverantören kan kontaktas.

17 §

Hissleverantörens skyldighet att ge anvisningar

Hissleverantören ska se till att hissen åtföljs av sådana bruksanvisningar på finska eller svenska som de väsentliga hälso- och säkerhetskraven enligt 7 § förutsätter. Anvisningarna och andra märkningar ska vara tydliga, begripliga och lättfattliga.

18 §

Hissleverantörens skyldighet att vidta korrigerande åtgärder och underrätta om risker

Om hissleverantören har skäl att misstänka att en hiss som denne släppt ut på marknaden inte uppfyller kraven enligt denna lag, ska hissleverantören omedelbart vidta åtgärder för att få hissen att stämma överens med kraven.

Om hissleverantören får kännedom om att en hiss orsakar en risk, ska hissleverantören omedelbart informera de nationella behöriga myndigheterna i de EU-stater på vilkas marknader hissleverantören släppt ut hissen om saken och meddela detaljerade uppgifter om bristande överensstämmelse med kraven och de korrigerande åtgärder som vidtagits.

19 §

Komponenttillverkarens skyldighet att säkerställa att en säkerhetskomponent till hissar överensstämmer med kraven

Komponenttillverkaren ska se till att en säkerhetskomponent till hissar som släpps ut på marknaden har konstruerats och tillverkats så att den uppfyller de väsentliga hälso- och säkerhetskraven enligt 7 §.

Komponenttillverkaren ska upprätta den tekniska dokumentation som krävs och sörja för att en lämplig bedömning av överensstämmelse enligt 11 § görs av säkerhetskomponenter till hissar. Vid bedömningen av överensstämmelse ska ett anmält organ anlitas. När en säkerhetskomponent har visats uppfylla de väsentliga hälso- och säkerhetskraven, ska komponenttill-

verkaren upprätta en EU-försäkran om överensstämmelse och säkerställa att den åtföljer säkerhetskomponenten samt fästa en CE-märkning på säkerhetskomponenten.

Komponenttillverkaren ska bevara den tekniska dokumentationen, EU-försäkran om överensstämmelse och, i tillämpliga fall, det av ett anmält organ beviljade EU-typintyget och godkännandet av kvalitetssystem i tio år från det att säkerhetskomponenten till hissar har släppts ut på marknaden.

20 §

Komponenttillverkarens skyldighet att säkerställa att serietillverkningen överensstämmer med kraven och skyldighet att prova produkten

Komponenttillverkaren ska se till att en serietillverkad säkerhetskomponent till hissar överensstämmer med kraven i denna lag. Komponenttillverkaren ska ta hänsyn till ändringar i konstruktion eller egenskaperna av säkerhetskomponenten till hissar och ändringar i de harmoniserade standarderna eller de andra tekniska specifikationer som det uppges att en säkerhetskomponent till hissar överensstämmer med.

När det anses vara behövligt för att skydda konsumenternas hälsa och säkerhet, ska komponenttillverkaren utföra provning av säkerhetskomponenter till hissar som tillhandahålls på marknaden, granska och vid behov föra bok över klagomål, säkerhetskomponenter till hissar som inte överensstämmer med kraven och återkallelser av säkerhetskomponenter till hissar samt informera distributörerna och leverantörerna om sådana åtgärder.

21 §

Komponenttillverkarens skyldighet att säkerställa att en säkerhetskomponent till hissar kan spåras samt skyldighet att lämna sina kontaktuppgifter

Komponenttillverkaren ska se till att en säkerhetskomponent till hissar som denne har släppt ut på marknaden är försedd med typnummer, partinummer, serienummer eller annan identifieringsmärkning. Om de uppgifter som förutsätts inte får plats på säkerhetskomponenten, ska de ges på en märkskylt som är permanent fästad vid säkerhetskomponenten.

Komponenttillverkaren ska på säkerhetskomponenten till hissar eller, om detta inte är möjligt, på en märkskylt som är permanent fästad vid säkerhetskomponenten, ange sitt namn, registrerade firmanamn eller registrerade varumärke samt sin postadress. I adressen ska det anges en enda kontaktpunkt där komponenttillverkaren kan kontaktas.

22 §

Komponenttillverkarens skyldighet att ge anvisningar

Komponenttillverkaren ska se till att en säkerhetskomponent till hissar åtföljs av sådana bruksanvisningar på finska eller svenska som de väsentliga hälso- och säkerhetskraven enligt 7 § förutsätter. Anvisningarna och andra märkningar ska vara tydliga, begripliga och lättfattliga.

23 §

Komponenttillverkarens skyldighet att vidta korrigerande åtgärder och underrätta om risker

Om komponenttillverkaren har skäl att misstänka att en säkerhetskomponent till hissar som denne har släppt ut på marknaden inte överensstämmer med kraven enligt denna lag, ska

komponenttillverkaren omedelbart vidta åtgärder för att få säkerhetskomponenten att överensstämma med kraven, dra tillbaka den eller ordna med återkallelse av den.

Om en säkerhetskomponent till hissar orsakar en risk, ska komponenttillverkaren omedelbart informera de nationella behöriga myndigheterna i de EU-stater på vilkas marknader denne tillhandahållit säkerhetskomponenter till hissar om saken och meddela detaljerade uppgifter om bristande överensstämmelse med kraven och de korrigerande åtgärder som vidtagits.

24 §

En auktoriserad representants skyldigheter

En komponenttillverkare eller hissleverantör får genom skriftlig fullmakt utse en auktoriserad representant.

Skyldigheterna enligt 15 § 1 mom. eller 19 § 1 mom. och skyldigheten att upprätta teknisk dokumentation som avses i 15 § 2 mom. eller 19 § 2 mom. får inte delegeras till en auktoriserad representant.

En auktoriserad representant ska utföra de uppgifter som specificeras i fullmakten från komponenttillverkaren eller hissleverantören. Fullmakten ska ge den auktoriserade representanten rätt att hålla EU-försäkran om överensstämmelse och i tillämpliga fall beslutet om godkännande av komponenttillverkarens eller hissleverantörens kvalitetssäkringssystem samt den tekniska dokumentationen tillgängliga för hiss säkerhetsmyndigheten i tio år från det att en säkerhetskomponent till hissar eller en hiss har släppts ut på marknaden.

25 §

Importörens skyldighet att försäkra sig om att säkerhetskomponenter till hissar överensstämmer med kraven och att dokumentationen är upprättad samt skyldighet att informera om risker

Importören får endast släppa ut sådana säkerhetskomponenter till hissar på marknaden som överensstämmer med kraven.

Innan en säkerhetskomponent till hissar släpps ut på marknaden ska importören se till att

- 1) komponenttillverkaren har utfört bedömning av överensstämmelse enligt 11 §,
- 2) komponenttillverkaren har utarbetat teknisk dokumentation,
- 3) säkerhetskomponenten till hissar är försedd med CE-märkning,
- 4) säkerhetskomponenten till hissar åtföljs av EU-försäkran om överensstämmelse,
- 5) den dokumentation och de anvisningar som krävs finns på finska eller svenska,
- 6) komponenttillverkaren har uppfyllt kraven enligt 21 §.

Om importören har skäl att tro att en säkerhetskomponent till hissar inte överensstämmer med kraven enligt denna lag, får denne inte släppa ut säkerhetskomponenten på marknaden förrän den har fått överensstämma med kraven. Om en säkerhetskomponent till hissar medför en risk, ska importören informera komponenttillverkaren och hiss säkerhetsmyndigheten om saken.

26 §

Importörens skyldighet att bevara och lämna dokument

Importören ska hålla en kopia av EU-försäkran om överensstämmelse och, i tillämpliga fall, det av ett anmält organ beviljade EU-typintyget och godkännandet av kvalitetssystem tillgängliga för hiss säkerhetsmyndigheten i tio år från det att en säkerhetskomponent till hissar har släppts ut på marknaden och på begäran lämna den tekniska dokumentationen till myndigheten i fråga.

27 §

Importörens skyldighet att lämna sina kontaktuppgifter

Importören ska ange sitt namn, registrerade firmanamn eller registrerade varumärke och postadress för eventuell kontakt antingen på säkerhetskomponenten till hissar eller, om detta inte är möjligt, på förpackningen eller i ett dokument som följer med säkerhetskomponenten till hissar.

28 §

Importörens skyldighet att säkerställa tillgången till anvisningar för säkerhetskomponenter till hissar

Importören ska se till att säkerhetskomponenter till hissar förses med bruksanvisningar enligt 22 § på finska eller svenska.

29 §

Importörens skyldighet att säkerställa lagrings- och transportförhållandena för säkerhetskomponenter till hissar

Importören ska, så länge denne har ansvaret för förvaring eller transport av säkerhetskomponenter till hissar, se till att säkerhetskomponenternas överensstämmelse med kraven inte äventyras.

30 §

Importörens skyldighet att utföra provning av säkerhetskomponenter till hissar

Importören ska utföra provning av säkerhetskomponenter till hissar som tillhandahålls på marknaden, när sådan provning måste betraktas som behövlig för att skydda konsumenternas hälsa och säkerhet. Importören ska granska och vid behov föra bok över klagomål, säkerhetskomponenter till hissar som inte överensstämmer med kraven och återkallelser av säkerhetskomponenter till hissar samt informera distributörerna och hissleverantörerna om sådana åtgärder.

31 §

Importörens skyldighet att vidta korrigerande åtgärder och underrätta om risker

Om importören har skäl att misstänka att en säkerhetskomponent till hissar som denne släppt ut på marknaden inte överensstämmer med kraven enligt denna lag, ska importören omedelbart vidta åtgärder för att få säkerhetskomponenten att överensstämma med kraven, dra tillbaka den eller ordna med återkallelse av den.

Om en säkerhetskomponent till hissar medför en risk, ska importören omedelbart informera de nationella behöriga myndigheterna i de EU-stater på vilkas marknader importören tillhandahållit säkerhetskomponenter till hissar om saken och meddela detaljerade uppgifter om bristande överensstämmelse med kraven och de korrigerande åtgärder som vidtagits.

32 §

Distributörens skyldighet att säkerställa att säkerhetskomponenter till hissar överensstämmer med kraven och att dokumentationen är upprättad samt skyldighet att informera om risker

När en distributör tillhandahåller säkerhetskomponenter till hissar på marknaden ska denne iaktta vederbörlig omsorg för att se till att kraven enligt denna lag uppfylls.

Innan en säkerhetskomponent till hissar tillhandahålls på marknaden ska distributören säkerställa att

- 1) komponenttillverkaren har utarbetat den tekniska dokumentation som krävs,
- 2) säkerhetskomponenter till hissar är försedda med CE-märkning,
- 3) säkerhetskomponenter till hissar åtföljs av en EU-försäkran om överensstämmelse,
- 4) de anvisningar som krävs finns på finska eller svenska,
- 5) komponenttillverkaren har iakttagit kraven enligt 21 §,
- 6) importören har iakttagit kraven enligt 27 §.

Om distributören har skäl att tro att en säkerhetskomponent till hissar inte överensstämmer med kraven enligt denna lag, får denne inte tillhandahålla säkerhetskomponenten på marknaden förrän den har fått överensstämma med kraven. Om en säkerhetskomponent till hissar utgör en risk, ska distributören importören informera komponenttillverkaren eller importören och hiss säkerhetsmyndigheten om detta.

33 §

Distributörens skyldighet att säkerställa lagrings- och transportförhållandena för säkerhetskomponenter till hissar

Distributören ska, så länge denne har ansvaret för förvaring eller transport av säkerhetskomponenter till hissar, se till att säkerhetskomponenternas överensstämmelse med kraven inte äventyras.

34 §

Distributörens skyldighet att vidta åtgärder och informera om risker

Om distributören har skäl att misstänka att en säkerhetskomponent till hissar som denne tillhandahåller på marknaden inte överensstämmer med kraven enligt denna lag, ska distributören se till att det vidtas behövliga åtgärder för att få säkerhetskomponenten att överensstämma med kraven, dra tillbaka den eller ordna med återkallelse av den.

Om en säkerhetskomponent till hissar medför en risk, ska distributören omedelbart informera behöriga nationella myndigheter i de EU-stater på vilkas marknader distributören tillhandahållit säkerhetskomponenter till hissar om saken och meddela detaljerade uppgifter om bristande överensstämmelse med kraven och de korrigerande åtgärder som vidtagits.

35 §

Tillämpning av bestämmelserna om komponenttillverkarens skyldigheter på importören och distributören

Importören och distributören har samma skyldigheter som komponenttillverkaren, om de släpper ut en säkerhetskomponent till hissar på marknaden i eget namn eller under eget varumärke eller ändrar en säkerhetskomponent som redan släppts ut på marknaden på ett sådant sätt att det kan uppstå osäkerhet i fråga om säkerhetskomponenters överensstämmelse med kraven enligt denna lag.

4 kap.

Arbeten inom hissbranschen

36 §

Definition på hissarbete

Med hissarbeten avses i denna lag underhålls-, reparations- och ombyggnadsarbeten på hissar.

Installation av en ny hiss utgör inte hissarbete enligt denna lag.

Som hissarbete betraktas inte heller arbetet för nedmontering av en hiss, om hissen på ett tillförlitligt och tillbörligt sätt har gjorts spänningsfri och hisskorgen och motvikten har sänkts till botten av hisschaktet.

37 §

Hissäkerhetens nivå

Hissar ska underhållas och repareras, ombyggnadsarbeten på dem ska planeras och utföras och hissar ska drivas så att

- 1) de inte utgör en risk för någons liv, hälsa eller egendom,
- 2) de inte elektriskt eller elektromagnetiskt medför oskäligen störning,
- 3) deras funktion inte lätt utsätts för elektriska eller elektromagnetiska störningar.

På hissar tillämpas elsäkerhetslagens bestämmelser om elektromagnetisk kompatibilitet av elmateriel och elanläggningar.

38 §

Förutsättningar för hissarbete

Hissarbete får utföras under följande förutsättningar:

- 1) verksamhetsutövaren har utsett en ledare av hissarbeten som har sådan hissbehörighet som avses i 46 §,
- 2) en fysisk person som självständigt utför eller övervakar hissarbetet har sådan tillräcklig yrkeskunskap som avses i 45 § 2 mom.,
- 3) verksamhetsutövaren förfogar över arbetsredskap som behövs för arbetet i fråga samt föreskrifter och bestämmelser om hissäkerhet och elsäkerhet, samt
- 4) verksamhetsutövaren har gjort en anmälan om hissarbeten enligt 42 § till hissäkerhetsmyndigheten.

39 §

Uppgifter för en ledare av hissarbeten

En ledare av hissarbeten svarar för att hissarbetet uppfyller vad som i 37 § föreskrivs om krav på säkerhet.

Ledaren av hissarbeten ska se till att

- 1) denna lag iakttas vid hissarbetet,
- 2) att hissen efter att hissarbetet utförts uppfyller kraven enligt denna lag vad gäller arbetet i fråga,
- 3) de som utför hissarbetena är yrkeskunniga och tillräckligt instruerade för sina uppgifter.

40 §

Förutsättningar för skötsel av uppgiften som en ledare av hissarbeten

En ledare av hissarbeten ska ha en faktisk möjlighet att sköta sin uppgift. Verksamhetsutövaren ska ge ledaren av hissarbeten tillräckliga möjligheter att leda och övervaka hissarbetena.

Ledaren av hissarbeten ska vara en person som själv utför hissarbeten eller som är anställd hos en verksamhetsutövare.

Ledaren av hissarbeten ska känna till gällande krav på hiss- och elsäkerhet och upprätthålla sina yrkeskunskaper.

41 §

Utsedd ledare av hissarbeten

Verksamhetsutövaren ska utse en ledare av hissarbeten innan verksamheten inleds.

En ny ledare av hissarbeten ska utses inom tre månader från att det att ledaren av hissarbeten frånträder sin uppgift eller blir förhindrad att sköta sin uppgift av någon annan orsak än en kortvarig frånvaro.

Samma person får vara utsedd till ledare av hissarbeten för högst tre verksamhetsutövare samtidigt.

42 §

Anmälan till hissäkerhetsmyndigheten och anmälan av ändringar

Verksamhetsutövaren ska med tanke på tillsynen göra en anmälan om hissarbeten till hissäkerhetsmyndigheten, innan arbetena inleds.

Anmälan till hissäkerhetsmyndigheten ska innehålla uppgifter om verksamhetsutövaren, verksamhetsställena och den utsedda ledaren av hissarbeten. I anmälan ska det klarläggas att förutsättningarna för hissarbete enligt 38 § 1-3 punkten och förutsättningarna för skötsel av uppgiften som ledare av hissarbeten enligt 40 § 2 mom. och de krav som i 46 § ställs på ledaren av hissarbeten är uppfyllda. Till anmälan ska det bifogas samtycke av den person som utsetts till ledare av hissarbeten.

Ändringar i de omständigheter som avses i denna paragraf och ändringar i andra ur verksamhetens synvinkel väsentliga omständigheter ska meddelas hissäkerhetsmyndigheten inom en månad från att de har skett.

43 §

Hissäkerhetsmyndighetens register och offentliga informationstjänst

Hissäkerhetsmyndigheten för ett register över verksamhetsutövare, auktoriserade besiktningsmän, auktoriserade organ och kompetensbedömningsorgan för tillsynen över dessa samt för säkerställande av att de som är i behov av hissarbetstjänster kan försäkra sig om att verksamheten bedrivs på tillbörligt sätt. Uppgifter som antecknats i registret ska avföras utan dröjsmål när de inte längre behövs med tanke på tillsynen över verksamheten.

I registret antecknas följande uppgifter om verksamhetsutövare:

1) en fysisk persons namn, personbeteckning, firma, eventuella bifirma, företags- och organisationsnummer, adress till det verksamhetsställe där verksamheten bedrivs och andra kontaktuppgifter,

2) en juridisk persons firma, eventuella bifirma, företags- och organisationsnummer och adress till det verksamhetsställe där verksamheten bedrivs och andra kontaktuppgifter,

- 3) namnet på ledaren av hissarbeten, dennes personbeteckning och kontaktuppgifter,
- 4) registreringsbeteckning,
- 5) påföljder som med stöd av 76 § påförts en verksamhetsutövare eller en ledare av hissarbeten.

I registret antecknas följande uppgifter om auktoriserade besiktningsmän:

- 1) en fysisk persons namn, personbeteckning, firma, eventuella bifirma, företags- och organisationsnummer, adress till det verksamhetsställe där verksamheten bedrivs och andra kontaktuppgifter,

- 2) auktorisationens omfattning,

- 3) registreringsbeteckning,

- 4) uppgift om återkallelse av godkännandet som auktoriserad besiktningsman.

I registret antecknas följande uppgifter om auktoriserade organ och kompetensbedömningsorgan:

- 1) firma, eventuell bifirma, företags- och organisationsnummer, adress till det verksamhetsställe där verksamheten bedrivs och andra kontaktuppgifter,

- 2) auktorisationens omfattning,

- 3) registreringsbeteckning,

- 4) uppgift om återkallelse av godkännandet som auktoriserat organ eller kompetensbedömningsorgan,

- 5) namnet på organets underleverantör, dennes personbeteckning, firma, eventuell bifirma, företags- och organisationsnummer, behörighetsområde, adress till det verksamhetsställe där verksamheten bedrivs och andra kontaktuppgifter.

Oberoende av bestämmelserna i 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) kan hissäkerhetsmyndigheten via ett elektroniskt datanät offentliggöra uppgifter om en verksamhetsutövare som gjort en anmälan enligt 42 §, verksamhetsutövarens namn, adressen till verksamhetsstället, företags- och organisationsnumret, registreringsbeteckningen och namnet på ledaren av hissarbeten samt namnet på en auktoriserad besiktningsman, ett auktoriserat organs och ett kompetensbedömningsorgans firma, adressen till verksamhetsstället, företags- och organisationsnumret, registreringsbeteckningen och omfattningen av auktorisationen (*offentlig informationstjänst*). I den offentliga informationstjänsten får information bara sökas med enkel sökning där sökvillkoret är den registrerade verksamhetsutövarens namn eller verksamhetsutövarens rätt att bedriva verksamhet eller namnet på ledaren av hissarbeten eller kommunen. Hissäkerhetsmyndigheten ska avföra uppgifterna om en verksamhetsutövare eller ledare av hissarbeten ur den offentliga informationstjänsten omedelbart, om verksamhetsutövaren eller ledaren av hissarbeten har upphört med sin verksamhet eller om hissäkerhetsmyndigheten har förbjudit verksamhetsutövaren eller ledaren av hissarbeten att bedriva verksamhet. Hissäkerhetsmyndigheten ska avföra uppgifterna om en auktoriserad besiktningsman, ett auktoriserat organ eller kompetensbedömningsorgan ur den offentliga informationstjänsten omedelbart efter det att godkännandet har återkallats eller verksamheten har upphört.

44 §

Säkerheten i hissarbetet

På hissarbeten samt på installation av nya hissar tillämpas vad som i 4 kap. i elsäkerhetslagen föreskrivs om säkerheten vid elarbeten.

Vid hissarbeten samt vid installationen av nya hissar ska utöver de risker som elektriciteten medför dessutom arbetarskyddslagens bestämmelser om arbetarskyddet beaktas.

45 §

Grundläggande krav på yrkeskompetens för dem som utför hissarbeten

Alla som utför hissarbeten och installationer av nya hissar ska vara instruerade för uppgiften och förtrogna med kraven avseende hiss säkerhet, elsäkerhet och arbetarskydd.

En i 38 § 2 punkten avsedd fysisk person som självständigt utför eller övervakar hiss arbeten ska ha avlagt en yrkesexamen eller genomgått yrkesutbildning som lämpar sig för hiss arbeten och ha tillräckligt omfattande arbetserfarenhet av hiss arbeten under minst ett halvår eller ha tre års erfarenhet av hiss arbeten och tillräckliga grundläggande kunskaper i branschen.

46 §

Hissbehörighet

Hissbehörighet berättigar till att arbeta som ledare av underhålls-, reparations- och ombyggnadsarbeten på hissar, inklusive sådana elarbeten som behövs vid hiss arbete. Hissbehörighet krävs också för underhålls-, reparations- och ombyggnadsarbeten på paternosterhissar för personbefordran, lätthissar, rulltrappor och rullramper.

För hissbehörighet krävs avlagd hiss säkerhetsexamen, samt

1) en lämplig högskoleexamen inom det tekniska området, ingenjörsexamen eller teknikerexamen eller en lämplig yrkesexamen inom hissbranschen och efter avlagd examen minst två års tillräckligt omfattande arbetserfarenhet, som ger förtrogenhet med ledning av underhålls-, reparations- och ombyggnadsarbeten på hissar, eller

2) en lämplig grundexamen inom elbranschen och efter avlagd examen minst tre års tillräckligt omfattande arbetserfarenhet, som ger förtrogenhet med ledning av underhålls-, reparations- och ombyggnadsarbeten på hissar.

Av den arbetserfarenhet som personen skaffat sig före den utbildning som krävs för behörigheten kan för intyg över hissbehörighet hälften beaktas, om arbetserfarenheten är tillräckligt omfattande för att ge förtrogenhet med hiss arbeten.

Närmare bestämmelser om studieinnehållet i en i 2 mom. avsedd lämplig examen eller utbildning som kompletterar den utfärdas genom förordning av statsrådet.

47 §

Hiss säkerhetsexamen

Med hiss säkerhetsexamen avses en examen som visar att personen ifråga är förtrogen med bestämmelserna, föreskrifterna och anvisningarna om säkerheten i hiss arbeten.

Hiss säkerhetsmyndigheten fastställer examensfordringarna samt examensintygets innehåll och form. Hiss säkerhetsmyndigheten sörjer dessutom för ordnandet av examina och utövar tillsyn över nivån på och bedömningen av dem.

48 §

Behörighetsintyg

Kompetensen hos personer som ansöker om hissbehörighet bedöms och behörighetsintyget utfärdas av ett kompetensbedömningsorgan. Kompetensbedömningsorganet ska ge ett behörighetsintyg till en person som uppfyller de krav som ställs för hissbehörighet enligt denna lag.

Behörighetsintyg ska sökas inom fem år från det att hiss säkerhetsexamen har avlagts.

Kompetensbedömningsorganet ska på begäran utfärda intyg över verksamhet som bedrivits i Finland inom hissbranschen.

49 §

Utländsk utbildning och arbetserfarenhet

När kompetensbedömningsorganet beviljar behörighetsintyg ska organet beakta utbildning som skaffats utomlands och arbetserfarenhet från hissbranschen som förvärvats utomlands. Bestämmelser om begäran om utlåtande från universitet, högskolor eller andra läroinrättningar till stöd för beslutsfattandet finns i 4 § 2 mom. i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer (1384/2015).

Kompetensbedömningsorganet kan bedöma en persons kompetens också utgående från ett utländskt behörighetsintyg eller motsvarande dokument.

När kompetensbedömningsorganet beviljar behörighetsintyg ska det iaktta kraven i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer. Om behörighetsintyg söks på basis av yrkeserfarenhet, beviljar kompetensbedömningsorganet behörighetsintyget i den omfattning som motsvarar arbetserfarenheten av hissarbeten.

5 kap.

Underhåll och reparation av samt ombyggnadsarbeten på hissar

50 §

Underhåll av hissar

Hissinnehavaren ska sörja för att ett underhållsprogram görs upp för underhållsarbeten som ska utföras med bestämda intervaller för att hissen ständigt ska vara säker. Hissinnehavaren svarar också för att underhållsprogrammet följs.

Underhållsprogrammet ska göras upp med hänsyn till de behov som hissens driftsfrekvens, driftsmiljön och hisstypen medför.

Vid underhåll av en hiss ska det

- 1) säkerställas att hissens säkerhetsanordningar fungerar och att dess allmänna skick är gott,
- 2) utföras behövliga underhållsarbeten, justeringar och rengöringar,
- 3) göras anteckningar i underhållsjournalen såväl om underhållsbesök och underhållsåtgärder som om de fel som förekommit i hissen och datum för när felen har reparerats.

51 §

Reparation av hissar

Hissinnehavaren ska sörja för att de brister och fel som upptäckts i hissen repareras tillräckligt snabbt.

Vid reparation av en hiss får de krav som gällde för hissreparationer vid den tidpunkt hissen byggdes iakttas, dock med beaktande av senare meddelade retroaktiva bestämmelser om hissar.

Med reparation avses reparation av en hiss eller en hissdel så att dess skick blir sådant att det motsvarar det ursprungliga skicket eller byte av en hissdel mot en sådan som motsvarar den ursprungliga delen.

52 §

Ombyggnadsarbeten på hissar

Vid ombyggnadsarbeten som innefattar installation av nya anordningshelheter på en hiss ska kraven i 2 kap. iakttas.

Med ombyggnadsarbeten avses ersättande av en hissdel eller större anordningshelhet med en del eller konstruktion som avviker från den ursprungliga.

53 §

Säkerställande av säkerheten vid underhålls-, reparations- och ombyggnadsarbeten på hissar

När en hiss underhålls, repareras eller byggs om ska försiktighet iakttas och det ska säkerställas att hissen inte medför risker under denna tid.

Underhålls-, reparations- och ombyggnadsarbeten på en hiss får inte försämra hissens säkerhet.

54 §

Service- och underhållsskyldighet samt omsorgsplikt i fråga om lyftdörrar

Innehavaren av en lyftdörr som avses i 2 § 3 mom. ska genom regelbunden service och skötsel sörja för att lyftdörren förblir säker under dess drifttid. Risker som fel, skada eller förslitning medför ska elimineras. Styrsystemet och säkerhetsanordningarna ska fungera felfritt.

Innehavaren av en lyftdörr ska säkerställa att lyftdörren inte utgör en risk för någons liv, hälsa eller egendom.

55 §

Räddning ur hiss

Hissinnehavaren ska sörja för att räddningen av passagerare ur en korg som har stannat mellan våningarna sker tryggt och tillräckligt snabbt.

6 kap.

Besiktning av hissar

56 §

Periodisk besiktning

Hissar, andra lätthissar än lätthissar i privat bruk, rulltrappor och rullramper ska besiktas periodiskt. Den första periodiska besiktningen ska utföras inom två år från det att anordningen tagits i bruk. Därefter ska anordningen besiktas vartannat år. En periodisk besiktning av pater-nosterhissar för personbefordran ska utföras vartannat år.

Hissinnehavaren eller innehavaren av någon annan i 1 mom. avsedd anordning ska se till att anordningen besiktas periodiskt.

En i 2 § 3 mom. avsedd lyftdörr med en lyfthöjd över 2,9 meter ska besiktas första gången inom fyra år från ibruktagandet. Därefter ska lyftdörren besiktas med fyra års intervall. Innehavaren av en lyftdörr ska se till att lyftdörren besiktas periodiskt.

Periodiska besiktningar av hissar, paternosterhissar för personbefordran, lätthissar, rulltrappor, rullramper och lyftdörrar ska utföras av ett auktoriserat organ. Periodiska besiktningar av lyftdörrar får förutom av ett auktoriserat organ dessutom utföras av en auktoriserad besiktningsman.

57 §

Certifieringsbesiktning

Lätthissar, rulltrappor och rullramper ska genomgå en certifieringsbesiktning inom tre månader från ibruktagandet. Certifieringsbesiktningen ska utföras på nytt, om anordningen flyttas till ett nytt driftställe.

En i 2 § 3 mom. avsedd lyftdörr med en lyfthöjd över 2,9 meter ska genomgå en certifieringsbesiktning inom sex månader från ibruktagandet. Certifieringsbesiktningen ska utföras på nytt, om lyftdörren flyttas till ett nytt driftställe.

Innehavaren av en i 1 mom. avsedd anordning och innehavaren av en i 2 mom. avsedd lyftdörr ska se till att certifieringsbesiktningen utförs.

Certifieringsbesiktning av lätthissar, rulltrappor, rullramper och lyftdörrar ska utföras av ett auktoriserat organ. Certifieringsbesiktning av lyftdörrar kan även utföras av en auktoriserad besiktningsman.

58 §

Innehållet i periodiska besiktningar och certifieringsbesiktningar

Vid en periodisk besiktning ska det i tillräcklig omfattning säkerställas att

- 1) hissens drift är trygg,
- 2) hissens underhållsprogram är lämpligt för hissen och det har följts,
- 3) de redskap, ritningar, scheman och anvisningar som behövs för underhållsarbeten på hissen är tillgängliga,
- 4) det finns behöriga besiktningsprotokoll över ombyggnadsarbetena på hissen.

Vid en certifieringsbesiktning ska det i tillräcklig omfattning säkerställas att

- 1) säkerhetssynpunkter har beaktats vid installationen av en anordning,
- 2) anordningen fungerar oklanderligt med tanke på säkerheten,
- 3) de redskap, ritningar, scheman och anvisningar som behövs för underhållsarbeten på anordningen är tillgängliga.

59 §

Besiktningsprotokoll

Över en besiktning ska ett besiktningsprotokoll upprättas och ställas till hissinnehavarens förfogande.

Av besiktningsprotokollet ska framgå hissens identifikationsuppgifter samt fel och brister som minskar säkerheten vid användningen av hissen samt namnet på den som utfört besiktningen.

60 §

Besiktningsdekal

När hissens säkerhet har säkerställts vid en besiktning, ska den som utfört besiktningen fästa en besiktningsdekal på en synlig plats i hisskorgen.

Av besiktningsdekalen ska framgå hissens identifikationsuppgifter, när hissen har besiktats och när den senast ska besiktas följande gång. Den som utfört besiktningen ska underteckna besiktningsdekalen.

61 §

Allvarlig brist

Om det vid besiktningen av en hiss upptäcks att den har en allvarlig brist, ska den som utfört besiktningen bestämma att hissen ska besiktas på nytt. En ny besiktning ska utföras inom tre månader från det att det bestämts att en sådan besiktning ska göras.

62 §

Fel som medför omedelbar risk

Om det vid besiktning upptäcks att driften av hissen medför omedelbara risker, ska den som utfört besiktningen anmäla detta skriftligen till hissinnehavaren och uppmana denne att sluta driva hissen och att koppla bort den från elnätet. Vid behov kan den som utfört besiktningen koppla bort hissen från elnätet. Denne ska skicka en kopia av anmälan till hiss säkerhetsmyndigheten, som ska vidta behövliga åtgärder.

Den som utfört besiktningen ska bestämma att den hiss som varit föremål för besiktning ska besiktas på nytt. Den nya besiktningen ska utföras inom tre månader från det att det fel som orsakade den omedelbara risken har undanröjts.

63 §

Besiktning av ombyggnadsarbeten

Hissinnehavaren ska se till att omfattande ombyggnadsarbeten på en hiss besiktas i behövlig omfattning innan hissen på nytt tas i bruk genom tillämpning av det förfarande för bedömning av överensstämmelse som avses i 12 §. Kraven på EU-försäkran om överensstämmelse och CE-märkning tillämpas dock inte. Ombyggnadsarbetena ska besiktas av ett auktoriserat organ.

Omfattande ombyggnadsarbeten på paternosterhissar för personbefordran, lätthissar, rulltrappor och rullramper ska besiktas i en omfattning som motsvarar den certifieringsbesiktning som avses i 57 § 1 mom. Innehavaren av anordningen i fråga ska se till att besiktningen utförs.

När det gäller mindre ändringsarbeten på hissar ska överensstämmelse med kraven verifieras av den verksamhetsutövare som utfört arbetet. Ändringsarbetena besiktas i samband med följande periodiska besiktning. Med tanke på besiktningen ska den verksamhetsutövare som utför ändringsarbetena se till att behövliga uppgifter om och protokoll över utförda kontroller och provningar bifogas hissens handlingar.

Närmare bestämmelser om förfarandena för besiktning av omfattande ombyggnadsarbeten på hissar utfärdas genom förordning av statsrådet.

7 kap.

Auktoriserade organ, auktoriserade besiktningsmän och kompetensbedömningsorgan

64 §

Godkännande av ett auktoriserat organ, en auktoriserad besiktningsman och ett kompetensbedömningsorgan

Hissäkerhetsmyndigheten godkänner på ansökan ett auktoriserat organ, en auktoriserad besiktningsman och ett kompetensbedömningsorgan efter att myndigheten har försäkrat sig om att förutsättningarna för godkännande är uppfyllda.

I beslutet om godkännande fastställs organets eller den auktoriserade besiktningsmannens behörighetsområde, arrangemangen i anknytning till tillsynen över organet och ställs vid behov också andra krav, begränsningar och villkor som gäller organets verksamhet och som syftar till att säkerställa att uppgifterna sköts på tillbörligt sätt. Beslutet kan meddelas för bestämd tid eller tills vidare. Godkännandet som auktoriserad besiktningsman gäller högst fem år i sänder.

65 §

Förutsättningar för godkännande som auktoriserat organ eller kompetensbedömningsorgan

Förutsättningar för godkännande som auktoriserat organ eller kompetensbedömningsorgan är att

- 1) organet i sin verksamhet som besiktningsorgan eller kompetensbedömningsorgan är opartiskt och oavhängigt,
- 2) organet har tillräckligt med yrkeskunnig personal med god teknisk och yrkesinriktad utbildning samt tillräckligt omfattande erfarenhet av arbeten som ger förtrogenhet med verksamheten i fråga,
- 3) den person som ansvarar för de besiktningar som organet utför har hissbehörighet enligt 46 § och organets besiktningsmän uppfyller villkoren för självständigt arbete enligt 45 § 2 mom.,
- 4) organet förfogar över sådana anordningar, redskap och system som verksamheten förutsätter,
- 5) organet har ett på ett opartiskt sätt bedömt och övervakat system för att säkerställa verksamhetens kvalitet med avseende på hissäkerheten samt ändamålsenliga anvisningar för verksamheten och övervakningen av den,
- 6) organet har en ansvarsförsäkring som med hänsyn till verksamhetens omfattning och art är tillräcklig för att ersätta de skador som verksamheten orsakar.

Den aktör som ansöker om godkännande som auktoriserat organ eller kompetensbedömningsorgan ska genom en ackreditering som gjorts av ett ackrediteringsorgan som omfattas av Säkerhets- och kemikalieverkets ackrediteringsenhets (*ackrediteringstjänsten FINAS*) eller något annat ackrediteringsorgans avtal om ömsesidigt erkännande visa att den uppfyller vad som föreskrivs i 1 mom.

Auktoriserade organ och kompetensbedömningsorgan får anlita utomstående provningstjänster och besiktningstjänster samt andra utomstående tjänster för delåtgärder inom utförandet av bedömningsuppgifterna. I det fallet ska organet se till att den som producerar tjänsten på motsvarande sätt uppfyller vad som föreskrivs i 1 mom. Organet ansvarar för det arbete som det lagt ut på en underleverantör.

66 §

Förutsättningar för godkännande som en auktoriserad besiktningsman

Förutsättningar för godkännande som auktoriserad besiktningsman är att besiktningsmannen

- 1) är opartisk och oavhängig i sina besiktningsuppgifter,
- 2) har tillräcklig yrkeskunskap och erfarenhet samt elbehörighet 1-3 enligt elsäkerhetslagen,
- 3) förfogar över sådana anordningar, redskap och system som verksamheten förutsätter,
- 4) på ett tillförlitligt sätt visar hur han eller hon säkerställer kvaliteten på sitt arbete med avseende på hiss säkerheten,
- 5) har en ansvarsförsäkring som med hänsyn till verksamhetens omfattning och art är tillräcklig för att ersätta de skador som orsakas inom verksamheten.

67 §

Skyldigheter för organ och auktoriserade besiktningsmän

De anställda hos auktoriserade organ och de anställda hos kompetensbedömningsorgan samt auktoriserade besiktningsmän handlar under straffrättsligt tjänsteansvar när de fullgör offentliga förvaltningsuppgifter som avses i denna lag.

Ett auktoriserat organ, ett kompetensbedömningsorgan och en auktoriserad besiktningsman ska bevaka utvecklingen av bestämmelser och standarder inom dess ansvarsområde och samverka med andra organ och auktoriserade besiktningsmän inom sitt ansvarsområde i den omfattning som behövs för att säkerställa att arbetsmetoderna är enhetliga.

Ett auktoriserat organ, ett kompetensbedömningsorgan och en auktoriserad besiktningsman ska årligen lämna hiss säkerhetsmyndigheten en berättelse om sin verksamhet.

Ett auktoriserat organ, ett kompetensbedömningsorgan och en auktoriserad besiktningsman ska till hiss säkerhetsmyndigheten anmäla alla ändringar som har betydelse med tanke på uppfyllandet av förutsättningarna för godkännande.

Ett kompetensbedömningsorgan ska på begäran lämna ut uppgifter om de behörighetsintyg som organet beviljat. Bedömningsorganet får publicera en förteckning över beviljade behörighetsintyg.

När auktoriserade organ, kompetensbedömningsorgan och auktoriserade besiktningsmän fullgör offentliga förvaltningsuppgifter enligt denna lag ska de iakttä lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, förvaltningslagen (434/2003), lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003) och språklagen (423/2003). Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

68 §

Återkallelse av ett godkännande

Om ett kompetensbedömningsorgan, ett auktoriserat organ eller en auktoriserad besiktningsman, eller en i 65 § 3 mom. avsedd underleverantör till ett organ handlar i strid med bestämmelser eller föreskrifter, eller inte uppfyller föreskrivna krav eller inte iakttar villkor eller begränsningar, ska hiss säkerhetsmyndigheten sätta ut en tillräckligt lång frist för organet eller den auktoriserade besiktningsmannen för att rätta till saken.

Hiss säkerhetsmyndigheten ska återkalla sitt godkännande, om organet eller den auktoriserade besiktningsmannen inte har avhjälpt bristerna, förseelserna eller försummelserna inom utsatt tid eller om organet eller besiktningsmannen inte längre uppfyller förutsättningarna för godkännande.

69 §

Bemyndigande att utfärda förordning om ansökan om godkännande

Närmare bestämmelser om innehållet i ansökan om godkännande som auktoriserat organ, kompetensbedömningsorgan eller auktoriserad besiktningsman får utfärdas genom förordning av statsrådet.

8 kap.

Tillsyn

70 §

Den högsta styrningen av tillsynen

Den högsta styrningen av tillsynen över efterlevnaden av bestämmelserna i denna lag hör till arbets- och näringsministeriets uppgifter.

71 §

Tillsynsmyndighet

Hissäkerhetsmyndigheten utövar tillsyn över att denna lag iakttas.

72 §

Hissäkerhetsmyndighetens rätt att få information

Hissäkerhetsmyndigheten har, oberoende av sekretessbestämmelserna, rätt att av ekonomiska aktörer, verksamhetsutövare, hissinnehavare, auktoriserade organ, auktoriserade besiktningsmän och kompetensbedömningsorgan, få tillgång till de uppgifter som behövs för tillsynen över att denna lag iakttas.

73 §

Lämnande av information och skyldigheten att samarbeta

Ekonomiska aktörer, verksamhetsutövare och hissinnehavare ska på begäran ge hissäkerhetsmyndigheten den i 72 § avsedda informationen och dokumentationen på finska eller svenska eller på något annat språk som hissäkerhetsmyndigheten godtar, samt även i övrigt samarbeta med hissäkerhetsmyndigheten för att undanröja risker som hissar och säkerhetskomponenter till hissar kan medföra.

Ekonomiska aktörer ska på begäran identifiera följande verksamhetsutövare för Säkerhets- och kemikalieverket:

- 1) alla ekonomiska aktörer som har levererat säkerhetskomponenter till hissar till dem,
- 2) alla ekonomiska aktörer till vilka de har levererat säkerhetskomponenter till hissar.

Ekonomiska aktörer ska kunna ge den information som avses i 2 mom. i tio år efter det att de fått säkerhetskomponenterna till hissar levererade till sig och i tio år efter det att de har levererat säkerhetskomponenterna till hissar vidare.

74 §

Rätt att få information av myndigheter samt att lämna ut sekretessbelagd information

Hissäkerhetsmyndigheten har, oberoende av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter, rätt att av andra myndigheter få de uppgifter som behövs för förundersökning eller tillsyn.

Hissäkerhetsmyndigheten får, oberoende av sekretessbestämmelserna, lämna ut sådan information som den fått vid tillsynen och som gäller en enskild persons eller en sammanslutnings ekonomiska ställning eller affärs- eller yrkeshemlighet eller en enskilds personliga förhållanden

1) till åklagaren för åtalsprövning och till förundersökningsmyndigheterna för förebyggande eller utredning av brott,

2) till räddningsmyndigheterna och arbetarskyddsmyndigheterna, om det är nödvändigt att lämna ut informationen för att myndigheten ska kunna utföra sina uppgifter,

3) till behöriga myndigheter i ett annat land och till internationella organ, för fullgörande av förpliktelser som grundar sig på Europeiska unionens rättsakter eller internationella överenskommelser som är bindande för Finland.

75 §

Rätt att företa inspektioner

Hissäkerhetsmyndigheten har rätt att företa sådana inspektioner som behövs för tillsynen över att denna lag iakttas samt få tillträde till hissens driftställe samt till tillverknings-, byggnads-, reparations-, underhålls- och lagringsplatsen. Vid inspektionerna ska bestämmelserna i 39 § i förvaltningslagen iakttas.

76 §

Tvångsmedel

Om en verksamhetsutövare inte iakttar denna lag eller de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den, ska hissäkerhetsmyndigheten uppmana verksamhetsutövaren att inom en viss tid avhjälpa bristen. Om en ledare av hissarbeten vid utförandet av sina uppgifter inte iakttar denna lag eller de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den, kan hissäkerhetsmyndigheten ge denne en varning. Om bristerna eller försummelserna är allvarliga eller väsentliga eller om de trots en uppmaning eller varning inte har avhjälpts, kan hissäkerhetsmyndigheten för viss tid eller tills vidare förbjuda verksamhetsutövaren eller ledaren av hissarbeten helt eller delvis att utöva verksamhet.

Hissäkerhetsmyndigheten ska omedelbart underrätta verksamhetsutövaren om den varning som myndigheten gett ledaren av hissarbeten.

77 §

Vite och hot om tvångsutförande

Hissäkerhetsmyndigheten får förena ett förbud eller föreläggande som den meddelat med stöd av denna lag med vite eller med hot om att den försummade åtgärden utförs på den försumliges bekostnad. Bestämmelser om vite och tvångsutförande finns i viteslagen (1113/1990).

78 §

Hissäkerhetsmyndighetens åtgärder när det gäller hissar som inte överensstämmer med kraven samt underhållet och driften av dem

Om en hiss eller underhållet, repareringen eller besiktningen av en hiss eller räddningen ur en hiss inte uppfyller vad som föreskrivs i denna lag, ska hiss säkerhetsmyndigheten uppmana hissinnehavaren att avhjälpa bristerna och försummelserna inom en viss tid eller förbjuda driften av hissen. Hiss säkerhetsmyndigheten ska vid behov kräva att hissen ska kopplas bort från elnätet.

79 §

Besiktning av hissar som inte överensstämmer med kraven

Om hiss säkerhetsmyndigheten har grundad anledning att misstänka att en hiss avviker från kraven på så sätt att den orsakar en risk eller störning som avses i 37 §, har myndigheten rätt att låta utföra en besiktning eller annan motsvarande undersökning av hissen eller ålägga hissinnehavaren att låta besikta hissen.

Om hiss säkerhetsmyndigheten låter utföra en besiktning eller annan motsvarande undersökning av hissen och hissen visar sig orsaka en risk eller störning som avses i 37 §, kan hiss säkerhetsmyndigheten ålägga hissinnehavaren att ersätta kostnaderna för besiktningen eller undersökningen. Om det vid besiktningen upptäcks att risken eller störningen har orsakats av åtgärder som vidtagits av hissleverantören, kan hiss säkerhetsmyndigheten ålägga denne att ersätta kostnaderna för besiktningen eller undersökningen.

80 §

Anlitande av utomstående experter

Hiss säkerhetsmyndigheten har rätt att anlita utomstående experter vid undersökning, provning och bedömning av hissars och deras säkerhetskomponenters överensstämmelse med kraven. Utomstående experter får assistera hiss säkerhetsmyndigheten eller en av den förordnad tjänsteinnehavare vid besiktningar som avses i denna lag samt undersöka och prova hissars och säkerhetskomponenter till hissars.

En utomstående expert ska ha sådan sakkännedom och kompetens som uppgifterna kräver.

På utomstående experter tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när de utför uppgifter som avses i denna paragraf. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen.

81 §

Handräckning

Bestämmelser om polisens skyldighet att ge handräckning finns i 9 kap. 1 § i polislagen (872/2011).

9 kap.

Särskilda bestämmelser

82 §

Anmälda organs intyg över överensstämmelse

Ett anmält organ ska utfärda ett EU-typintyg eller intyg över överensstämmelse till hissleverantören, om hissen uppfyller kraven i denna lag. Ett anmält organ ska utfärda ett EU-typintyg eller intyg över överensstämmelse till komponenttillverkaren, om säkerhetskomponenterna till hissar uppfyller kraven i denna lag.

Anmälda organ ska förvara kopior av intyg som avses i 1 mom. och tillägg till dem samt den tekniska dokumentationen, inklusive dokumentation som utarbetats av hissleverantören och av komponenttillverkaren, så länge som intyget i fråga är giltigt.

Närmare bestämmelser om EU-typintyg och intyg över överensstämmelse samt om innehållet i intygen utfärdas genom förordning av statsrådet.

83 §

Avslag eller återkallelse av intyg

Om ett anmält organ upptäcker att en hiss eller en säkerhetskomponent till hissar inte uppfyller de väsentliga säkerhetskrav som gäller den, ska det anmälda organet begära att hissleverantören eller komponenttillverkaren avhjälper bristen. Organet får då inte utfärda något intyg om överensstämmelse till hissleverantören eller till komponenttillverkaren.

Om ett anmält organ efter det att ett intyg har utfärdats anser att en hiss eller en säkerhetskomponent till hissar inte längre överensstämmer med kraven, ska organet kräva att hissleverantören eller komponenttillverkaren avhjälper bristen, och vid behov återkalla intyget tillfälligt eller slutgiltigt.

Om bristen inte avhjälpes eller om åtgärderna inte får önskat resultat, ska det anmälda organet enligt behov återkalla intyget tillfälligt eller slutgiltigt eller belägga intyget med restriktioner.

84 §

Straffbestämmelser

Den som uppsåtligt eller av oaktsamhet bryter mot

1) hissleverantörens skyldighet enligt 15 § 1 mom. att säkerställa att en hiss överensstämmer med kraven,

2) hissleverantörens skyldighet enligt 15 § 2 mom. att utarbeta teknisk dokumentation, utföra bedömning av överensstämmelse, upprätta EU-försäkran om överensstämmelse eller fästa CE-märkning på hissen,

3) hissleverantörens skyldighet enligt 17 § att ge anvisningar,

4) hissleverantörens skyldighet enligt 18 § 1 mom. att vidta korrigerande åtgärder,

5) hissleverantörens skyldighet enligt 18 § 2 mom. att underrättar om risker,

6) komponenttillverkarens skyldighet enligt 19 § 1 mom. att säkerställa att en säkerhetskomponent till hissar överensstämmer med kraven,

7) komponenttillverkarens skyldighet enligt 19 § 2 mom. att utarbeta teknisk dokumentation om säkerhetskomponenter till hissar, utföra bedömning av överensstämmelse, upprätta EU-försäkran om överensstämmelse eller fästa CE-märkning på säkerhetskomponenten till hissar,

8) komponenttillverkarens skyldighet enligt 20 § 1 mom. att se till att en serietillverkad säkerhetskomponent till hissar överensstämmer med kraven,

9) komponenttillverkarens skyldighet enligt 22 § att ge anvisningar,

10) komponenttillverkarens skyldighet enligt 23 § 1 mom. att vidta korrigerande åtgärder,

11) komponenttillverkarens skyldighet enligt 23 § 2 mom. att underrätta om risker,

12) importörens skyldighet enligt 25 § att försäkra sig om att säkerhetskomponenter till hissar överensstämmer med kraven, dokumentationen är upprättad och CE-märkningen är fästad eller skyldighet att informera om brister,

13) importörens skyldighet enligt 28 § att säkerställa tillgången till bruksanvisningar för säkerhetskomponenter till hissar,

14) importörens skyldighet enligt 31 § 1 mom. att vidta korrigerande åtgärder och underrätta om risker,

15) distributörens skyldighet enligt 32 § att försäkra sig om att säkerhetskomponenter till hissar överensstämmer med kraven, dokumentationen är upprättad, CE-märkningen är fästad och anvisningar är tillgängliga eller skyldighet att informera om risker,

16) distributörens skyldighet enligt 34 § 1 mom. att säkerställa att korrigerande åtgärder vidtas,

17) distributörens skyldighet enligt 34 § 2 mom. att underrätta om risker,

18) skyldigheterna för en ledare av hissarbeten enligt 39 §,

19) verksamhetsutövarens skyldighet att utse en ledare av hissarbeten enligt 41 §,

20) verksamhetsutövarens anmälningsskyldighet enligt 42 §,

21) hissinnehavarens skyldighet enligt 50 § 1 mom. att sörja för att det görs upp ett underhållsprogram och att underhållsprogrammet följs,

22) hissinnehavarens skyldighet enligt 51 § att sörja för reparation av hissen,

23) service- och underhållsskyldigheten eller omsorgsplikten för innehavare av lyftdörrar enligt 54 §,

24) räddningsskyldigheten för hissinnehavare enligt 55 §,

25) skyldigheten för hissinnehavare, innehavare av anordningar eller innehavare av lyftdörrar att låta utföra besiktningar enligt 56 §, skyldigheten för innehavare av anordningar eller lyftdörrar att låta utföra besiktning enligt 57 § eller skyldigheten för hissinnehavare eller innehavare av anordningar att låta utföra besiktningar enligt 63 § 1 och 2 mom.,

26) anmälningsskyldigheten för den som utfört besiktningen enligt 62 § 1 mom. eller mot

27) förbud eller föreläggande som meddelats med stöd av 76 eller 77 §,

ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *brott mot hissäkerhetsbestämmelserna* dömas till böter.

Den som bryter mot ett förbud eller föreläggande som meddelats med stöd av denna lag och som förstärkts med vite får inte för samma gärning dömas till straff enligt 1 mom.

Bestämmelser om CE-märkningsförfarande finns i lagen om CE-märkningsförfarande (187/2010).

85 §

Sökande av ändring i hissäkerhetsmyndighetens beslut

I ett förvaltningsbeslut som hissäkerhetsmyndigheten har fattat i enlighet med denna lag får ändring sökas genom besvär på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. I förvaltningsdomstolens beslut får ändring sökas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Ett beslut som hissäkerhetsmyndigheten har fattat ska iakttas trots ändringssökande, om inte besvärsmyndigheten beslutar något annat.

I ett beslut som gäller föreläggande och utdömande av vite samt föreläggande och verkställighet av hot om tvångsutgörande eller hot om avbrytande får ändring dock sökas på det sätt som föreskrivs i viteslagen.

86 §

Sökande av ändring i beslut som fattats av ett kompetensbedömningsorgan, ett auktoriserat organ eller en auktoriserad besiktningsman

Omprövning av ett beslut som ett kompetensbedömningsorgan, ett auktoriserat organ eller en auktoriserad besiktningsman har fattat med stöd av denna lag får begäras på det sätt som föreskrivs i förvaltningslagen.

I ett beslut som har meddelats med anledning av en begäran om omprövning får ändring sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. I förvaltningsdomstolens beslut får ändring sökas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Ett beslut som ett kompetensbedömningsorgan, ett auktoriserat organ eller en auktoriserad besiktningsman har fattat ska iakttas trots ändringssökande, om inte besvärsmyndigheten beslutar något annat.

87 §

Delegationen för el- och hiss säkerhet

Vid utvecklingen och uppföljningen av bestämmelserna i denna lag och elsäkerhetslagen biträds arbets- och näringsministeriet och hiss säkerhetsmyndigheten av en delegation för el- och hiss säkerhet som statsrådet tillsätter för tre år.

Närmare bestämmelser om delegationens sammansättning och uppgifter utfärdas genom förordning av statsrådet.

88 §

Olycksrapportering

Polisen, räddnings- och arbetarskyddsmyndigheterna samt hissleverantörer, verksamhetsutövare, auktoriserade organ, auktoriserade besiktningsmän och hiss innehavare ska göra anmälan till hiss säkerhetsmyndigheten om allvarliga olyckor där en hiss har varit delaktig.

En olycka ska anses vara allvarlig, om den har dödlig utgång eller förorsakar allvarlig skada på en persons hälsa, egendom eller miljön eller har förorsakat en uppenbar risk för person-, sak- eller miljöskada.

Bestämmelser om skyldighet att anmäla en olycka eller ett tillbud till Olycksutredningscentralen finns i 16 § i lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser (525/2011).

89 §

Undersökning av olyckor

Hiss säkerhetsmyndigheten ska undersöka en allvarlig olycka, om hiss säkerhetsmyndigheten anser att det behövs för utredning av orsaken till olyckan eller för förebyggande av olyckor. Hiss säkerhetsmyndigheten kan också undersöka andra olyckor eller allvarliga tillbud som inträffat med hissar, om det behövs för att reda ut orsaken till olyckan eller för att förebygga olyckor.

90 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

91 §

Övergångsbestämmelser

Hissar och säkerhetskomponenter till hissar som har släppts ut på marknaden före denna lags ikraftträdande och vars överensstämmelse med kraven har säkerställts i enlighet med bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag får fortsätta att tillhandahållas på marknaden vid lagens ikraftträdande. Intygen över sådana hissars och deras säkerhetskomponenters överensstämmelse med kraven förblir fortsättningsvis i kraft.

På sökande av ändring i ett förvaltningsbeslut som har fattats före denna lags ikraftträdande tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Delegationen för elsäkerhet, som arbets- och näringsministeriet tillsatt den 22 oktober 2014, fortsätter sitt arbete mandatperioden ut. Efter denna lags ikraftträdande avses med delegationen för elsäkerhet den delegation för el- och hissäkerhet som det föreskrivs om i denna lag.

De behörighetsintyg, undantagslov och dispenser som beviljats före denna lags ikraftträdande förblir i kraft med samma befogenheter som hittills.

Behörighetsintyg som beviljats och varit i kraft före denna lags ikraftträdande kan kompetensbedömningsorganet på skriftlig begäran omvandla till behörighetsintyg enligt denna lag, så att tidigare intyg över hissbehörighet berättigar till hissbehörighet.

En verksamhetsutövare som vid denna lags ikraftträdande har behörighet att utföra hissarbeten, får fortsätta sin verksamhet med de befogenheter som framgår av verksamhetsanmälan eller tillståndet.

Ett auktoriserat organ, en auktoriserad besiktningsman och ett kompetensbedömningsorgan som godkänts före denna lags ikraftträdande kan utan särskilt godkännande fortsätta som sådant auktoriserat organ, sådan auktoriserad besiktningsman och sådant kompetensbedömningsorgan som avses i denna lag på de villkor som anges i auktorisationsbeslutet.

Helsingfors den 3 mars 2016

Statsminister

Juha Sipilä

Justitie- och arbetsminister Jari Lindström

Statsrådets förordning

om hissars säkerhet

I enlighet med statsrådets beslut föreskrivs med stöd av hiss säkerhetslagen (/20):

1 §

Tillämpningsområde

I denna förordning föreskrivs om väsentliga hälso- och säkerhetskrav, förfaranden för bedömning av överensstämmelse med kraven och EU-försäkran om överensstämmelse som gäller de hissar och säkerhetskomponenter till hissar som omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/33/EU om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om hissar och säkerhetskomponenter till hissar, nedan hissdirektivet.

I förordningen föreskrivs dessutom om studieinnehållet i utbildningsfordringarna för hissbehörighet enligt hiss säkerhetslagen och om besiktning av ombyggnadsarbetena på en hiss.

2 §

Säkerhetskomponenter till hissar

Följande hissdelar klassificeras som sådana säkerhetskomponenter till hissar som avses i 6 § i hiss säkerhetslagen:

- 1) anordningar för förregling av schaktdörrar,
- 2) säkerhetsanordningar för att hindra fritt fall eller okontrollerad rörelse av hisskorgen, om strömtillförseln avbryts eller en hisskomponent skadas,
- 3) anordningar för hastighetsbegränsning,
- 4) a) energiackumulerande buffertar, icke linjära, eller med dämpad återgång,
- 4 b) energiupptagande buffertar,
- 5) säkerhetsanordningar anbringade på hydraulcylindrar i hydraulsystem när dessa används för att hindra nedstörtning,
- 6) elektriska säkerhetsanordningar i form av säkerhetskretsar som innehåller elektroniska komponenter.

3 §

Väsentliga hälso- och säkerhetskrav

Bestämmelser om de väsentliga hälso- och säkerhetskrav för hissar och säkerhetskomponenter till hissar som avses i 7 § i hiss säkerhetslagen finns i bilaga 1 till denna förordning.

4 §

Förfaranden för bedömning av säkerhetskomponenters överensstämmelse med kraven

Komponenttillverkaren ska vid bedömningen av säkerhetskomponenters överensstämmelse med kraven enligt 11 § i hiss säkerhetslagen tillämpa något av följande förfaranden:

- 1) en modell av säkerhetskomponenten till hissar ska lämnas för EU-typkontroll i enlighet med del A i bilaga IV till hissdirektivet, och överensstämmelse med typ ska säkerställas genom stickprovskontroll av säkerhetskomponenter till hissar i enlighet med bilaga IX till hissdirektivet,
- 2) en modell av säkerhetskomponenten till hissar ska lämnas för EU-typkontroll i enlighet med del A i bilaga IV till hissdirektivet, och omfattas av en kontroll av typöverensstämmelse utifrån en kvalitetssäkring av produkter i enlighet med bilaga VI,
- 3) överensstämmelse som grundar sig på fullständig kvalitetssäkring i enlighet med bilaga VII till hissdirektivet.

5 §

Förfaranden för bedömning av hissars överensstämmelse med kraven

Hissleverantören ska vid bedömningen av hissars överensstämmelse med kraven enligt 12 § i hiss säkerhetslagen tillämpa något av följande förfaranden:

- 1) om hissarna har konstruerats och tillverkats i överensstämmelse med en typhiss som genomgått en EU-typkontroll som anges i del B i bilaga IV till hissdirektivet:
 - a) slutlig kontroll av hissar som anges i bilaga V till hissdirektivet,
 - b) typöverensstämmelse som grundar sig på kvalitetssäkring av produkter för hissar som anges i bilaga X till hissdirektivet, eller
 - c) typöverensstämmelse som grundar sig på kvalitetssäkring av produktion för hissar som anges i bilaga XII till hissdirektivet,
- 2) om hissarna har konstruerats och tillverkats enligt ett kvalitetssäkringssystem som godkänts i enlighet med bilaga XI till hissdirektivet:
 - a) slutlig kontroll av hissar som anges i bilaga V till hissdirektivet,
 - b) typöverensstämmelse som grundar sig på kvalitetssäkring av produkter för hissar som anges i bilaga X till hissdirektivet, eller
 - c) typöverensstämmelse som grundar sig på kvalitetssäkring av produktion för hissar enligt bilaga XII till hissdirektivet,
- 3) överensstämmelse med kraven som grundar sig på kontroll av enskilda produkter för hissar som anges i bilaga VIII till hissdirektivet,
- 4) överensstämmelse med kraven som grundar sig på fullständig kvalitetssäkring samt konstruktionskontroll för hissar som anges i bilaga XI till hissdirektivet.

I de fall som avses i 1 mom. 1 och 2 punkten ska den som är ansvarig för konstruktion och tillverkning av hissen, om denne inte är identisk med den som är ansvarig för installation och provning av hissen, förse den som är ansvarig för installation och provning av hissen med all dokumentation och information som krävs för att denne ska kunna kontrollera att hissen är korrekt och säkert installerad och har genomgått provning.

Alla tillåtna variationer mellan en typhiss och de hissar som tillverkas på grundval av typ-hissen ska klart redovisas (inkl. maximi- och minimivärden) i den tekniska dokumentationen.

Det är tillåtet att genom beräkningar och/eller på grundval av konstruktionsritningar påvisa likhet mellan en serie anordningar, vilka uppfyller de väsentliga hälso- och säkerhetskraven i bilaga 1.

6 §

EU-försäkran om överensstämmelse

Den EU-försäkran om överensstämmelse som gäller hissar och som avses i 13 § i hiss säkerhetslagen ska vara förenlig med punkt B i bilaga II till hissdirektivet och den ska uppdateras.

Den EU-försäkran om överensstämmelse som gäller säkerhetskomponenter till hissar och som avses i 13 § i hiss säkerhetslagen ska vara förenlig med punkt A i bilaga II till hissdirektivet och den ska uppdateras.

I EU-försäkran om överensstämmelse ska det anges att de väsentliga hälso- och säkerhetskraven angående säkerhetskomponenter till hissar eller hissar har visats vara uppfyllda.

Om en hiss eller en säkerhetskomponent till hissar omfattas av mer än en av Europeiska unionens rättsakter där det ställs krav på EU-försäkran om överensstämmelse, ska en enda EU-försäkran om överensstämmelse upprättas för alla dessa unionsakter. I denna försäkran ska det anges vilka av unionens rättsakter som berörs, och det ska lämnas en publikationshänvisning till dem.

7 §

Studieinnehållet i och omfattningen av utbildningskrav

De tillämpliga examina och kompletterande utbildningar som ingår i de utbildningskrav som gäller för hissbehörighet enligt 46 § i hiss säkerhetslagen ska stämma överens med denna paragraf.

En lämplig yrkesexamen inom det tekniska området ska innehålla studier inom elbranschen som ger minst 30 kompetenspoäng och en lämplig högskoleexamen inom det tekniska området minst 25 studiepoängs studier inom elbranschen. Studierna ska omfatta ämnesområdena i nedanstående förteckning, så att studiernas omfattning i varje punkt är minst 1,5 kompetenspoäng eller 1,5 studiepoäng.

Ämnesområdena är

- 1) teoretisk elektroteknik och elmätningsteknik,
- 2) elsäkerhetsbestämmelser och -standards som krävs för elsäkerhetsexamen,
- 3) säkerhet vid elarbeten och elströmmens effekt,
- 4) dimensionering av, skyddet för och dokumentering av en elapparats skarvsladd,
- 5) besiktningar och mätningar som hänför sig till elsäkerheten.

En fristående examen ska motsvara de kunskaper och färdigheter som ovan krävs.

8 §

Besiktning av ombyggnadsarbeten på hissar

Sådana omfattande ombyggnadsarbeten på hissar som avses i 63 § 1 mom. i hiss säkerhetslagen ska besiktas i behövlig omfattning genom tillämpning av den metod för kontroll av enskilda produkter för hissar som avses i 5 § 1 mom. 3 punkten i denna förordning.

9 §

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 20 .

BILAGA 1: Väsentliga hälso- och säkerhetskrav

Inledning

De väsentliga hälso- och säkerhetskraven tillämpas när hissar eller säkerhetskomponenter till hissar används på det sätt som hissleverantören eller tillverkaren av säkerhetskomponenter har avsett.

Hissar och säkerhetskomponenter till hissar ska uppfylla de väsentliga hälso- och säkerhetskrav som anges i denna bilaga. Med beaktande av den aktuella tekniknivån är det dock möjligt att de föreskrivna målen inte uppnås. I sådana fall ska hissar och säkerhetskomponenter till hissar konstrueras och byggas så att de i så stor utsträckning som möjligt uppfyller kraven.

Tillverkare av säkerhetskomponenter och hissleverantörer ska identifiera alla risker som är förenade med deras produkter, bedöma vilka faror som dessa medför samt beakta resultatet av bedömningen vid konstruktionen och tillverkningen av produkter.

1. Allmänt

1.1 Allmänna säkerhetskrav på maskiner

Hissar ska dessutom uppfylla de grundläggande hälso- och säkerhetskraven enligt bilaga 1 till statsrådets förordning om maskiners säkerhet (400/2008) i fråga om sådana riskfaktorer som inte behandlas i denna bilaga. Punkt 1.1.2 i den ovan nämnda bilagan ska alltid iakttas.

1.2 Lastbärare

Lastbäraren i varje hiss ska utgöras av en hisskorg. Hisskorgen ska vara konstruerad och tillverkad för att erbjuda utrymme och bärförmåga i relation till det största antal personer och den märklaster som fastställts av installatören.

Om en hiss är avsedd för transport av personer och dess storlek så tillåter, ska hisskorgen vara konstruerad och tillverkad på så sätt att den inte på grund av sina strukturella egenskaper försvårar eller förhindrar tillgång till och användning av hissen för personer med nedsatt funktionsförmåga samt möjliggöra lämpliga anpassningar avsedda att underlätta deras användning av hissen.

1.3 Upphängning och bärande organ

Hisskorgens upphängning och/eller bärande organ och deras ändinfästningar ska väljas och konstrueras så att de med hänsyn tagen till användningsförhållanden, använt material och tillverkningsvillkoren erbjuder en betryggande total säkerhetsnivå och därmed minimerar risken för nedstörtning av hisskorgen.

I fråga om hissar med linor eller kedjor som bärande organ ska hisskorgen vara upphängd i minst två av varandra oberoende linor eller kedjor, infästade var för sig. Linorna eller kedjorna får inte vara skarvade eller splitsade utom i de fall detta är nödvändigt för infästning eller vändögla.

1.4 Kontroll av rörelser inklusive överhastighet

1.4.1 Hissar ska vara konstruerade, tillverkade och installerade så att de inte kan sättas igång så länge belastningen överskrider märklasten.

1.4.2 Varje hiss ska ha en hastighetsbegränsare. Detta gäller dock inte för hissar vilkas drivsystem är konstruerat på ett sådant sätt att det hindrar överhastighet.

1.4.3 Snabbgående hissar ska ha en anordning för övervakning och begränsning av hastigheten.

1.4.4 Drivskivehissar ska vara konstruerade så att en tillräckligt säker meddrivning erhålls.

1.5 Hissmaskineri

1.5.1 Varje personhiss ska ha sitt eget hissmaskineri. Detta krav gäller dock inte hissar som i stället för motvikt har en andra hisskorg.

1.5.2 Installatören ska se till att hissmaskineriet med tillhörande utrustning inte är tillgängligt, annat än i samband med underhåll och i nödsituationer.

1.6 Manöverorgan

1.6.1 Manöverorgan för hissar som är avsedda för transport av personer med funktionsnedsättning utan medhjälpare ska vara lämpligt konstruerade och placerade för detta ändamål.

1.6.2 Manöverorganens funktioner ska vara tydligt och ändamålsenligt markerade.

1.6.3 Anropskretsar för flera hissar i samma grupp får vara gemensamt eller inbördes förbundna.

1.6.4 Elektrisk utrustning ska vara installerad och inkopplad så att

- a) varje förväxling med elektriska kretsar som inte har något samband med hissen är utesluten,
- b) strömtillförseln kan omkopplas under belastning,
- c) hissens rörelser är beroende av elektriska säkerhetsanordningar, anslutna och inkopplade i en separat säkerhetskrets,
- d) ett fel i den elektriska installationen inte kan förorsaka en farlig situation.

2. Risker för personer som befinner sig utanför hisskorgen

2.1 Varje hiss ska vara konstruerad och tillverkad så att hisschaktet är oåtkomligt utom i samband med underhåll och i nödsituationer. Tillträde till hisschaktet ska inte kunna ske, om inte normal drift av hissen är utesluten.

2.2 Varje hiss ska vara konstruerad och tillverkad så att risk för klämning av person är förebyggd när hisskorgen befinner sig i sitt allra nedersta respektive översta läge.

Kravet kan uppfyllas genom att tillräckligt fritt utrymme eller tillflyktsplats finns under och över hisskorgens ändlägen.

När hiss installeras i en befintlig byggnad där det inte är möjligt att ordna med tillräcklig tillflyktsplats, kan kravet uppfyllas också med permanent installerade säkerhetsanordningar som ger motsvarande säkerhet.

2.3 Stannplanen och tillträdesöppningarna till hisskorgen ska ha dörrar, med för användningsändamålet betryggande mekanisk hållfasthet i enlighet med de av tillverkaren angivna användningsvillkoren.

En förreglingsanordning ska vid normal drift hindra

- a) att hisskorgen kan sättas i rörelse avsiktligt eller oavsiktligt, om inte samtliga schaktdörrar är stängda och även förreglade,
- b) att schaktdörren kan öppnas när hisskorgen är i rörelse och befinner sig utanför ett bestämt stannplan.

Inkörning av hisskorgen till stannplanet med öppen dörr får dock ske inom bestämda stannplanszoner under förutsättning att inkörningshastigheten kontrolleras.

3. Risker för personer som befinner sig i hisskorgen

3.1 Hisskorgen ska vara fullständigt inhägnad med väggar till full höjd, golv och tak med undantag av ventilationsöppningar. Hisskorgen ska ha dörrar till full höjd. Dörrarna ska vara utförda och installerade så att korgen inte kan hållas i rörelse, om inte dörrarna är stängda. Hisskorgen ska stanna om någon dörr öppnas, med undantag för inkörning till stannplan enligt punkt 2.3.

Hisskorgens dörrar ska förbli stängda och förreglade om hissen stannar mellan två plan och det föreligger risk att någon kan falla ned mellan hisskorgen och schaktväggen.

3.2 Hissen ska i händelse av strömavbrott eller fel på komponenter ha en anordning som hindrar fritt fall av hisskorgen eller okontrollerad rörelse av korgen.

Den anordning som hindrar fritt fall av hisskorgen ska vara oberoende av de organ som bär upp hisskorgen.

Anordningen ska kunna stanna hisskorgen med märklast och vid den högsta hastighet som installatören förutsatt. Ett stopp som föranletts av denna anordning får inte orsaka en retardation som är farlig för passagerarna oavsett belastningsförhållandet.

3.3 Buffertar ska finnas mellan hisschaktets botten och hisskorgens golv.

Det fria utrymmet som det refereras till i punkt 2.2 ska uppmätas vid fullt ihoptryckt buffert.

Ovan nämnda krav gäller inte för hissar vilkas hisskorg på grund av drivsystemets konstruktion inte kan inkräkta på det fria utrymmet enligt punkt 2.2.

3.4 Hissar ska vara konstruerade och byggda så att de inte kan sättas igång om den anordning som krävs i punkt 3.2 inte är i verksamt läge.

4. Övriga risker

4.1 Maskinmanövrerade schaktdörrar och korgdörrar ska ha en anordning som förebygger klämrisk vid deras rörelse.

4.2 Schaktdörrar ska, när de avses bidra till att skydda byggnaden mot brand, ha en tillfredsställande isoleringsförmåga, genom att vara täta, hela och oskadade samt genom dörrarnas isolerande och värmeöverförande egenskaper.

4.3 Motvikterna ska installeras så att risken för kollision mellan hisskorgen och motvikten eller möjligheten av att denna faller ned på hisskorgen elimineras.

4.4 En hiss ska ha en lämplig anordning som gör det möjligt att frigöra och evakuera passagerare som är instängda i hisskorgen.

4.5 Hisskorgar ska vara utrustade med ett tvåvägs kommunikationssystem som möjliggör en permanent förbindelse med den part som enligt överenskommelse svarar för räddning ur hissen.

4.6 Varje hiss ska vara konstruerad och tillverkad så att, i händelse av att temperaturen i hissmaskinen överskrider det av installatören fastställda högsta värdet, hissen kan fullfölja pågående färd, men därefter inte acceptera nya startimpulser.

4.7 Varje hisskorg ska vara konstruerad och tillverkad så att det finns tillräcklig luftväxling för passagerarna även i händelse av ett längre driftsavbrott.

4.8 I en hisskorg ska det finnas god belysning när hissen används och alltid när en schaktdörr är öppen. Det ska dessutom finnas nödbelysning i hisskorgen.

4.9 Kommunikationssystemet enligt punkt 4.5 och nödbelysningen enligt punkt 4.8 ska vara konstruerade och tillverkade så att de fungerar även vid strömavbrott. De ska fungera under den tidsperiod som normalt passerar innan hjälp når fram.

4.10 Manöverkretsar som kan användas i händelse av brand ska vara så konstruerade och utförda att hissen kan hindras att stanna vid vissa stannplan och lämnar prioritet för räddningspersonalen att manövrera hissen.

5. Märkningar

5.1 Utöver de minimikrav angående märkning som anges i punkt 1.7.3 i bilagan till statsrådet förordning om maskiners säkerhet (400/2008) ska hisskorgen vara försedd med väl synlig skylt där uppgift om märklasten i kilogram och det högsta tillåtna antalet passagerare i hissen står angivna.

5.2 Om hissen är konstruerad så att de människor som blivit instängda i hisskorgen kan ta sig ut ur den utan utomstående hjälp, ska korgen vara försedd med tydliga och väl synliga anvisningar om detta.

6. Anvisningar

6.1 Säkerhetskomponenter till hissar ska åtföljas av sådana anvisningar att följande åtgärder kan vidtas effektivt och tryggt:

- a) montering,
- b) koppling,
- c) reglering,
- d) underhåll.

6.2 Hissar ska åtföljas av anvisningar. Anvisningarna ska inbegripa åtminstone följande dokument:

- a) anvisningar som innehåller sådana anvisningar och scheman som behövs vid normal drift, underhåll, reparation, kontroll och periodiska besiktningar samt vid sådana räddningsåtgärder som nämns i punkt 4.4.,
- b) en underhållsjournal där utförda serviceåtgärder, reparationer och periodiska besiktningar kan antecknas.